

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03698

DRAMATISHE SHRIFTN

Sholem Asch

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש ל ו ם א ש

ג ע ז א מ ל ט ע ש ר י פ ט ן

פּוּפּצַנְטֶער פּאַנד

פאַרלאַג, קוּלְטוּר - לִיגַע, וואַרשע

ש ל ו ם א ש

דראמאטישע שריפטז

(ביבלישע און היסטאָרישע דראַמען)

באַנד I

פארלאג, קולטור-ליגע, ווארשע

אַגעדרויקן איבערזעצן אין
אויספירן אָן דער ערלויבניש
פֿון מאַהר פֿאַרזאַטן.

Copyright by
Sholom Asch
1922

Printed in Poland

Sz. Asz Dramen

Wyd. „Kultur-Liga“, Warszawa 1928

Drukarnia „Di Welt“, Nowolipie 7.

אינהאלט:

זײַט
3
63
151

ײַפּתח׳ס טאָכטער
שבתאי צבי
אַמנון און תמר

פארשפיעל.

אנ'אוראלטער וואלד אויף הויכע בערג. צווישען
געדיכטע בוימער שטעהט דער מעגש און בינדט
זיך צונויף זיין הייזעל פון טרוקענע צווייגען
און בלעטער. פון טאל הערט זיך דער וואסער-
רוישען צווישען די שטיינער, דער בעזאנג פון
יפתח'ס טאכטער, וועלכע שטעהט ביים טייך
און וואשט זיך די קלייד.

פערליכער זונען-טאג

דער גאָס מולך

קריכט אַרויס פון צווישען די גרעזער. עס איז אַ שניא-חייסע היה אין געשטאַלט פון אַ מענטש, בעוואַקסען מיט ווייסע הינטישע קודלעס, איין אויב אין שטערן. קוקט זיך איין צום מענטשן ש עגס אַרבייט, קריכט צו אויף אלע פיער צו איהם.

אַך, אַזוי פלייסיג ביי דער אַרבייט, מענטש? וואָס איז?—קוקט זיך אין אַ לאַך, אַנעץ, אַגעצעלט—צו וואָס?—אַך, וואָס, אַזוי אַלט ביזטו שוין, מענטש, געוואָרען, אַז דו מוזט דיר פאַר דייער ביינער אַגע-צעלט פלעכטען—בעהאַלטען זיך פאַר די נאַכט-חיינטען, וואָס בלאַ-זען?—צו אַלט געוואָרען, די זונען-שטראַהלען איבערצוטראַגען?—אַך, אַך, אַזוי פריה-צייטיג פּערווענדעלט געוואָרען, און נאָך אַהן אַ יורש אַלץ. האָסט נאָך גאַרנישט פאַר דיין געשלעכט געזאָרגט. בחנם האָסט דיך דיין מוטער דאָ אַהער געבראַכט, אַז דו זאָלט דעם מענטשען אין די בערג פּערפלאַנצען—דו וועסט אַלס אַנאַלטער בחור שטאַרבען. און מיט דיר דער מענטשען-מין זיך אויסלאָזען אויף דעם אַר-ט.

דער מענטש

אַרבייטענדיג ביים הייזעל.

גיין, גאָט, נישט פאַר מיר בוי איך די הייזעל,—האַלט נאָך מײן קנאַכען זון און חיינט אויס—פאַר די יונגע, פאַר די צערטליכע. איידער זייערע לייבער ווערען געהאַרטעט—ויל איך זיי אין ווייכען בלעטער-געלעגער אויסבעטען.

מולך

פּערוואַנדערט.

פאַר די יונגע, פאַר די צערטליכע, וואָס? פון וואַנען וועסט דו זיי געהמען? פון די בערג וועסטו זיי געבוירען, פון די בוימער?—אַבער פון ווען אָן געבוירט דאָס אַמאָן קינדער? ער דערמאָנט זיך. אַ—אפשר פון דער אַלטער מוטער דייער, וואָס האָט דך

דאָ אַהער געבראַכט זי—איהר סקעלעטען-געביין טריקענט זיך אויף
דעם אָפּענעם בערגיל אין מיינע שטראַהלען שוין לאַנג אויס.

דער מענש.

פון דעם שטיין און פון דעם קוסט. און אפשר געבוירט דער מאַן
קינדער. האָב ניט קיין מוראַ: דיר דאָס דייניגע וועט אָפּגעגע-
בען ווערען, דאָס ערשט-געבוירענע.

מולך.

דאָס ערשט-געבוירענע... פּערוואַנדערט, ערנסט, מיינסט מיט אַנאַמת
דעם מענשען-מין צו פּערפּלאַנצען אין די בערג?

דער מענש.

עס פיהרט זיך פון אַדעם הראשונים צייטען—יעדער זאָל זאָרגען פאַר
זיין געשלעכט און שטאַם.

מולך

בעאנרוהיגט.

מיט מענשען-מין דעם אָרט פּערפּולען? דאָס גאַנצע לאַנד אויף
יענער זייט בערג שוין בעזעצט, אונז פּערטריבען פון דעם ברעג
ים—וויילט איהר נאָך די בערג פּערשטינקען מיט אייער מענשען-
געשטאַנק? ניין, וואָס! בעאנרוהיגט, זוכט, שמעקט, דערהערט פון דער-
ווייטענס דעם מיידעל-געלעכטער. הע, וואָס הער איך? קוקט זיך איין. אַך,
דער פּרעמדער געצענדיענער, וואָס האַלט זיך אין דעם טאָל אויף.
דאָס קינד, וואָס ער האָט מיר גישט צום קרבן געבראַכט, איז אויפ-
געוואַקסען—איז צו אַ ווייב געוואָרען. ער קוקט זיך ציין. דאָ דער
מאַן, דאָרט די ווייב—אַ פאַר היינט, אַ וואָ!

דער מענש.

עס פיהרט זיך פון אַדעם צייטען, יעדער זאָל זיין פאַר געפינען און
קינדער האָבען.

מולך.

צו מיר געהער דאָס קינד—דאָס ערשט-געבוירענע—לויט דעם רעכט
פון דעם אָרט.

דער מענש.

עס איז אָבער צו אַ ווייב אויפגעוואַקסען.

מולך.

מיין קרבן—איז עס פאר מיר גרויס געוואָרען.

דער מענש.

דאָס קינד געהערט נאָר צו דעם גאָט—אַבער נישט די פרוי. נישט פאר קיין מאַלצייט איז זי בעשאַפֿען—נור אום געשלעכטער צו פערמעהרען.

מולך.

וויל איך דערמיט מיין שטאַם דערהאַלטען, וויל חתונה האָבען, קינדער געווינען און אַרטיג זיין.

דער מענש

קוקט איהם אָן.

אַ, פאר דעם מענשען איז עס בעשאַפֿען, אָבער נישט פאר דעם גאָט.

מולך.

די מוטער האָט מיך געשטראַפֿט: „מיט קעלבער לויפסטו אַגאנצען טאָג אַרום, צינדסט די בערג אין פלאמען-פייער אונטער“—זאָגט זי—„פאר געשלעכט און שטאַם זאָרגסטו נישט, און דאָ וואַקסט דיר דער מענש אויף אונטער דיין נאָז—וועט זיך זיין פאר געציגען און דעם אָרט בעזעצען מיט זיין מין.“ וויל איך מיך אויך סטאַטיגען—חתונה האָבען, קינדער געווינען און אַרטיג זיין.

דער מענש.

עס פיהרט זיך פון אָדם הראשונ'ס צייטען, יעדער פערקעהרט נאָר מיט זיין מין, מיט זיין אַרט.

מולך.

רייצט מיך דער האָר-גלאַטיגער לייב, דער ווייסער קנאַכען, די גע-בולט'ע ברוסט. קוקט צו דער מיידעל דורך די בוימער. זי וואַשט זיך אַזוי ווייס אין דעם טייך.

דער מענש.

אַז דיין געשטאַנק וועט איהר אַנגענעהם זיין, און דיין האָריג לייב—

מולך.

וויבער האָבען ליעב ליכט, חיל איך מיך אין שטראַהלען פוצען. גיט

אריס טון זיין האריגען לייב א שטראהלענדע ליכטיגקייט. קוקט צו דעם מעג-
שען. א שענע וועלט וואָלט געקענט זיין: דאָ—דער מאַן, דאָרט—די
ווייב, אפּאַר מיר היינט—געהט אַב מיט זיין לויכטענדען לייב אין טאַל.
וואָלטען מיר דאָ קינדער געהאַט, געשלעכטער מיר אָנגעמאַכט, די
צערג מיר פּערשטונקען, די וועלדער מיר אויסגעהאַקט, דעם שניי
ברודיג געמאַכט און די געטער פּערטריבען מיט זייער רעש. דאָ—
דער מאַן, דאָרט—די ווייב. א שענע וועלט וואָלט געקענט זיין
מולך, דו ביזט אין ספּנה...

ער לופט אַב מיט זיין שטראהלענדער ליכט צום מידעל

ערשטער אקט.

דער געצעלט פון ימתח אין א שייער אין סאָל
הינטער די בערג. דער טויער איז אַפען אין די בערג.
א חילדע פעלד, א וואסער רינט. די ס אַ כ ט ע ר
פון דערווייטענט. די שפיץ בערג אין די אונטערגע-
הענדער זונען-שיין. אין א ווינקעל שייער דער געצעלט
פאר די פרויען, בעהאַנגען מיט שעפסען-פעל.
וין מיטען שייער א ברויסער מיהל-שטיין.

י פ ת ח

קומט אריין מיט דעם פלאקער פייער אין האנד, רופט צו דער טאכטער,
אין געצעלט, די נאכט פאלט צו

ד י ו י י ב

גאך איהם, שלעפט זיין אייזערנע געזעהר.

זי וואשט איהר קלייד אין טייך, פאָטער יפתח.

י פ ת ח.

וואָס, שוין צום מאָן וויל די מויד? עס איז דאָך גאָך נישט צייט.

ד י ו י י ב.

דאָכט זיך מיר אזוי. וואָשט צופיעל איהר קלייד אין טייך, פוצט זיך
דעם קאָפּ מיט פעלד-בלומען, האָט מורא פאר די בערג געקראָגען—
עס איז אַ סימן.

י פ ת ח

צינדט פייער אויפ'ן מיהל-שטיין.

ווי לאַנג איז עס דען, ווייב, ווי איך האַלט זיך מיט דיר אין די
בערג אויף?

ד י ו י י ב.

איך האָב די זומערס און די ווינטערס נישט געצעהלט—גאָר זעהר
לאַנג איז עס שוין, ווען דו ביסט פון יענער זייט בערג אָנגעקומען
צו געהן.

י פ ת ח.

ווען די אַלטע האָבען מיך פון מיין פאָטערס שטאָדט פּערטריבען...

ד י ו י י ב.

דו האָסט מיר קיינמאָל נישט פּערצעהלט פון זיי—האָסט מיך אין
מדבר געפונען און מיט מיר זיך דאָ אין טאָל בעזעצט. איך ווייס
נישט, פון וואָגען דו קומסט צו געהן, ווער זיין שטאָם איז—דיינע

ברידער זענען קיינמאל נישט פון יענער זייט בערג געקומען צו דיר
צו געהן.

• פתח

דערמאנט זיך.

איך בין א קעניגס א זעהן. מיין פאטער האט די שטאדט אויפגע-
מויערט, וואס ליגט דארט אויף יענער זייט בערג אויסגעצויגען,
וואו די זון געהט אויף. דרייסיג מיינע ברידער רייטען איבער
גלעד'ס גאסען אויף דרייסיג מיל-אייזלען ארום. די אלטע לייט פון
מיין שטאדט זיצען אין די געוואשענע שעפסענע פעלען ביי דער
שטאדט טויער צום ראט.

די ח"ב.

איך זעה דרך טייל מאל מיט פערבענקטע בליקען, ביי זונען-אונטער-
גאנג, אויף יענער זייט בערג קוקען. פארוואס האסטו דו דין
פאטער-שטאדט פערלאזט און ביזט אין די בערג געגאנגען?

• פתח

צו אבאנדער שטאם האט מיין מוטער געהערט, צו א פרעמדען גאט
האט זי געדיענט. איך האב מיין מוטערס גאט א ציגעלע א קרבן
געבראכט, דער גאט פון מיין פאטער איז אייפערזיכטיג געווארען—
האבען מיך זיינע כהנים פון דער שטאדט ארויסגעטריבען.

די ח"ב.

אייפערזיכטיג זענען די געטער און געהמען נקמה פון די מענשען.
איך האב מורא, אז גאט מולך זאל אויך פון אונז די מיידעל נישט
פאדערן. ערשטגעבוירען איז ביי אונז דאס קינד, און צו איהם
געהערט זי לויט די רעכט פון דעם ארט.

• פתח

בעש"מ.

די מיידעל דארף מען דעם מאן פאר א חייב אָבעבען, אז ער
זאל מיט איהר קינדער האָבען.

די ח"ב.

די בערג זענען היסט, די געגענד איז ליידג. עס איז קיין מאן
ניטאָ אויף דעם ארט, וואָס מיט איהם זאל מען די מיידעל בעהעפטען

י פ ת ה

וואָרפּט איהר פאַר.

דו האָסט מיר נישט געבוירען קיין מעגליכען שפּראַצלינג.

די ווי ב.

און דו ווערסט אַלט, פּאָטער יפתח, אונזער שטאַם האַלט ביים אויס-
לעשען.

פון דערווייטענס הערס זיך דער לאכען פון דער טאַכטער אין די בערג.

י פ ת ח

וואָס לאַכסט דו, מויד, אין דרויסען?—מיט וועמען שפיעלט זיך די
מויד?

די ווי ב.

דער גאָט איז אַודאַי געקומען פון די בערג אַראָבצולויפען, האַלט
זיך דאָרטען אויף—און האָט מיט דער מויד שפּאַס געמאַכט,—ביים
וואַשען ביים טייך. זי רופט זורכ'ן טויער. הע, מויד, אין געצעלט אַרייַן
די נאַכט פּאַלט צו, גענוג זיך אין די בערג אויפּגעהאַלטען.

די טאַכטער

קומט מיט איהר געוואַשענעם קלייד אויפ'ן קאַפּ.

קוקען מיר די בערג נאָך, שושקען זיך אין דער שטיל—וויילען
מיר שלעכטס טון.

די מוטער.

מוזט דיך פאַר זיי היטען, זיי קענען דיך נאָך טראָגעדיג טאַכען—
אַז דו וועסט דיך שפּעט צווישען זיי אויפהאַלטען.

די טאַכטער.

דער גאָט איז מיר געקומען נאַכצולויפען, האָט זיך ביים
האַסער אַוועקגעשטעלט, חי איך, וואַשט מיר מיין קלייד, בעטראַכט
מיר, בעלעקט מיך מיט זיין נאַסער צונג און זאָגט: הוּמ... הוּמ...

די מוטער.

ווער הייסט דיך מיט געטער אַרומלויפען?

די טאַכטער.

ער האָט געוואַלט דאָ אַרייַנקומען—מיט פּאַטער-מוטער זיך בעקענען.

נור דער פאָטער איז אַ געצענדיענער, האַלט פון זיינע געזעצען
נישט. ער זאָגט, עס איז איהם קאַלט דאָרט אויבען אין די נאַסע לעכער
אַליין צו נעכטיגען, דער אייז נעצט זיין פעל אַדורך, דער טוי
מאַכט זיינע האָר נאַס. שעמעווייג. ער זאָגט, איך בין שוין דערוואַק-
סען—ער וויל, איך זאָל מיט איהם געהן אין די נאָרעס אַריין, ביי
זיין זייט זיך שלאָפען לעגען.

די ווייב.

וואָס נאָך? זאָל ער זיך מיט זיינע קינדער-פּגרים לעגען, וואָס ער
פרעסט זיי אויף זיבען אַ נאַכט.

די טאַכטער

ער זאָגט, מען האָט מיך נישט צו דער צייט איהם אָפּגעגעבען—בין
איך פאַר זיינעטוועגען אויפגעוואַקסען. ער וויל מיט מיר אין די בערג
געהן, וויל זיך אין פּלאַמען-פייער שפּיעלען. ער זאָגט, ער ליעבט
צו הערען דעם קנאַקען פון פייער אין דער טונקעלער נאַכט
און דערביי זיך זיינע נאַסע וואָל וואַרימען און זיין לייבטריקענען.

די מוטער

מיט חזק.

און אפשר נאָר עפּיס דערביי שמעקען. נאָמענענדיג מולכין. אָנגענעהם
איז עס אין די ווינטער-נעכט ביים פייער זיך צו וואַרימען און
קינדער-לייבעלעך אין פייער צו שמעקען.

די טאַכטער.

ער האָט זיך געשטאַטיגט. די מוטער האָט איהם געשטראַפּט, אַז
ער טוט אָן די מענשען-קינדער לייד, וויל ער, ווי אַנדערע געטער,
מיט אָקס און קאַלב זיך בעגענוגען לאָזען, חתונה האָבען, קינדער
געווינען און מענשליך זיין.

די מוטער.

חתונה האָבען און קינדער געווינען? ער וועט זיי דיר אַליין אויפ-
פרעסען, אויף איהם איז אַלץ זיך צו ריכטען.

י פ ת ה

כאַפּט זיך אויף, פּלוּצלים.

ווילד זענען דאָ די געטער פון דעם אַרט, פרעסען אונז די קינדער

אויף. פיעל געזעצטער זענען געווען די געטער פון מיין היים—האָבען געוואוסט, ווי מיט מענשען אומצוגעהן.

די ווייב.

בעט דאָך צו די געטער פון דיין היים—לאָזען זיי אונז פון מולכן שיצען.

יפתח.

שוין לאָנג איז, ווי איך האָב צו זיי קיין קרבן ניט געבראַכט, איך האָב צו זיי נישט גערופען. זיי וועלען מיך נישט הערען. זיי האָבען בען מיך טוין אורדי פערגעסען.

די ווייב.

אַבער שלעכט איז, פאָטערל יפתח, אין די מדבריות אָהן גאָט צו וואוינען. די בערג זענען ווילד, די געגענד איז פון מענשען ליידיג. מיר האָבען נישט קיינעם, ווער עס זאָל זיך אָנגעהמען פאַר אונז. איך האָב מורא, אַז דער גאָט זאָל אונז נישט די מיידעל פערפיה-רען. צו דער טאַכטער. אין די בערג זאָלסטו מיר זיך נישט ווייזען, דו ביזט דערוואַקסען, און דער גאָט לויערט אויף דיר. — צום מאָן, כ'וועל דער מויד די צעפ האָר פון קאַפ אַבשניידען, אפשר בערוהי-גען וועט זיך מולך און זי ביי אונז פאַר דעם מאָן געדייהען לאָ-זען. צו דער טאַכטער. קום, מויד, אין געצעלט, כ'וועל דיר דעם קאַפ וואַשען. פערמאַך דעם טויער, פאָטער יפתח, די נאַכט איז געגעפאלען. ער קען נאָך דאָ אויך קומען אָנצולויפען. געהט אָב מיט דער טאַכטער אין ווייבער-געצעלט. יפתח פערמאַכט דעם טויער מיט אַנ'אָנגעהאַקטען בוימ.

מען קלאַפט אין טויער.

יפתח

כאַפט זיך אויף.

ווער איז דאָרט? רופט צום ווייב, הע, ווייב, זענען אַלע דיניגע אין געצעלט פערזאַמעלט? האָסטו וועמען אין דער נאַכט אין דרויסען פערגעסען? מען קלאַפט אין טויער.

די ווייב

שטעקט ארויס דעם קאַפ פון ווייבער-געצעלט.

ביין, פאָטערל יפתח, די מויד איז מיט מיר אין געצעלט. דאָס קלאַפט אָן מולך אין טויער. זי רופט צום טויער. הע, הע, וואָס

שליפ אט. דראַמטס I.

שטעקסטו אזוי דיין נאָן נאָכ'ן מיידעל נאָך? איך וועל פאר דיר
באלד די צעפ האָר שניידען.

י פ ת ח

דומט.

ווער איז דאָרט?

דעם מענשענס שטי

לאָז אַרײַן, פּאָטערל יפתח—דער מענש קלאַפט אין דיין טויער.

י פ ת ח.

דער מענש—פון וואַנען קומט דאָ אַהער אַ מענש? וואָס זוכסטו
אונטער מיין באלקען?

דעם מענשענס שטים.

אונטער דיין באלקען וואַקסט אויב אויף פאר מיר, כ'פין נאָכ'ן
ווייב געקומען.

י פ ת ח.

ווער ביזטו דען, אַ גאַט פון די בערג?

דעם מענשענס שטים.

ניין, אַ מענש ווי דו, יפתח.

י פ ת ח.

אַ מענש ווי איך?—עפען איך אויף ברייט דעם טויער. עס קומט אַרײַן
דער מענש, בעוואַרמען אויף זיין נאָקטען לייב אַ פעל פון אַ לעמפערט.

י פ ת ח

צעמערקט איהם מיט פרייד.

אַ מענש, ווי איך! אַ שטאַרק איז דער קנאַכען. ער טאַפט איהם. פון
ווינט און רעגען איז דיין לייב געשמיסען געוואָרען, אָבער פון
זונען-שטראַהל איז דיין ביין האַרט געוואָרען. פעסט האַלט זיך
דער קאָפּ אויף דיין רוקען, געזונט וועט זיין דער שטאַם, וואָס
וועט פון די נירען געבויט ווערען. קום אין מיין געצעלט, מענש,
לאָז מען זיך ביים שטיין זעצען. רופט אין חייבער-געצעלט. הע, ווייב!
פיהר די טאָכטער פונ'ם געצעלט, אנ'אורח איז צו גאַסט געקומען,
אַ געעהרטער אורח האַלט זיך אונטער אונזער באלקען אויף. הע,
ווייב!

שטעקט ארויס דעם קאפ.

די מויד וואשט דעם קאפ אין געצעלט, פאָטער יפתח, שעמט זיך פארן אורח מיט איהר נאָקעטען לייב צו ווייזען זיך, הילט זי זיך מיידעלאַרטיג אין די שעפּסען-פעלכלעך אַיין, פּוצט זיך אין די פּלאַכען אויס, אַז זי זאָל אין דעם אורח'ס אויגען חו געפּינען.

י פ ת ח .

לויט מענשליכען פיהרען אָבער זעץ דיך, געהרטער אורת, ביים פייער, פערצעהל אונז, ווער דו ביזט, פון וואגען דו קומסט. איך וויל וויסען, וועמעס בלוט וויל זיך מיט גלעד'ס בלוט אויסמי- טען; ווער עס וויל פון גלעד'ס הויז זיין שטאם גרינדען.

ד ע ר מ ע נ ש .

איך בין דער מענש, האַלט זיך אין די בערג אויף, פיהר דאָרט אויבען מיין שאָף און רינד אַרום. פון ברעג פון ים איז מיין מו- טער געקומען צו געהן און האָט מיך אין דער הויך געבאָרען. איך וויל מיין שטאם אין די בערג גרינדען, קינדער געבוירען—די מוטער האָט עס מיך אַזוי געלעהרנט. איז נישטאָ דאָ, מיט וועמען זיך צו בעהעפטען. דער מענשען-מין פעהלט אין דעם אָרט. די מוטער איז אַלט געוואָרען און איז געשטאַרבען. זוך איך די ווייב אין די בערג אַרום, ביי אַיך אין טאָל וואַקסט זי אויף. פון די בערג האָב איך דערזעהן און אָבגעוואַרט טאָג אויף טאָג—ביז זי וועט צייטיג ווערען קינדער צו האָבען. בין איך פון די בערג אַראָב צו אַיך געקומען, מיין ווייב צו נעהמען, מיין הויז און שטאם צו גרינדען.

י פ ת ח .

רעכט איז עס און לויט מענשליכען פיהרען—יעדער זאָל פאר זיין געשלעכט זאָרגען. איך וועל זעהר גערן קינדער ביי דיר זעהן. פון דער מיידעל געבוירען. נור ווי עס איז דער מנהג ביי אונז פון אַלטע צייטען, וויל איך ביים ווייב און מיידעל זייערע דעות פרע- גען. ער רופט אין געצעלט. הע, ווייב! פיהר די טאַכטער פון דעם גע- צעלט אַרויס. דער מאַן איז פערשטאנדיג, פיהרט זיך מיט דרך ארץ אויף. די ווייב פיהרט די אויסגעפּוצטע טאַכטער פון ווייבער-געצעלט אַרויס. דו וועסט פון דער מיידעל קינדער געווינען. ווייס איז איהר קנא-

כען, לויט וויבליכען געשלעכט, אָבער לויטער און שטאַרק איז די בלוט, וואָס פליסט אין די אָדערן פון דעם קינד, פון די אַלטע גלעז-בלוט. עס רודערט זיך הינטער דעם טויער. ווער רודערט דארט הינטער טער מיין טויער ווידער?

די מיטער

עס ארויס דורכ'ן אהל.

עס איז דער גאַט, וואָרט הינטער דער טיר אָב, אויב מען גיט די מיידעל אַנאָדערן אָב.

יפתח.

וואס געהען אונז דען פרעמדע אָן? זעצען מיר זיך ביים שטיין אונזער זאך בעטראַכטען.

דער מענש

בעקוקט די מיידעל מיט ליעבע.

שען און שטאַרק איז דער מיידעל-לייב, וואָס קוקט פון די אָפּע-נע שעפּסען-פעלכלעך אַרויס. צו ריהמען איז דעם פּאַטערס בלוט, ווי דער מוטערס מילך, וואָס האָבען מיר מיין ווייב געזונט און קרעפּ-טיג אויפגעצויגען, איהרע אָרעמס פעסט געמאַכט, דאָס קינד צו האַלטען, איהר בוזים ווייך און שטייף ווי פּאַר'ן קינד, אַזוי אויך פּאַר'ן מאַן. ער נעהמט אַראָב זיין לעמפּערט-פעל און גיט איהם איבער אַ מתנה דעם מיידעל. נעהם צו פון מיר די לעמפּערט-פעל, איך וויל דעם טייל מיידעל-לייב, וואָס די פּאַטערליכע שעפּסען-פעלכלעך האָבען גיט געקלעקט צוזודעקען, מיט מיין לעמפּערט-שפיגעל פּערהילען. ער הילט זי אַרום מיט דעם פעל. אַראָבגעריסען האָב איך עס פון דעם לעמפּערט מיט אייגענע הענד, דעם לייב פון מיין פּלה פון מענשענס אויגען צו פּערהילען, נאָר בלויז פאַר איהם צו אנטפלעקען, ווען ער וועט קומען אין איהר געצעלט אַריין אין דער נאַכט פון זייער חתונה. אַ בעוועגונג הינטער דער טיר.

די ווייב.

פּערשטאַנדיג איז דער מאַן, און לויט זיין בענעהמען און רעדען דערקענט מען זיין מוטערס גוטע האַנד. אָבער איך וויל וויסען, אַלס מוטער פון דעם מיידעל—צי האָט שוין דער מאַן פאַר די קינדער געזאָרגט, וואָס ער וועט פון אונזערטאָ כּטערהאַבען? צי האָט ער

שוין ערגיק-וואו אַנעסט וואַרים געמאַכט, אַ לאַך אין דרערד אויס-
אויסגעגראָבען, פאַר די צייהן פון חיות רעות אין פון נאָך אַנדע-
רע—וואָס איך וויל נישט דאָ זייער נאָמען דערמאָנען—זיי צו בע-
שיצען?

פּתח.

אין הויזליכע זאַכען איז די ווייב שטענדיג בעשיידענער פאַר דעם
מאָן—האַסט גוט געזאָגט. אין דעם בעל-הבית דערקענט מען דעם
פאָטער.

דער מענש.

איך האָב מיין געצעלט הויך אין די בערג אויפגעשטעלט, מיט שטיי-
נער האָב איך עס אַרום בעלעגט, און מיט צווייגען-בלעטער געדיכט
דאָ איך די לאַך פערשטעקט, מיט וואַרימער שעפסען-וואָל האָב
איך די שפאַרעס אויסגעפילט. און פון אַ שטאַרקען בוקסענבוים האָב
איך מיר אַ בעט אויסגעהאַקט, אונטער פיער פעלזען-שטיינער האָב
איך עס אַרונטערגעשטעלט, מיט מיין מאַמעס שעפסען-דעק האָב
איך עס צוגעדעקט, עס שטעהט אויבען אין אונזער געצעלט, צו דער
חתונה-נאַכט גרייט.

די ווייב.

עס איז דער מנהג אויף דעם אָרט די געטער צו עהרען, און דעם
גאט מולך: לויט רעכט און געזעץ דאָס ערשט-געבוירענע, מעג עס
זיין פון מענליכען אָדער פון ווייבליכען געשלעכט, איהם אוועקצו-
געבען, פאַר איהם אין פייער צו פערברענען.—ווייל איך וויסען, אויב
דער מאָן איז גרייט די געטער צו דיענען און זיי דאָס זייעריגע
אין דער צייט אָבצוגעבען.

דער מענש.

אַז עס איז אזוי דער מנהג—ווייל איך, ווי אַנדערע, די געזעצען הי-
טען—דאָס ערשט געבוירענע די געטער אָבגעבען, אַז זיי זאָלען מיר
די איבעריגעבליבענע אין שלום און גוטווייליג לאָזען.

פּתח.

נישט פריינדליך זענען דאָ די געטער צו די מענשען. נאָר אַנאַנגע-
קומענער בין איך דאָ, מוז מען זיך צו די מנהגים פון אָרט צופאַ-
סען. כאַטש אַליין האָב איך זיי מיין ערשט-געבוירען קינד ניט אַב-

געגעבען. א פרעמדער בין איך דאן געווען, און איינציג איז ביי אונז דאָס קינד געווען—האַט מען עס פאַר אונז איבערגעלאָזט, אונזער שטאַם צו ערהאַלטען.

די ווייב.

דערפאַר וויל איך היינט דעם גאַט מולך עהרען און איהם אַטייל פון זיין קרבן צו דער חתונה-נאַכט אָבגעבען. אַליין איז מען אין די בערג, און אָהן גאַט איז נישט גוט צו לעבען. דעם שענסטען צאַפּ פון מיידעלס קאַפּ שנייד איך אָב—זי טוט דאָס—און גיב דיר, גאַט מולך, דיין טייל אָב. זי וואַרפט דעם צאַפּ אין פייער. גאַט מולך, נעהם דיין חלק צו און גיב דיין ברכה! דער מענש איז געקומען צו איהר, צוליבע דאָס ערשט-געבוירענע, וואָס וועט אַרויסקומען פון היינטי-גען צוואַמענטרעפען.—דער גאַט וואַרפט צוריק דעם צאַפּ דורך דעם פענסטער. עה, גיט נאָר אַ קוק—ר'האַט אונז דעם צאַפּ צוריקגעוואָרפען! שרייט אַרויס צו מולכ'ן הינטער דער טיר. עה, וואָס ביסטו ברוגז? עס געפעהלט דיר נישט דער טייל? דיר—דעם צאַפּ, דעם מענש—די ווייב. עס איז נישט דאָס רעכט און אויך נישט דער מנהג, גאַט מולך, דיר די ווייב אָדער די כלה אָבצוגעבען. פאַר'ן מענשען איז זי בעשאַפען, קינדער צו האָבען. זיי נישט ברוגז, גאַט מולך! נו, געה דיר אין דיינע אַיילעכער אַרײַן, מיט דיינע פייערן זיך שפּיעלען. די מיי-דעל וויל צום מאַן—דאָס ערשט-געבוירענע וועט דיר אָבגעגעבען ווערען. צו דעם מענשען אין שטוב. ר'האַט'ס געזעהן, וויל אונז די מיידעל פערפיהרען.

דער מענש

רופט צום גאַט מולך.

וואָס זוכסט דו דאָ, מולך, הינטער יפתח'ס טויער? נאָך נישט איז די מיידעל טראָגעדיג געוואָרען, אַז דו זאָלסט דיר אויף דעם גיי-געבוירענעם קומען נאָכפרעגען.

די ווייב

האַכט זיך אַלץ אײַן.

ר'שטעהט נאָך אַלץ הינטער אונזער טיר—וויל נישט אָבטרעטען פון דאַנען.

י פ ת ח

עפענט אויף דעם טויער—און רופט ארויס צו מולך.

אָוועק פון מיין טיר! אַ פּרעמדער בין איך דאָ, אויף דעם אָרט, און
די געטער פון דעם לאַנד דיען איך נישט און האַלט זייערע גע-
זעצען נישט.

פון דרויסען הערט מען אַבלויפענדיגע טריט אין נאָסען גראָז.

די ווייב.

נישט גוט האָסטו געטאָן, פּאָטער יפתח, דעם גאָט פון הינטער אונזער
טיר צו פּערטרייבען. אין אַנע-צרה וועמענס נאָמען וועסטו צו
הילף רופען?

י פ ת ח.

דער גאָט איז ווילד. איך האָב איהם געוואָלט בעהאַנדלען, ווי אַ גוטער
שכן—ווערט ער גראָז.

די ווייב.

עס איז דאָך דער גאָט פון אָרט, מען דאַרף מיט איהם אין גוטען
אומגעהן.

י פ ת א.

איך וועל דאָך איהם די מיידעל נישט אָבגעבען!

פון דרויסען הערט מען פּלוצלונג מענשליכע שטימען רופען. אלע שטעהן געפּלעפּט
און צעשראַקען, האַרבען זיך אײן.

דער מענש.

עפיס וואונדערליכע קולות הער איר. איך האָב נאָך אַזעלכע שטי-
מען אין די בערג נישט געהערט.

די טאַכטער.

פּרעמדע שטימען. עס זענען נישט די געטער, וואָס שאַלען אין די
בערג. איך שרעק מיך פאַר זיי.

די ווייב.

איך האָב מורא, אַנ'אונגליק דערנעהנטערט זיך צו אונז. דאָס האָט
אונז דער גאָט אָנגעשיקט, ווייל דו האָסט איהם בעליידיגט, יפתח.

פּוּי זע.

דער מענש.

פייערן ווייזען זיך פון דערווייטענס.

די סאַכטער.

איך שרעק מיך פאַר זיי...

די ווייב.

איך האָב מוראָ—די ווילדע געטער רופען.

יפתח

כאפט זיך אויף.

דאָס זענען די שטימען פון מיין פּאַלק—איך דערקען זיי—

בלע קוקען איהם אָן.

די ווייב.

ווי מענשען פון יענער זייט בערג. מען הערט יפתח רופען. דיין נאָמען

רופען זיי—

די סאַכטער.

איך שרעק מיך פאַר זיי, די בערג וועקען זיי מיט זייער רופען.

מען קלאַפט אין טויער: יפתח, יפתח הגלעדי!

יפתח.

וואָס האָט איהר הינטער יפתח'ס טויער צו זוכען?

שטימען

הינטער'ן טויער.

די אַלטע פון דיין שטאָדט שטעהען הינטער דיין טויער.

רעגיר איבער אונז, יפתח, העלף אונז פון שונא'ס האַנד, הגלעדי!

יפתח.

די אַלטע פון מיין שטאָדט! וואָס טוען די אַלטע פון מיין שטאָדט

אין די מדבריות זוכען?

די שטימען

הינטער'ן טויער.

יפתח, יפתח הגלעדי, רעגיר איבער אונז—העלף אונז!

יפתח.

איך זאָל רעגירען איבער זיי—דער זעהן פון דער פרעמדער? ער

רופט הינטער'ן טויער. צו מיינע ברידער געהט, דרייסיג איז זייער צאָהל.

אויף די מויל-אייזלען איבער גלעד'ס גאַסען רייטען זיי אַרום.

די אלטע.

הינטער'ן טויער.

אויסגעלאָזט האָט זיך גלעד'ס גוטע שפּראַצונג. גלעד איז טויט.
פּאָטער יפתח, דו ביסט די לעצטע גלעד-בלוט. עפען אונז, יפתח!

יפתח עפענט דעם טויער.

עס רייסען זיך אריין די אלטע פון גלעד מיט צעריסענע קליידער, מיט אש בעשיט די קעפּ.
ווארפען זיך מיט די פנימ'ער אויף דער ערד פאר יפתח'ן. יפתח ווענדט אָב זיין פנים
פון זיי און זעהט זיי נישט. אלע, אויסער יפתח, דערשאַקען פאר די אלטע לייט,
רוקען זיך אָב און בעהאלטען זיך פאר זיי.

דער מענש.

עס איז דאָס פון דעם מענשען-מין. רעדען ווי מיר און געהען
אויף צוויי פיס... קוקט זיך מיט נייגעריגקייט פון דערווייטענס צו.

די טאַכטער

צו דער מוטער.

איך שרעק מיך פאַר זיי.

בעהאלט זיך מיט דער מוטער אין אַ הינקעל אריין.

ערשטער אלטער

הויבט זיך אויף און געהט נאָהענט צו צו יפתח.

די אלטע פון דיין שטאָדט זענען געקומען צו דיר—רעגיר איבער
אונז. דיין פּאָטער איז טויט, דיינע ברידער האָט דער שונא אומ-
געבראַכט. עס איז נישטאָ קיינער, ווער עס זאָל אונז געזעץ און
רעכט לעהרנען. דו ביזט די לעצטע גלעד-בלוט, העלף אונז פון
שונא'ס האַנד און רעגיר איבער אונז!

יפתח.

ווענדט אָב זיין פנים פון זיי.

איך זאָל רעגירען איבער אַיך? — מיין פּאָטער איז מיט אַ פרעמדער
הייב געשלאָפען. איך בין הינטער אַ פלויט געבוירען. אין דער מדבר
האָט איהר מיך פּערטריבען. נאָך הער איך דעם געלעכטער אויף
אַיערע ליפען, ווי איהר האָט מיך ווי דעם הונט פון מיין פּאָטערס
שטאָדט אַרויסגעטריבען. ער ווייזט אויף די אַרומיגע. מיט פרעמדע גע-
טער בין איך אומגעגאַנגען, צו פרעמדע מנהגים בין איך צוגעוועהנט
געוואָרען. ווי אזוי קען איך רעגירען איבער אַיך?

ערשטער אלטער

געהט געהנטער צו צו איהם.

דער שונא האָט דיין פּאָטערס שאַדט חרוב געמאַכט, די קינדער האָט ער פאַר אונזערע אויגען געשאַכטען, די פינגער פון די אַלטע לייט האָט ער פון די הענד אָפּגעשאַקט, הונגעריג אונטער זיין טיש זיי געוואָרפען, אַז זיי זאָלען די קרימעלעך פון זיינע ברויט מיט די צינגער צונויפלעקען.

י פ ת ח

ביי.

איך בין אַ הונט פון גלעד, איך בין אַ זעהן פון אַ הור, ווי אַזוי קען איך אייך העלפען? קען דען דער הונט איבער דער שטאַדט הערשען, וואָס ער איז אַרויסגעטריבען געוואָרען פון איהר? וואו זאָל איך די קראַפט געהמען, אייך צו העלפען?

ערשטער אלטער.

גלעד'ס בלוט פליסט אין דיינע אַדערן; דו ביזט דער לעצטער פון דעם גוטען שפּראַצלינג, וואָס איז אונז איבערגעבליבען, דיין שטאַדט אין דיין שטאַם צו דערהאַלטען.

י פ ת ח

שטאַרקט זיך.

גלעד'ס בלוט! האָט איהר עס דען נישט גענומען מיט אייערע מיילער, פון מיינע ביינער עס אויסגעזויגט און אויסגעשפיגען און הונט-בלוט מיר אין זיי איינגעפליסט? האָט איהר עס דען נישט מיט די בייטשען פון מיינע גלידער אַרויסגעשמיצט? מעהר איז יפתח נישט גלעד'ס בלוט, יפתח איז אין דער מדבר געגאַנגען—די בערג זענען זיין גלעד געוואָרען, די ווילדע געטער זיינע ברידער —

ערשטער אלטער

געהט גאַנץ געהענט צו צו איהם, זאָגט עס איהם, אַקצענטירענדיג יעדעס וואָרט

דיין פּאָטער גלעד'ס ביינער האָט ער פון קבר געלאָזט רייסען, זיי צו די ווילדען פון זיינע פּערד געבונדען און איבער גלעד'ס גאַסען געשלעפט.

י פ ת ח

שרייט אויף.

ווער איז ער? ער קוקט זיך אום און דערוועהט די אַלטע זענען דאָס די אַלטע פון מײן פּאָטערס שטאַדט, ווי אַזוי זעה איך אייך?

ער צערייטט די קליידער אויף זיך.

ערשטער אַלטער

מיט פרייד, פאלט פאר איהם.

אַ, דו ביזט גלעד'ס בלוט

די אַלטע

פאלען פאר איהם און שרייען אויף.

אַזוי זעהסטו אונז; אַזוי האָט עמון פון דיין פאָטער-שטאָרט געמאַכט

יפתח

שרייט אויף.

אַבער ווי אַזוי זאָל איך אייך העלפען? וואו זאָל איך די קראַפט
נעהמען און אייך אין אייערע קראַנקע ביינער וואַרפען? איך שטעה
אַליין אין דער וועלט, און נור די בערג זענען אַרום מיר. וועמען
זאָל איך אום הילף בעטען? ווער וועט מיין תפלה הערען? וואָס
האָט איהר מיר געבראַכט, אַז איך זאָל אייך קעגען דעם שונא פיהרען?

די אַלטע.

בעט צו דעם גאָט פון דינע עלטערן, פון גלעד דיין פאָטער, צו
דעם איינציגען לעבעדיגען גאָט, וואָס יהושע בן נון האָט אונז גע-
לעהרנט. ער וועט דיר העלפען.

יפתח

דערמאָנט זיך.

צו דעם איינציגען לעבעדיגען גאָט פון מיין פאָטער... מיט שרעק.
איך ווייס נישט, ווי אַזוי צו איהם צו בעטען.

ערשטער אַלטער

לעהרנט איהם.

לעג דיך פאר איהם אין שטויב און שפרייט אויס דינע הענד, בוק
דיך פאר איהם טיעף צו דר'ערד און בעט צו איהם, — ער וועט דיר
העלפען.

יפתח

וואַרפט זיך אַגידער, קלאַפט מיט זיין שטערן אָן דר'ערד.

אַזוי ליג איך פאַר דיר, גאָט פון מיין פאָטער גלעד, וואָס דו האָסט
מיך פון מינע ברידער פערטריבען, וואָס דו האָסט מיין פאָטערס
שטאָרט מיט שאַנד און שפאָט אין שונא'ס האַנד איבערגעגעבען.
אַזוי ליג איך פאַר דיר, וואָס דו האָסט מיין פאָטערס ביינער פון
קבר געלאָזט רייסען...

ערשטער אלטער.

יפתח! נישט אזוי האָט דיין פאָטער גלעד צו דעם לעבעדיגען
גאָט געבעטען! דיין האַרץ ברעך פאַר איהם און ווער אונ-
טערטעניג פאַר איהם, אין אַש און שטויב בוק דין פאַר איהם!

יפתח

בוּגט זיך צו דר'ערד.

זיי נישט אזוי פרעמד צו מיר, לעבעדיגער גאָט! נויג נישט אָב דיין
פנים פון מיר! דיר געפעלט מיין תפלה נישט, צו לאַנג בין איך
אין די בערג געזעסען, קען נישט מיט לעבעדיגע געטער אומגעהן.
איך ווייס נישט, ווי אזוי צו דיר צו בעטען. קען דען אַ הונט צו
אַ גאָט פון גלעד בעטען? קען דען אַ הונט איבער אַ פאָלק הערשען—
ניין, איך האָב אייך נישט מיט וואָס קעגען עמון צו העלפען.

אלטע געהען אַב מיט אַראַבעלאָזטע קעפּ.

די ווייב

זאָגט צו איהם.

יפתח! אַ דער גאָט פון גלעד איז שלעכט צו דיר, בעט דאָך צו
דעם גאָט פון די בערג,—ער וועט דיר העלפען.

יפתח

קוקט אויף דער טאַכטער.

ער וויל, איך זאָל איהם דאָס זייניגע אָבגעבען.

די טאַכטער

געהט צו דעם פאָטער.

געהם מיך אויף דיינע אייגענע הענד און טראָג מיך אויף דיין
אייגענער ברוסט אין די ווילדע בערג צו איהם,—זאָל ער דיר העלפען

דער מענש

שפּרינגט אויף.

די ווייב?—דעם גאָט!

יפתח

זום מענש.

איך וויל פון מיין שונא גקמה געהמען, איך וויל מיין פאָטערס ביינער
אויסלייזען.

ער עמענט אויף דעם טויער און רופט.

גאָט מולך! איך רוף דיין נאָמען אויס, קום און העלף מיר קעגען
 מיינע פיינד. מיינע פאטערס געטער האָבען מיר פערלאָזט, און אז
 איך וועל פון דער מלחמה צוריק אַהיים קומען, און דו וועסט מיר
 עמון אין מיין האַנד האָבען איבערגעגעבען—וועל איך דיענען צו
 דיר. אַלע אָקסען, אַלע שעפסען און רינדער וועל איך דיר אַוועק-
 געבען. איך וועל מיין הויז פערברענען פאַר דיר, און אַליין וועל
 איך אין די בערג געהן. דו שוויגסט, גאָט פון די בערג? ער האַרנט
 זיך אײן. דו גיסט מיר קיין צייכען ניט, דו ווילסט, איך זאָל דיר דאָס
 דייניגע אָפגעבען, פון מיין אייגען בלוט און פלייש? ער דריקט זי
 טאַכטער צו זיין האַרץ. איך וויל פון מיין שונא נקמה נעהמען, מיין
 פאָלק בעפרייען, מיין פאָטערס ביינער אויסלייזען—קום און העלף
 מיר, ווילדער גאָט! און אז איך וועל האָבען פון דער מלחמה צוריק-
 געקומען, און דעם שונא'ס קאַפ וועט זיין אויף מיין שפיז אויפגע-
 שטעקט, מיין קלייד וועט מיט זיין בלוט זיין בעשפריצט, מיינע
 פיס און מיינע הענד,—אַלץ, וואָס וועט מיר קומען דאָן אַקעגענגע-
 גאַנגען פון מיין שטוב אַרויס צו מיין העלדען-גאַנג, מעג עס זיין
 פון דעם מינדעסטען שעפסעלע, ביז צו דעם, וואָס קומט דעם פאַ-
 טער אַקעגענגעטאַנצט מיט נאקעטע פיס און צעפלאָטענע האַר, מיט
 פלייטען-געזאַנג און פויקען-שפיעל צו מיין העלדען-זיג—וועל איך
 עס נעהמען אויף מיינע אייגענע הענד און דיר אין די בערג אַרויס-
 טראָגען!

די ווייב, דער מענש

פאלען צו:

די טאַכטער!

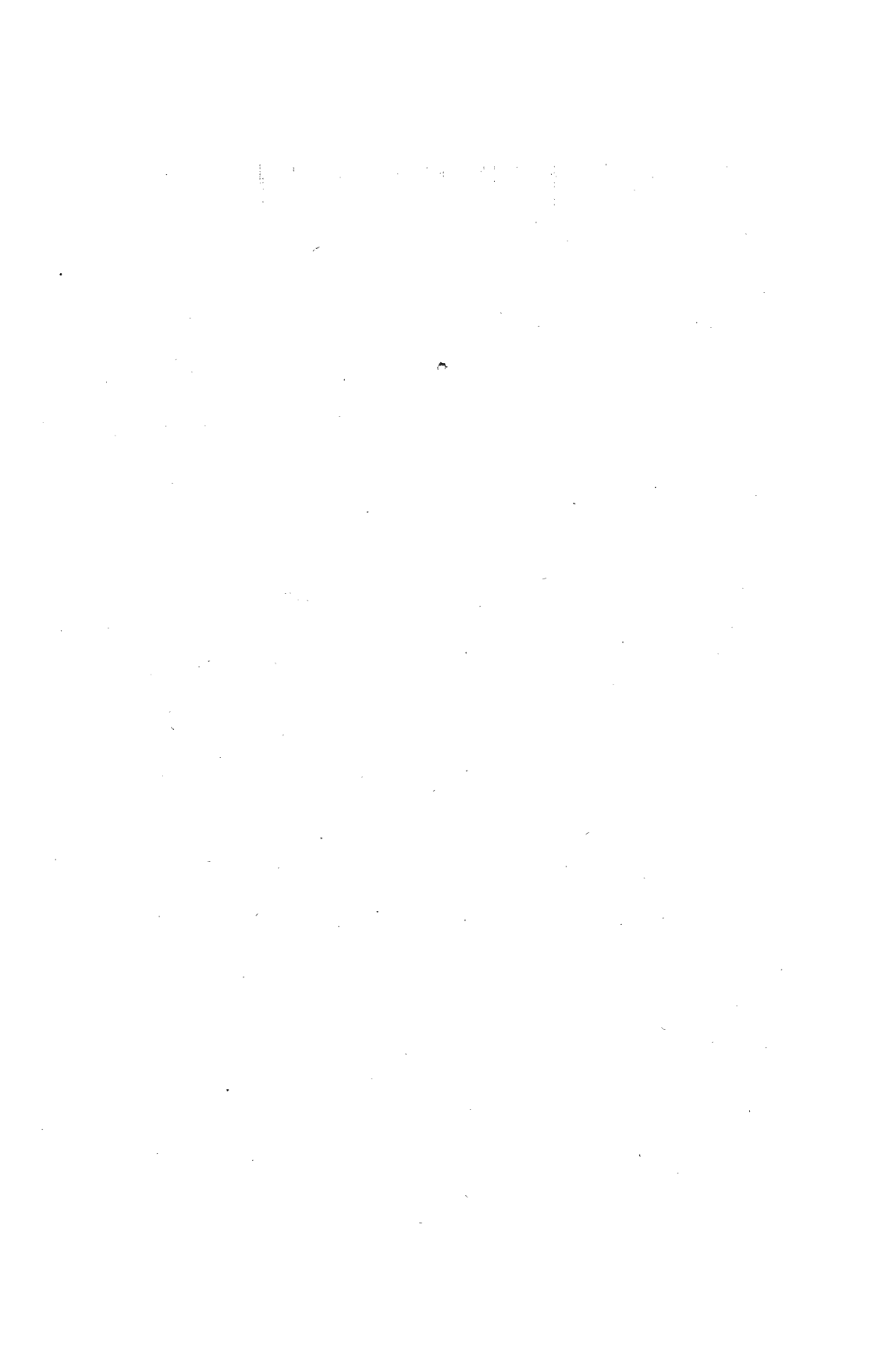
יפתח.

פערהאַקט די טויערן, פערשליסט די טירען, דער קרבן זאָל אַליין

זיין מזבח זוכען. הע, ווייב, דעם שפיז דערלאַנג!

ער רייסט דעם פנאצער פון דער חאנט און בינדט איהם איבער זיין ברוסט.

פ א ר ה א נ ג

צווייטער אקט.

סיעף אין שיער זיצט די מוטער און שפינט
ביים ראד. דער טויער איז אפען. די זון שיינט
אריין. מען זעהט די ברייטע פעלד, וואס ליגט
פאר'ן טויער. פון דערווייטענס די בערג, באדענ-
דיג זיך אין שטארק העלער ליכטיגקייט. די
סאכטער שפיעלט זיך פאר דער טיר מיט די
שטראהלען. דער לאכען פון דער סאכטער דרינגט
אריין אין שיער אינאיינעם מיט דער זון. זי
קומט יעדעס מאל אנגעלאפען פאר'ן שיער, אין
ליכט בעשטראהלט, און לויפט פארביי.

די מוטער

ביים ראד.

הע, מויד, אין געצעלט אריין! וואָס טוסטו דאָרט אין דרויסען

די טאָכטער.

אַך, מאַמע, די שטראַהלען שטעכען מיר די אויגען אויס, פערפלאַג
טערען מיר זיך אין די האַר אײן. צום שטראַהל. איי, שפיצען-שטראַהל,
וואָס דו וואַלגערסט דיך אַ גאַנצען טאָג אין די רינשטאַקען אַרום,
אזעק פון מיין לייב!—לויפט פאַרביי.

די מוטער

ביים ראַד.

איי, מויד, שפיעלסט דיך מיט די שטראַהלען? נישט גוט איז צו
שפיעלען זיך מיט שטראַהלען, מויד! זיי דרינגען צו טיעף אין בלוט
אַריין און וועקען עפּיס דאָרט אויף... אין געצעלט קום אַריין

די טאָכטער

הערט גישט דער מוטערס רייד. ערשיינט פאַר'ן טויער, שפיעלענדיג זיך ווייטער מיט
דעם שטראַהל.

דו שפיצען-עק, וואָס העפסט דו דיך אָן מיין לייב אָן? צום וואַסער
געה, וואַש צוערשט דיין ליכט פון דעם זומפ, וואָס דו ליגסט אין
איהם דעם גאַנצען טאָג. איך האָב מורא, דו זאָלסט מיר ניט בע-
שמוצען

די מוטער.

מויד, הערסטו נישט, צי וואָס? צום שפינ ראַד זעץ דיך אַהער! מען
דאַרף דעם פאַטער די העמד וואַשען, דעם אויבערקלייד איהם שפי-
נען, אָנצוטון, ווען ער וועט מיט די אַלטע לייט פון דער מלחמה
אַהיים קומען.—הע, מויד, דו הערסט מיך נישט, צי וואָס?

פרעכצעט אב. פויל איז די מויד, לויפט א גאנצען טאָג אין די בערג
אום, און דאָ איז אַרבייט פיעל, די צייט איז קורץ.
פון דרויסען הערט זיך ווידער דער מוידס לאכען און פרייד, זי קומט חידשי
פאר דער טיר אַנגעלאפען מיט א פאק שטראהלען, העלכע יאָגען זי נאָך.

די טאָכטער.

הע, שפּיזען-שטראַהל, וואָס דו ליגסט אַ גאַנצען טאָג אין צעבראָ-
כענעם גלאַז און קריסטאַל, אַוועק פון מיין לייב! דו קענסט מיין
הויט צעקראַצען מיט דיין געשליפענעם ליכט-שאַרף—אַוועק פון מיין
געזיכט—איי, ער האָט מיך צעבלוטיגט. לויפט פאַרביי מיט די שטראַהלען.

די מוטער

אומבעהאַלפען.

הע, מויד, מויד, וואָס טוסט דו? צום שפּינ ראָד אַהער, די חתונה-קלייד
מאָך דיר גרייט—דער מענש וואָרט אויף דיר, ער איז געגאַנגען
דעם פּאָטער אויסקוקען—

די טאָכטער

קומט ווידער פאַרביי און האַלט די שטראַהלען, ווי זי וואַלט זיי געהאַט אַינגעשפּאַנט.
אַך, האָב איך זיי ביי די האַר געפאַקט! קומט, וועלען מיר יעצט
די בערג אין פּייער צינדען און מיטן וואַסער זיך יאָגען! לויפט פאַרביי.

די מוטער.

אַך, מויד, מויד, אין געצעלט אַריין!—וואָס לויפסטו אין די בערג
אום? די מויד לויפט פאַרביי מיט די שטראַהלען. די מוטער פערצווייפלט.
שולדיג איז מולך, שיקט נאָך איהר די שטראַהלען אויס, וויל זי אין זיין
נעץ פערנארען. אוי, איך בין אַליין און יפתח קומט נישט צוריק!—אַך, אַך,
מענש, מענש! דער מענש ווייזט זיך אין טיר. אַך, מענש, גוט איז, וואָס דו
ביזט געקומען! די מויד איז ווילד, לויפט אַ גאַנצען טאָג אין די בערג
אום—איך האָב מורא יפתח זאָל נישט אַנקומען, און דער גאַט וועט זי
אויפן וועג פערנארען, דאָן איז זי זיינע. שטעהסט דו אויף דער וואַך?

דער מענש.

איך שטעה אַ גאַנצען טאָג אויף דער וואַך, קריך אין די העכסטע
בערג אַרום, קוק אין די טאַלען אויס, איבער אַלע וועגען, איבער
אַלע שטעגען. מען הערט ניט קיין קול פון זיינע שופרות בלאָזען,
מען זעהט ניט קיין שטייב פון זיינע הילות זיך אויפהויבען.

די ווייב.

אָבגעהיט דאַרף מען זיין, מענש. אין דער שטיל, פלוצים וועט
יפתח אָנקומען צו געהן, אָהן געזאָנג און אָהן שפּיעל, אָז עס זאָל
איהם קיינער נישט קומען אָקעגען צו געהן—היט דין, מענש
פאלש איז דער גאָט, קען דיר די מיידעל פאַר דער נאָז אוועק-
פיהרען.

דער מענש.

אך, איך וויל נישט וואַרטען, ווייב, גיב כּוֹר די מיידעל, איך וויל
זי מיר אין די בערג פּיהרען, אין מיין געצעלט ברענגען, איידער
יפתח קומט אַהיים.

די ווייב.

נאָך וואָס מאַכסטו דיר לוסט חתונה צו האָבען? געה צום טייך און
טונק דין איין. יפתח'ן געהער די מיידעל, ער האָט זי דעם גאָט
צוגעזאָגט, אָז זי וועט איהם קומען אָקעגען צו געהן.

דער מענש

מיט פּערדראָס.

וואָס? און די מוטער בעשטעהט שוין דערויף? אַ קאלב זאָל מען
יפתח'ן אָקעגען שיקען? אַ קאלב זאָל ער דעם גאָט פאַר אַ ווייב
געבען. עס גיט אַרויס פון זיך אַ גערוד, אַ געשטאַנק, דער גאָט
האָט ליעב צו שמעקען פון די אָנגענעהמע געשמאַקען און מיט דעם
דאַמף, וואָס יאָגט פון דער בהמישען מיידעל-לייב, זיין לאַך אָן-
צו-וואַרימען.

די מוטער

רייצט זיך מיט איהם.

מען זאָגט, ער האָט זיין געשמאַק געביטען. די מוטער האָט איהם
געשטראָפּט—האָט ער בדעה אַרענטליך צו ווערען, מיט אַ מענשען-
קינד חתונה צו האָבען, אויף מענשען-שטייגער צו לעבען און
געלאָסען צו זיין.

דער מענש.

אין זומפען-לעכער מיט איהר צו וואוינען, ציגען-קינדער מיט איהר
צו האָבען—און אפשר זיי זיך פאַר מאַלצייטען צוגרייטען. דו וועסט
די עלטער-באָבע פון די ציגען-געטלעך זיין. הע, ווייב, וואו איר
די מויד? ברענג זי אין געצעלט אַריין.

די מוטער.

דארף מען אָבגעהיט זיין. דער גאַס לויפט נאָך איהר נאָך, שיקט
די שטראַהלען אויס—קושט זי אין דער שטיקל—אזוי שטריקט ער
זי ביסלעכתיין אין זיין נעץ אַריין. אָבגע. יט דארף מען זיין, היט
די מיד

דער מענש

געהנדיג אָב מיט דער מוטער.

הע, מענשען-טאַכטער, אין געצעלט אַריין! וואָס לויפטס דו מיט די
געטער אַרום? דאַרפסט איהר די אויגען פערבינדען, אין ווייבעל-
געצעלט זי איינשליסען, אז זי זאָל נישט אויף די שטראַהלען קו-
קין. געהען אָב—ברענגען אַריין די טאַכטער צו פיהרען מיט געוואַלד.

דער מענש

צו דער מיד.

ביי דער מוטערס זייט דארף די פּלה-מיידעל זעען, לערנען זיך
ביי איהר, ווי אַ גוטע בעל-הבית'טע צו זיין.

די מוטער.

דער שענסטער מענשען-בחור וואָרט אויף דיר, און דו לויפטס מיט
די ווילדע שטראַהלען אין די בערג אַרום! צום שפּיטראָד זען דיר,
די פּלה קלייד וועב דירן שטראַהלען זענען פּרופּיהרעריש, קאַנען
דיך פון וועג אַראָבנאַרען. צום מענש. נו, האָסט דו שוין פאַר אַ קרבן
געזאָגט, וואָס מען זאָל יפתח'ן אויפ'ן וועג אַקעגען שיקן?—אַ פעט
קאַלב מוז עס זיין,—אַנאַרענטליכער קרבן. קום, מענש, אין שטאַל
אַריין.

דער מענש.

אין פּויל בעהאַנגען מיט פּלייש, ר' נדיב, שפּראַודיג מוז עס זיין; און
אַרעכט פּיינעם געשטאַנק, זאָל עס האָבען ווי ער האָט'ס לייב. דאָך
פאַר אַ פּלה נעהמען קוקט אויף דער מיד.— ווי עס פאַסט פאַר איהם
אַ ווייב. געהען ביידע אָב, און לאָזען די מיד אַליין, צומאַכענדיג די טיר נאָך
זיך. די שטראַהלען קומען אַריינצוגנבען זיך פון אַלע שפּאַלטען און לעכער, גע-
האַלטען זיך אין איהר.

די טאַכטער

ש די שטראַהלען.

און דאָ זענט איהר מיר נאָכגעלאָפען אין מיין מאַמעס געצעלט

אריין? אנטרויפט! אנטרויפט! די מאמע וועט קומען, וועט זיך ביי-
 זען—וועט אייך פון שייער אַרויסטרייבען, זי האָט מיך נישט גע-
 הייסען מיט ליכט שפיעלען. איהר זענט פערפיהרעריש, ווילט
 מיך אין די בערג פערנארען. בין שוין א דערוואַקסען מיידעל,
 קענט איהר מיר נאָך שלעכטס טון. בין אַ מענשען-טאַכטער, ניט
 פאַר אייך געשאַפען. די שטראַהלען דרענגען זיך אין איהר. איי, נישט
 דרענגט אַזוי אין מיר אַריין! עס ווערט מיר אַזוי הייס. איך וועל
 עס פאַר אייער האַר מולכן פערצעהלען, איהר האָט מיך אַזוי שטאַרק
 געדערענגט, האָט גערייצט אין מיר די בלוט. ניין, נישט קושט מיך אויף
 מיין זייט! אויף די האַר בעלייכט מיר בלוז, איך וויל מיר אין אייער שוין
 מיינע צעפּ פלעכטען. אַט אַזוי, יעדער איינער אין אַנאַדער וויג-
 קעל אַריין! וי צעשיקט די שטראַהלען אין די הינקעלעך. גאַנץ לייכט זאָלט
 איהר מיר די האַר בעלויכטען, אַרטיג זאלט איהר זיין וי קעמט
 זיך די האַר און פערצעהלט.

איך בין דאָך אַ קעניגס טאַכטער, דער פאַטער איז אין מלחמה גע-
 גאַנגען, דעם שונא צו בעזיגען. גאט מולך וועט איהם העלפען, וועט
 מיך דער פאַטער איהם פאַר אַ ווייב אָבגעבען. וי בעט צו דער זון.
 אַ העלף איהם, גאָט מולך, העלף איהם! אַ גאָט איז מולך, און דער
 גאַנצער הימעל איז זיין מלוכה, דו צינדסט די הימעלען אונטער צו
 דיין אַרויסגאַנג, און צינדסט די בערג אונטער ביי דיין אונטער-
 גאַנג. שטאַרבסט יעדען טאָג און ווערסט יעדען טאָג געבוירען—
 יעדען פריה-מאַרגען אַ נייע זון. העלף איהם, גאָט מולך! איך וועל
 מיך צירען פאַר דיר, איך וועל אַרויסגעהן אין דער זון פאַר דיר
 און וועל מיך לאָזען פון דינע שטראַהלען וואַרימען, און ווען דו
 וועסט צום וואַסער אָנקומען, וואו איך וואַש מיין וועש—וועל איך
 נישט אַנטלויפען פון דיר. איך וועל מיך לאָזען שפיעלען מיט דיר.
 די שטראַהלען בעהעפטען זיך אין איהר. ע, אַוועק פון מיין זייט, נישט
 קושט מיך אַזוי פעסט! צום שטערן אויף לינקס. טונקעל-בליץ, אַלטער
 פריינד פון בלויליכען פאַרנאַכט! פעהיל דיך אין מיינע געדיכטע
 האַר און שימער פון דאָרט אַרויס, ווי די שטערען פון דער נאַכט—
 צו אַנאַדער שטראַהל. עה, שטראַהלען-שמאַדער! דיין ליכט איז ברודיג,
 קריכטס צופיעל אין די רינשטאַקען אַרום, וואַלגערט זיך אין די
 זומפען — ע, אַוועק פון מיין לייב, וואַש דו ערשט דיין ליכט! אַ
 גלעזערנער קנאַפּ פון צעבראַכענע גלאַז אַ, איך האָב מורא פאַר

דיר. דיין ליכט איז אזוי שארף—דו קראצסט מיר די לייב. מען
הערט טריט. פס...—אזעק, אזעק, די מוטער קומט צו געהן, געשווינד
פערשווינדט, זי וועט אייך פון דעם שייער מיטן בעזים ארויס-
טרייבען. געשווינדן די שטראהלען. פערשווינדען. די מוטער קומט צו
מיט דעם מענטש, פיהרען צו קאלב.

דער מענטש

פיהרט צו קאלב, צו דער טאכטער.

אָ קאַרענדיג איז עס, פון אַ שטאַרקען פּאַטער-מוטער מוז דער קנאַ-
כען זיין, אַ פּיינער ביסען וועט עס פאַר דעם האַר גאַט זיין.

די מוטער.

מען וועט איהם נאך מיט די זילבער-בלעכען בעפוצען, מיט בלו-
מען אין די הערנער בעקרענצען, אז ער זאל אין מולכ'ס אויגען
זון געמינען.

דער מענטש

צו דער טאכטער.

פאַר אַ ווייב עס געהמען, קינדער דערמיט האַבען, אויף זיי איז
אַלץ צו גלויבען. די געטער זענען אזוי נישט מענטשליך, מען הייס
אייגענטליך נישט, פון וואַנען זיי קומען.

די מוטער.

מען זאָגט, פון די בערג-היינטען, ווען זיי צעהיצען זיך אין זונען-
שטראַהלען. מען זאָגט, פון די פאַרעס, וואָס שטייגען פון די
גלעטשערס אויף. אָבער ווער קען אייגענטליך דערפון וויסען? נישט
אונזער קאַפּ צו זיי—געטער זאָלען זיך מיט זייערע אָבגעבען.
גייט איבער דעם קאלב. געהם פיהר עס יפתחן אַקעגען. זעה עס זאָל
איהם אויפן וועג אַנטרעפען—זאָל ער עס דעם גאַט ברענגען, בכדי
ער זאָל פון מיידעל אַבלאָוען.

דער מענטש

פיהרט דאס קאלב ארויס.

פערלאָז דרך אויף מיר, חייב. מולך וועט שוין די נאכט אין קעל-
בער-מיסט שלאָפען. ער פיהרט דאס קאלב צוויי, אַן, אַן איהם דאָס
קאלב, און מיר די מיד, אַן, אַן.

די מוטער

זו זער טאכטער.

פיהרסט דין נישט שען אויף, טאכטער, געהסט די געטער אין די בערג נאך. יעדער איינער מוז זיך האלטען אן זיין מין. עס איז מיר א שאנד פאר דעם מענש געוועזען. דער מאן איז פער-שטאנדיג, ווייס, ווי מיט לייטען אומצוגעהן, און מיין טאכטער לויפט די געטער נאך. די געטער זאלען זיך מיט די זייעריגע אָבגעבען, מיט ציגען-טאכטער און קעלבער-מויד. פיה-נקבות זענען אייפער-זיכטיג אויף דיר, דו נעהמסט פון זיי דעם מאן אוועק, שעמען זאלסטו דין! דער מענשען-בחור ווארט אויף דיר, מענשען-קינדער וויל ער האָבען מיט דיר, נישט ציג און באַק, האַלב מענש, האַלב גאָט.

די מויד.

אך, מוטער, האָבען מיר זיך מיט די שטראַהלען געשפּיעלט! די בערג האָבען מיר געצונדען, געקליבען די וואַלקענס און אונטער-געברענגט זיי אין איין גרויסער ליכט. מולך שיקט די פּייער-שטראַהלען פון זיין לייב אַרויס, און זיי יאָגען זיך, ווי די קאָספּאָדען, איבער די בערג אַראָב חתונה איז ביי די געטער היינט. זי וויל אַרויסלוימען,

די מוטער.

טאכטער, מולך האָט דיר שלעכטס געטאָן. ער שיקט די שטראַהלען פון זיין לייב אַרויס, וויל דין פאַנגען אין זיין נעץ. בעהאַלט דין, טאכטער, פון זיינע שטראַהלען, פערדעק דאָס לייב, פערשט גל דעם פנים און די האָר פּערהילו! אין געצעלט בעהאַלט דין, טאכטער! זי פיהרט זי אין געצעלט אַרײַן. די שפּאַרעס פּערשטעק, זאָל קיין שטראַהל צו דיר נישט דערגרייכען. זי פּערהענגט דעם געצעלט מיט סיכער און זאָגט אָן אין ווינקעל בעהאַלט דין, מיידעל, וויקעל דין אין סיכער אַיין, פּערמאָך די אויגען און די הענד און נאָרע דין אין די שעפּטען. פּעלכלעך אַיין קוק נישט, זעה נישט, אַנאַומגליק, אַנאַומגליק קען זיין!

דער מענש

פון דרויסען.

הע, מאַמעלע, מאַמעלע, קום נאָר אַרויס!

די הייב.

וואָס איז—זעהסט יפתחין פון די בערג אויפשטייגען? הערסט זיין שופר בלאָזען?—פּערהאַק די טיר, געשווינד.

דער מענש.

יפתחין? ניין, אָבער דאָס קאלב, מאַמעלע, דאָס קאלב, וואָס מיר האָבען איהם אַקעגען געשיקט...

די הייב.

וואָס איז?

דער מענש.

עס וויל נישט אַקעגען געהן—די ווינטען טרייבען עס צוריק, די בערג פּערשטעלען דעם וועג, און די שטראַהלען פּערבלענדען די אויגען.

די הייב.

איז נישט גוט. נאָ, אַפּנים, ער וויל זיך נישט מיט קעלבער בעגען-נוגען לאָזען. נישט קיין קעלבער-גאַט איז מולך. פּאלש איז דער גאַט. שטעהט אין דער טיר און שרייט אַרויס. אויף די בערג שטייג, אויף דער וואַך שטעה, און יפתחין קוק אויס! גוט גיב אַכטונג, גוט!—קימט צוריק אַרײַן. מולכ'ס פּיהרונג געפּעלט מיר גאָר נישט היינט. מען מוז מיט דער מיד פּאַרויכטיג זיין. קודם פּל לאָז מיך די טויערן פּערמאַכען. פּערמאַכט דעם טויער. אַזוי. זי רופּט צו דער טאַכטער אין געצעלט. וואָס טוטט דו דאָרט, מויד? דו שלאָפּסט? גוט טוטטו, טאַכטער, אַז דו שלאָפּסט, די נאַכט איז שוין צוגעפּאַלען. כ'בין שוין מיעד, כ'וועל זיך אויך באַלד שלאָפען לעגען.

די טאַכטער

פון געצעלט.

נאָך איז די נאַכט נישט צוגעפּאַלען, מוטער. נאָך ווייט און ברייט געוועלטיגט מולך איבער דעם גאַנצען הימעל אַרום.

די מוטער.

פון וואַגען ווייסטו עס, מויד? קוקסט דו דורך די שפּאַלטען אַדורך? נישט גוט טוטטו, מויד. איי, עס איז דאָך פּינסטער אין געצעלט, דעם טויער פּערמאַך, די פּענסטער-לאַך פּערהאַקן

די טאַכטער.

איז מיין געצעלט איז ליכט דאָ, מאַמע. די הימעלן פּערשפּרייטען

זיך איבער מיין קאָפּ, און איך זעה די שטראַהלען, ווי זיי גיסען
זיך צו מיר אַרײַן. און הערסטו נישט דעם בערג-געזאַנג? האָרן
דיך אײַן, עס שפּיעלט פון די בערג אַראָפּ אַ ווייטער געזאַנג,
אַ זיסער געזאַנג...

די טוטער.

גײן, טאַכטער, שטיל ליגען דאָך די בערג אין דעם שטילען אָבענד-
שײן. דער געצעלט איז אין טונקעלהייט פּערשטעקט. זי דערמאנט זיך
עפּיס, מיט פּרייד אײַפֿן פּנים. אַ, עס חלומ'ט זיך דיר אַודאי, טאַכטער,
חופּה-ליכט, פּלי-זמר-שפּיעל. שלאָף ווייטער דיין זיסען שלאָף
און חלום פון חתונה-געכט... פּאַר זיך. די מויד איז דערוואַקסען,
זי וויל צום מאַן.

די טאַכטער.

יעצט הער איך, מאַמע, אַ דין, דין געזאַנג. עס קומט אַהער פון
די בערג צו דרינגען אַ זיסע שטים און פּליסט צו מיר אינאַיינעם
מיט'ן זונען-שטראַהל דורך די געצעלטען-שפּאַרעס אַרײַן און זאָגט
צו מיר, און רופּט מיך, און ציהט מיך צו זיך אין די בערג אַרויס.
דער הימעל איז רױט, די זון געהט אונטער, און די בערג פּינק-
לען זיך אין לעצטען זונען-שימער.

די טוטער.

אַ, יעצט האָט דיך דער חתן געקושט, לייכט האָט ער זיך מיט
דיינע האָר געשפּיעלט, — אין די אויגען דיר אַרײַנגעקוקט. חלום
גוט... חלום גוט...

די טאַכטער.

יעצט צירט ער מיך די אין חתונה-מתנות אויס. עס שטראַהלט פון
מײַנע האָר, עס שימערט פון מײַן האַלז, און עס בלישצעט פון מײַן
לייב, ווי די טראָפען טוי אין מאַרגען-שײן.

די טוטער.

יעצט האָט ער דיך צו דער חופּה געפּיהרט. מוזט זיך, טאַכטער, אין
דיין שענסטער קלייד אויסצירען, מיט די פּעדערן אין די האָר,
מיט די קרעלען אויף דעם האַלז און מיט דער פּויק אין דער
האַנד. פּאַר זיך. אַ יונג בלוט... יונג בלוט...

די טאָכטער.

און מיט פריידענגעזאנג אויף מיינע ליפען, טאנצענדיג מוז איך
 איהם קומען אָקעגען צוגעהן, און מיט דער פויק אין מיין האַנד...
 אַזוי פיהרט ער מיך ווייט אין די בערג אַרויס. זיי זענען מיינע
 חופה-שטאנגען. זון איז מיין חופה-טוך. זי ערשיינט פון געצעלע
 אַרויס, אויסגעצירט אין טיכער און בלעכען, בעשטראהלט פון דער זון.

די מוטער.

אין צאָנט.

טאָכטער, אין דיינע חתונה-טיכער, אין דיינע זילבערנע בלעכען—
 וואו אַהין?

די טאָכטער.

הערסט דו נישט, מאַמע, זיין שטים רופען?—האַרץ דורך אַיין, זיי
 קומען אָן פון דער מלחמה צו געהן—זיי שטעהען הינטער מיין
 טויער און רופען נאָך מיר.

די מוטער.

אַבער אַ חלום, טאָכטער, אַ חלום האָט זיך דיר געחלומט. נאָך נישט
 איז דיין פאָטער פון דער מלחמה אַהיים געקומען, נאָך שאַלט
 נישט זיין שופר צווישען די בערג—געה צוריק אין דיין געצעלע,
 פערמאָך די אויגען און טרוים ווייטער דיין זיסען חלום. ליעבליך. עס
 איז דיר באַנג, קינד לעבען, צום מאַן האָסט דו בעגעהרען.

די טאָכטער.

און הערסט דו נישט, מאַמע, דעם פריידען-געשריי, וואָס קומט
 פון די בערג אַהער צו דרינגען? האַרץ דורך אַיין. זי האַרט זיך אַיין.
 עס בלאָזט דער ווינט צווישען די בוימער—ער ווערט געיאָגט פון
 די מענער-טריט, וואָס קומען אָן אין די בערג צו געהן. זעה, ווי
 עס הויבט זיך דער שטויב פון די וועגען אויף, עס קייקלען זיך די
 שטיינער איבער די בערג אַראָב, עס בלאָזט דער ווינט, די וואַסער
 רוישט, עס ציטערען די בלעטער אויף בוימער—דאָס ווערען זיי פון
 דעם פלינקען חילות-טריט געיאָגט... האַרץ דורך אַיין. זי נעהט זי צום
 פענסטער-לעך און היינט איהר. פון די בערג קומען זיי אָן צו געהן; אין
 ליכט זענען זיי בענאָסען; די זון בעשטראַהלט זייערע זילבערנע
 פאַנצערס איבער זייערע ברוסטען; עס פינקלען זיי בלעכען; ●

בדישצען די שפיווען, און דעם פאָטערס קלייד, אין שונא'ס בלוז
בעשפריצט, ברענט אין דער זון, ווי אַ ליכט. פון דער ווייטענס הערש
דיך אַ גערויט, וואָס קומט אַהער אָן צו דרינגען. האָרן זיך אַיין!
אַנגעריסענע טענער בלאָנזשען, הי שאַטענס, איבער די הייטע בערג ברום—זי
שלאָגען זייערע עכאָס אין די טאלען אָב...

די מוטער

מיט פאָרנט.

טאָכטער—איך הער אַ ווייטען געשריי ..

די טאָכטער

מיט טאָנצענדיגער פרייד.

דאָס קומט דאָך אָן דער פאָטער צו געהן פון מלחמה-זיג בעגאָ-
טען אינגאָנצען מיט שטראַהלען-ליכט, שטייגט ער, ווי אַ גאַט, אי
בער די בערג, דעם שונא'ס קאָפּ האַלט ער אין זיין האַנד, און
עס טריפט די בלוז אויף זיין קלייד און אויף זיין געזיכט... עס הערש
זיך דער געשריי. הער דעם פריידען-געשריי, דעם טראַמפּייטען-
שפיעל, דעם פויקען-קלאַפּען! מיט דעם נצחון-רוף אויף זיינע
ליפען, לויפט ער, ווי אַ לייב, איבער די בערג אַהער. פאָטער,
פאָטער, איך וויל דיר זינגען אַ ליעד! דייין טאָכטער מאַכט זיך
גרייט, זי הערט דייין שבועה און קומט צו דיר אַקעגען צו געהן
שפרייט אויס די הענד און דריק צו מיין קאָפּ צו דייין פערבלו-
טיגטער ברוסט און שריי אויס אינאיינעם מיט מיר דעם גרויסען
נצחון-געשריי!

דעם מענשענס שטים הינטער דער טיר.

פערמאָכט די טויערן! פעהאַק די טירען! יפתח געהט, יפתח
געהט!

די מוטער

כאָפּט זיך אויף מיט אָנגסט.

טאָכטער, דו האָסט זיך אויסגעצירט צו דייין פאָטערס נצחון, דו ביזט
ווערט אַ לויב. איך וועל מיך אויך אין מיין שענסטען קלייד אויספּוּצען
און מיט דיר זיך ביים שטיין אַוועקזעצען, וואַרטען אויפ'ן פאָטער
אין דער שטיל. ליעבליך, אַ עס איז נישט שען, נישט מיידעל-אַרטיג
דעם גאַנצ אַקעגענצולויפען. עס קאָן דיר זעהן איינער פון די העל-
דען, דיינע נאַקעטע הענד, אויפגעדעקטע פיס.—ווייטען אַלע, דו

ביזט צו דער חתונה אויסגעוואקסען... לצד זיין זיך דאָ ביים שטיין
אויפהאלטען.

די טאָכטער.

און זעהסט דו נישט, מאַמע, ווער עס פיהרט דעם העלדענגאנג
אינגאנצען אין דער זון בעשטראַהלט, געהט ער פאַראויס פאַר זיי,
זייס און שטאַרק. עס שיינט דער נצחון פון זיין ווייסען האַרלייב
אַראָב, אַ פאַקעל פייער האַלט ער אין דער האַנד און בעלייכט דעם
גאַנצען וועג. אַ גאַט איז ער, מאַמע, און דער פאַטער האָט מיך
איהם אַוועקגעגעבען, איידער ער איז אין דער מלחמה געגאַנגען, —
מיט דעם זיג זאָל ער די טאָכטער קריגען. שטאַרק איז זיין אָרעס
געווען, מיט זיינע פלאַמען האָט ער דעם שונא פערבלענדט, און
זיי זאַנגען געזונקען אין פייער, זענען זיי געפאַלען פאַר איהם.
די זאָגט, זיי זי וואָלט איהם געהערט. איך הער דיין שטים, זיי דו רופסט
נאָך מיר. איך זעה, זיי דו שטעלסט אָב דעם צוג, אין מיטען
וועג קוקסט זיך אום; דיינע אָרעמס, זיי דו שפרייטסט זיי אויס.
זוכסט מיט דיינע בליקען, דו שיקסט אויס דיין געהאַרך און ווילסט
פערנעהמען אין די בערג די פלייטען-טענער, די פויקען-געשרייען,
וואָס קומען צו דיר אַקעגען געטאַנצט. — מאַמע, דעם טויער עפען
אויף ברייט, איך וויל איהם קומען אַקעגען צו געהן און וויל זינגען
פאַר איהם אַליעד און טאַנצען פאַר איהם אַ טאַנץ...

די מוטער

האלט זי זיין.

בעהאַלט, טאָכטער, אין דיר די פרייד! דאָס האָט דיר דער מלחמה
נצחון אַזוי בערווישט, אַזוי בעגאַסען דיר מיט גליק דיין פאַטערס
זיג. איך וועל עס איהם דערצעהלען, פּרעהען זאָל ער זיך מיט דיר.
דאָס האָט דיר דיין חתונה-האַבען אַזוי בעגליקט. איך פערשטעה
דיר, טאָכטער, איך פיהל דיין לעבען, דיין ווילען, זיי עס ציטערט
אין דיר אויף. אָבער בעהאַלט, טאָכטער, אין דיר דעם גליק. קום,
מיר וועלען זיך בעהאַלטען, טאָכטער, אין דער שטיל, אין דער
טונקעלהייט. אין געצעלט קום, טאָכטער, מיר וועלען זיך בעהאַלטען
אין אונזער קאַמער און וואַרטען אויף אונזער גליק. מיר וועלען
זיך שלאָפען לעגען, אין דער שטיל וועלען מיר אַיינשלאָפען אין
אונזער געצעלט, אַזוי זיי מיר וואָלטען גאַרנישט געווען געוואוסט.

וואָס עס וואָרט אויף אונז. די מענער קומען אָן פון דער מלחמה צו געהן, קלאַפּען אין אונזער טיר אָן, קומען אין דער שטיל אַרײַן, קושען אונז פון שלאָף אויף. מיר בעהאַלטען זיך אונטער די דעקעס, שמײכלען פון שלאָף ארויס. מיר ווייסען גאַרנישט פון אונזער גליק. אין געצעלט קום, טאַכטער!—לויף נישט די מענער אַקעגען. אַ שווערע שבועה האָט יפתח די געטער געשוואָרען: ווער עס וועט איהם קומען אַקעגען צו לויפּען—דעם וועט ער די געטער פאַר אַ קרבן אָבגעבען. זי נעהמט זי אײן און שלעפּערט אײן די טאַכטער אין איהר שויס. אַ באַלד איז אויס דער גאַנג, באַלד פערלעשט זיך די זון פון די בערג-שפיצען, באַלד בעהאַלטען זיך די געטער אין די אײן-לעכער אַרײַן. דער גערויש פון דרויסען הערט זיך וואָס אַמאָל נעהענטער. די פויקען קלאַפּען, מען בלאָזט אין שופרות. די פּײער-פלאַמען ווייזען זיך אין די פענסטער.

דעם מענשענס שטים הינטער דער טיר.

פּערהאַקט די טויערן! פּערמאַכט די טירען!

יפתח געהט, יפתח געהט!

די טאַכטער

וועקט זיך פון איהר בוים.

איך קען נישט, מאַמע. איז דען יעצט די צײט פון שלאָפּען?—האַרץ דעם נצחון-רוף! ער דרינגט אין מיר אַרײַן, ער וועקט מיין יעדען טראָפּען בלוט אויף און רײסט מיך אין די בערג אַרויס. זעה, די פלאַמען פון שטולקארצען—זײ דרינגען צו מיר, רײסען מיר די אויגען אויף און פּער'שכור'ן מיך. מאַמע, זעה, ווער עס פיהרט דעם העלדען-גאַנג אָבגעשטעלט האָט ער דעם גאַנצען צוג. און בעגאַסען אין זײן נצחון-ליכט, שטעהט ער און שטרעקט אויס די הענד און וואָרט אויף מיר... די חתונה-טיכער אַראָב פון מײן לײב. זי וואַרפט די טיכער פון זיך. מיט אָפּענער האַנד און נאַקעטער ברוסט וויל איך איהם קומען אַקעגען צו געהן, מיט פּרײדען-געזאַנג אויף די ליפּען, מיט פויקען-שפּיעל אין מײנע הענד. עס איז דאָך דער נצחון אויך מײנער! ער האָט איהם געגעבען פאַר מיר, פאַר מײן חתונה-נאַכט, פאַר מײן בלוט, וואָס וועט אויפגעהן אין דעם פלאַם. טאָ בעגיס מיך אויך מיט'ן שונאָס בלוט, און לאָז טריפען אויף מײן האַרץ זײנע טראָפּען, און זאַלען זײ דאַרט אויסברענען מײן פּרײדו

עס איז דאָך דער נצחון אויך מיינער— דריק צו מיין קאָפּ צו דיין
פערבלוט־גיטער ברוסט און שריי אויס מיט מיר אינאיינעם דעם
גרויסען פריידענגעשריי! זי רייסט אויף דעם טויער און לויפט ארויס.

אין דער טונקלער נאכט, דורך דעם אַפענעם טויער זעהט מען יפתח'ס חיל אנקומען—
אונטער אַ רויט-ווילדער פלאַמענדיגער אונטערנדיגער זון. דער באַנצער חיל איז בעגאָ-
טען אינגאנצען אין די רויטע בלוט-שטראַהלען, וועלכע גיסען זיך פון דער פלאַקערנדיגער
זון. דער צוג איז חילד, איינצעלגע לויפען מיט בעקעפטע שפּיזען איבער די בערג.
הילדער געזאָנג, אויסגעשרייען אַבעריסטענע, שופר-בלאָזען. יפתח פאַראויס פאַר זיי, אין
אַ ברייטען גאַלדענעם מאַנטעל, בעשפּריצט מיט בלוט, האָט אויף אַ שפּיז אַבגעהאַסטען
קאַפּ.

די טאַכטער

לויפט אַקעגען דעם באַנג באַרוועט, זינגט און שפּיעלט מיט דער פּויק—פאַר
אן אומגעוועהענעם. עס פאַלט אויף איהר אַ רויטע שייַן.

אַ זיי געלויבט, זיי געלויבט!

אין אַ ווילע אַרום זעהט מען יפתח'ן אַרויסטרעטען פון דעם פלאַמענדיגען געבעל. ער
טראַגט אויף זיין ברוסט די טאַכטער, ברענגט זי אין דעם געצעלט אַרײַן, שטעלט זי
פאַר זיך.

יפתח.

טאַכטער, דו ביזט מיר געקומען אַקעגען צו געהן...

די טאַכטער

האַלב גאָך שטור פון ליכט.

עס האָט מיך געצויגען אַ ליכט, דאָס האָט מיך געוועקט דער
געשריי.

יפתח.

דו ביזט מיר געקומען אַקעגען צו געהן—

די מוטער.

וואָס ווילסטו מאַכען מיט דער מויד?

יפתח

קוקט אויף דער מויד.

דו ביזט מיר געקומען אַקעגען צו געהן

די מוטער.

נעהם די מויל, פאָטער יפתח, און ציה אין דיין לאַנד-געה צו
דיינע עלטערנס גאָט. מולך האָט קיין שליטה נישט דאָרט.

יפתח.

צו לאַנג איז יפתח אין די בערג געזעסען, גאָטפריינדליך זענען
זיי געווען צו איהם, זענען איהם בייגעשטאַנען אין פיעל שלעכ-
טע טעג.

דאָס פאָלק

רופט.

יפתח הגלעדי, געה מיט אונז, רעגיר איבער אונז, יפתח הגלעדי
נעהם דיין ווייב און דיין הויגעזינד און געה מיט אונז, יפתח
הגלעדי

אַנדערע.

זיין פאָטער האָט אונז שטעטט געמויערט, האָט אונז געזען און
רעכט געלערנט; יפתח האָט אונז פון פיינד בעפרייט—רעגיר אי-
בער אונז, געה מיט אונז!

די אַלטע

ווייזען זיך אויף דער שעה פון זיין טויע.

שוין אַ חדשים צוויי, ווי מיר דרעהען זיך אין די בערג אַרום.
נעהם דיין ווייב און קינד און ציה מיט אונז נאָך גלעד ציריק און
רעגיר איבער אונז

שטימען פון פאָלק.

ציה מיט אונז—רעגיר איבער אונז!

יפתח.

צי איז דען דער מאַגען זיי לער, צי צום ווייב האַבען זיי אַזעלכע
בעגעהרען? צי זענען זייערע זעק נישט דעם מיט פיינדס גוטס פולז
צו האַבען זיי דען נישט עמון-ווייבער און מוידען אין זייער גע-
צעלט פערשטעקט—וואָס זיי אַיילען זיך אַזוי צום טאַפ און צום בעט?

די אַלטע.

אונזער היים שטעהט פערלאָזט, אונזער ווייב און קינד זענען

אליין—דער שונא קאן נאך זיין רעשט זאמלען און בעפאלען
איבער זיין.

י פ ת ח .

נאך האב איך די געטער דעם מזבח נישט געשטעלט—נאך האב
איך דעם קרבן נישט געבראכט.

ע ר ש ט ע ר א ל ט ע ר .

אין גלעד'ס טויער וועט מען דעם מזבח אויפשטעלען, קעגענאיבער
אין אוהל וועט מען דעם קרבן ברענגען. פערשאלטען זיין דער,
וואָס וועט נישט ברענגען זיין פעטען אָקס, זיין געדריטעלט קאלב
און רוטע קוה! טויזענד אָקסען זאָל דער קרבן זיין, צוויי טויזענד
ליק וויין און מעהל אָהן אַ צאָהל.

י פ ת ח .

נישט אין גלעד'ס שטאָדט זאָל דער מזבח שטעהן. פון גלעד-
שטאָדט בין איך אַרויסגעטריבען געוואָרען—דאָ, הויך אין די ווילדע
בערג וויל איך מיין מזבח אויפשטעלען. און נישט פון קעלבער
און נישט פון פיה וויל איך דעם קרבן ברענגען. מיין גאָט איז
ווילד, מיין גאָט איז אייפערזיכטיג, פערלאַנגט אייגענס,
נישט פון דעם, וואָס מען קאָן קויפען פאַר געלד, נישט וואָס מען
קאָן געפינען אויפ'ן וועג, פון שונא אַוועקנעהמען. מיין גאָט וויל
פון מיר, פון מיין אייגען בלוט און פלייש אַ מענשען-לעבען... און
אַ מענשען-לעבען זאָל דער קרבן זיין.

א ל ט ע ר .

גאָט יהוה, וואָס יהושע בן נון האָט אונז געלערנט, וואָס גלעד
דיין פאָטער האָט אונז געגעבען—פערלאַנגט ניט פון אייגען בלוט
און פלייש, וויל נישט קיין מענשען-קרבן.

י פ ת ח .

יפתח איז מיט אַנדערע געטער אומגעגאַנגען, אַנדערע געטער האָט
ער זיין שבועה געשוואָרען.

א ל ט ע ר .

דו ביזט גלעד'ס האַר—דו קענסט ניט צו אַנדערע געטער קיין
קרבנות ברענגען.

י פ ת ח

רופט צום פאלק

צו לאנג איז יפתח אין די בערג געזעסען, גאָר גאָסטפריינדליך זענען זיי געווען צו איהם און האָבען איהם בעשיצט אין פיעל טריבע טעג. און ווען די אַלטע לייט פון מיין פאָטער-שטאָדט האָבען מיט זייערע בייטשען איבער מיינע נאָקעטע פיס געשמיצט, האָבען מיך מיט מיין מוטער, ווי דעם אָנגעלאָפּענעם הונט, פון מיין שטאָדט אַרויסגעטריבען—האָב איך אַברוה געפונען צווישען זיי. און איידער איך וועל די בערג פערלאָזען, פּדי איבער מיין פאָטערס שטאָדט צו רעגירען, וויל איך די בערג אָבגעבען—דאָס, וואָס איך האָב פון די בערג גענומען.

ער נעהט די טאָכטער ביי דער האַנד און ווייזט איהר דעם וועג אין די בערג אַרויס. אין די בערג געה, אין די אייז-לעכער האַלט דיך אויף, און באַד דיין לייב, און וואָש דיינע האַר, און מאַך דיר פאַר דעם גאָט גרייט.—

ד י ט אַ כ ט ע ר

געהט פאָמעליך אַרויס אין די בערג, קוקט זיך אום מיט בענקענדיגע בליקען.

י פ ת ח

שרייט אַרויס צום פאלק און בעפעהלט זיי.

בויגט אַוועק אייערע געזיכטער פון איהר!—לאָזט פאלען אייער בליק, זעהט נישט איהר צעפלאַמט געזיכט, איהר ברענענדיגע האָהר—וי געהערט צום גאָט.

ד י ט אַ כ ט ע ר

געהט אַרויס צווישען דעם פאלק, דאָס פאלק בויגט אַוועק די געזיכטער פון איהר.

י פ ת ח

רופט.

קיינער זאָל איהר טריט, קיינער זאָל איהר שטים נישט הערען—זי געהערט צום גאָט! מען זעהט, ווי זי געהט אָב און די בערג.

י פ ת ח

צום מענשען.

עמונ'ס טעכטער און מיידען האַלטען זיר אין געצעלט אויף—נעהם

דיין חייב צווישען זיי—און בעזען דעם אַרט און פּערטרייב די
געטער פון דאַנען.

דער מענש.

אַך, די מענשען-טעכטער האָבען זיך געוויזען אויף דעם אַרט!

יפתח

שריט צום פּאַק.

שטעהט אויף און געהט — נאָך גלעד צוריק! איבער מיין פּאַטערס
שטאַדט רעגירען!

דאָס פּאַק.

יפתח הגלעדי, רעגיר איבער אונז

ציהען אַב מיט איהם—

נאכשפיעל.

עס איז אין די בערג פאר זונען-אויפגאנג, היינט
גראניטען-שטייגער. דער ווייסער שניי בלישצעט
אין דער טונקעלקייט פון דער נאכט, ווי לעבע-
דיגע ריווען רינגלען ארום פערווילדעוועטע און
פערוואקסענע בוימער און שטייגער; הויך פער-
וואקסענע גראז שווארצט זיך אין דער טונקעל-
קייט. די בוימער ווארפען זייערע שאטענס איבער
די גראניטען. אלץ זעהט אויס ווי פערשאלטענע
ווילדע ברואים פון אנ'אונבעקאנטער וועלט. גרויסע
און קליינע האבען זיי זיך צונויפגעקליבען ארום
א וואסער, וואס גלאנצט אין דער נאכט.

די טאכטער

לויט ארויס פון א בעהאלטענער אייז-נארע, צעלאזט זי האר, ווילר, רופט:

גאט מולך! ווי האסטו מיך געלאזט—אין דער טונקעלער נאכט צוויי-
שען די בערג אליין! איך האב מורא פאר זיי, זיי קוקען מיר
נאך, די נאקעטע בערג, און בעטראכטען יעדען מיין שריט, און
שושקען זיך צווישען זיך אויף מיר. די בוימער בעטראכטען מיך.
שפרייטען זייערע בעשנייטע צווייגען אויס—און פערשטעלען מיר
דעם וועג... הע, וואו שלעפסטו מיך?

זי ראנגעלט זיך מיט א בינטעל צווייגען, וואס זי קען זיך פון זיי נישט אריינקייגען.
זי טרייבט פון זיך די צווייגען און די נאסע גרעזער, וואס רינגלען זי ארום.

אזעק פון מיר, דו נאקעטער ווילדער בוים! צי בין איך דען פאר
אייך געשאפען, אז איך זאל זיך מיט אייערע וואלד-לייבער קיהלען?
גאט מולך! גאט מולך! ווי לאזטו מיך אין די בערג אזוי לאנג?
וואס ערשיינסטו נישט, גאט מולך?—די מאך-בעוואקסענע קארע פון
די בוימער דריקט זיך צו מיין לייב אזוי פעסט... דער פעלו האט
מיך ארומגענומען, האט אין מיינע ארעמס גערוהט, איז ביי
מיין זייט געשלאגען.—ער בלאזט אויף מיר מיט זיין קאלטען
אטעם, וואס יאגט פון זיין טיעפעניש ארויס. קאלט און נאס זייט
איהר, אייז-לעכער. א, אזעק פין מיר, שאל און קארע! צי זאל איך
דען אייך טוליען צו מיינע ברוסטען, צו דעם שטעכענדיגען דארן
זיך דען צודריקען? מיט מיינע ליפען דעם מאך-בעוואקסענעם
שטיין קושען? א, אזעק פון מיר!—גיט'ס מיר דעם וועג נישט
פאר אייך בין איך געשאפען.

אז א גרויסען טעלוען-שטיין.

צו דעם נאסען גראז געה... בעט זיך אין איהם ווייך אויס.

אז די פרומאקסענדיגע הויכע ווילדע גראז.

אין דעם וואסער-זומפ טונקט זיך איין, עס איז ווארים אונטער
דעם געמויזעכטס—בעקועם צו ליגען.

די קרייגט זיך ארויס פון דעם בעוואקסענעם קוסט און דערזעהט זי אויפגעהענדיגע זון.
אך, ווידער האָסטו ערשיינט, גאָט מולך! זיי געלויבט, זיי געלויבט!

צו דעם בעוואקסענעם קוסט.

אין די קאלטע אייז-לעכער בעהאַלט אייך, איהר משוגענע נאַכט-
ברואים! גאָט מולך איז דאָ, ווידער ציהט ער זיך אויס מיט זיין
לייכטענדען לייב איבער דעם גאַנצען הימעל-רייך און בעגיסט
מיט זיין פראַכט און שיין דעם גאַנצען באַרג און וואַלד. יעדער
טראָפען טוי אויף די בלעטלעך שטראַהלט צו איהם אַקעגען
יעדער גרעזעלע און צווייגעלע ציהט זיך צו איהם—און קאַרמעט
זיך פון זיין ליכט. די גרויסע ערד שפאַלט זיך, עפענט איהרע
מיילער אויף.—

צו די קרומע צווייגען פון די בויער.

אַ, איהר אַלטע נאַכט-ברואים, וואָס טוט איהר? איהר מאַכט זיך
גרייט צו וואַרימען אייערע קאַלטע רוקענס אין די וואַרימע
ליכט-שטראַהלעך?

זי קלאַפּט אין די שטיינער און רופט.

הע, ווערימלעך, ווערימלעך, קריכט פון אייערע נאַרעס אַרויסו גאָט
מולך איז ווידער געקומען, — ציהט אייערע רוקענס, נויגט אייערע
קעפלעך צו איהם — און מאַכט אייך גרייט... מאַכט אייך גרייט!
די זון-שטראַהלען מהרען זיך, און עס ווערט בעלויכטען דער גאַנצער שפיץ,
באַרג, צווישען זיי זעהט מען דעם מענשענס ביידעל פון בלעטער און צווייגען.
אויף דעם העכסטען באַרג טו איך שטייגען, גאָט מולך, און ווי
יעדער ווערעמיל לעג איך מיך פאַר דיר אויך אויף דעם קאַלטען
שניי, קעגענאיבער דיין לייב.

זי שטייגט אויפ'ן באַרג און ציהט זיך אויס אויפ'ן שניי קעגענאיבער דיר זון.

אַזוי ליג איך פאַר דיר, גאָט מולך. אַ, דייע שטראַהלען ציטערען
איבער מיר, איבער מיין ברוסט, איבער מיין לייב. יעדער מיין טראָפען
בלוט טרינקט פון דיין ליכט, יעדער מיין אַדער ערט וואַרים פון
דיין ליכט...

די זון שטראַהלט איבער איהר.

אַזוי בעגיס מיך מיט דיין רעגען, טריף אַזוי אויף מיר, גאָט מולך-
טריף, ווי טראָפענס טוי אויף דעם גרעזעלע, ווי דער טראָפען ליכט
אויף דער בלום... זיי געלויבט...

י שלאָפּט אזוי איין אויף דעם קאלטען שניי און ליכט.
פון די בערג הערט זיך דעם מענשענס קול.

— אַך, אַך, די מענשען-טעכטער האָבען זיך געוויווען אויף דעם
אַרט, אַך, אַך!

דער מענש פיהרט די מיידעל ארויס פון צווישען די בערג, געהילט און געארעמט.

ד ע ר מ ע נ ש .

קום מיט מיר, מענשען-קינד, מיידעל!

ער בעקקט זי מיט פערבעניגען.

מענשען-בלוט, מענשען-פלייש, קום מיט מיר. אונזער הויז שטעהט
נישט הייט, אַה, איז וואַרים צוגעדעקט. קוק נישט אזוי אויף מיר
אזוי ווילד און פרעמד! איך בין נישט אַ מולך-גאַט, אַ קינדער-
נאַשער, — וואָס וויל דיך אין זיינע נארעס פערנאַרען, קינדער-ביי-
נער דיר צו פרעסען צו געבען. ניין, אַ מענש בין איך, דעריבער
וועל איך דיך אין מיין געצעלט צווישען די שעפסען-פעלכלעך לעגען.
דו וועסט פון מיר קינדער האָבען, אויף לעמפערט-פוטער וועל איך
זיי דיר אויסבעטען, איך וועל אין די בערג געהן-געיעג, רויב פאַר
דיר פאַנגען; פון וועלפישע צייהן, פון מולכ'ס צונג וועל איך זיי
דיר אָבהיטען.

די מיידעל.

און אַ סך וועסט דו מיר זיי געבן

ד ע ר מ ע נ ש .

יעדען יאָהר איינעם, דורך אַכטצעהן חדשים—צוויי—מאַכט עס דורך
דריי יאָהר—פיער.

מיט פרייד.

אַך, אַך, איך בין נישט ווי דער גאַט.

מיט שפאט.

זיינע גירען זענען פון קעלבער-עקען געמאַכט, בלויזער לופט-שטראָם
בלאָזט אין זיי... זיינע ביינער זענען הויל, קיין מאַרך געפינט זיך
נישט אין זיי. און ווייסט דו נאָך וואָס? אַנעקער איז ער אויך,
און איך האָב פיעל סיבות מסופק צו זיין אין זיין גאַנצען מאַנס-
פאַרשוין.

ער פיהרט זי צו זיין ביידעל צו.

די מידעל

גו, נו, זעה נאָר נישט לאַנג פון דעם הויז צו זיין. אין די לאַנגע
ווינטער-נעכט, ווען דו וועסט נישט זיין, קען ער מיך נאָך פער-
פיהרען, ווען עס וועט מיר באנג זיין. מיט ווייבער קאָן זיך אלץ
פאָסירען

דער מענש.

ע, ער לויפט גארנישט נאָך נאָך זיי. אַ קינדער-פרעסער איז ער,
אַ ציגען-גאָט, אַ פגרים-נאָשער. אַ ער וועט דאָ קומען יעדען טאָג
אַנצולויפֿען פאַר דעם צוים פון אונזער הויז, בעלעקען מיט זיין
וואַסערדיגער צונג זיין ציגען-באָרד און פּרעגען זיך אויף דעם
ערשט-געבוירענעם קינד, אויב עס געדייהט גוט.

אין דער שטיל.

מען וועט עס איהם נישט אָפּגעבען, מען וועט עס אַיפּכאַפּען
שטילערהייט. עס וועט אַיפּוואַקסען, אין די בערג אַרומלויפֿען, זיין
שטים וועט די געטער דערציטערן מאַכען, בעהאַלטען וועלען זיי
זיך פאַר איהם אין די איי-לעכער אַרײַן. און עס וועט גרויס ווע-
רען, וועט עס געוועלטיגען דאָ איבער דעם גאַנצען, גאַנצען לאַנד.
די בערג וועלען איהם אונטערטעניג זיין, פּערטרייבען וועט ער
דעם געטער-גייסט, וואָס הערשט אויף דעם אונבעריהרטען שניי.
די ערד וועט זיך בעטען מיט בייטען תבואה צו זיינע פיס, די
זון וועט צו איהם דיענען, זי וועט איהם די פרוכטען רייף מאַכען.
ער וועט עלטער ווערען, וועט ער נעהמען זיין פּייל און בויגען
און מיט זיינע ברידער דעם ווילדען גאָט פּערטרייבען. ער וועט
פּערפלאַנצען מיט זיין פרוכט דעם גאַנצען באַרג, וועט ווערען
דער פאָטער פון זיין שטוב און קעניג איבער דעם אָרט, —
אַך, אַך!

די מידעל

יא גאָט מולך וועט עס אונז אויפּפּרעסען, ווי ווילדקרויט וועט ער עס
אויסרייסען און נישט לאָזען זיי אונז אויפּוואַקסען.

דער מענש.

איינס וועט ער אונז אויפּפּרעסען, דאָס צווייטע וועט זיך אויס-
האַדעווען. און ווי די גראָז, וואָס רייסט זיך פון די אונטער די

שטיינער ארויס אין פריהלינגס-צייט, אזוי וועלען זיי זיך ביי אונז
 מעהרען. ער קען שוין שפרינגען איבער אונזער הויז און שטעהן
 אויף דער וואך איבער טאָג און נאַכט, און אָבהיטען, אז דער
 מענש זאָל נישט אויפּוואַקסען—ער וועט גאַרנישט פּוועלן.—וואָס,
 אַנעקער בין איך, ווי דער גאַט? איינס וועט ער אונז אַוועקאַפּען,
 דאָס צווייטע וועט אונז געבוירען ווערען. מיט וואָס וועט ער דעם
 מין מעהרען? אַנעקער איז ער! אַך, אַך. מולך וועט נאָך ביי דעם
 יונג די קינדער וויגען, מיט זיין ציגען-בערדיל וועט ער זיי צום
 לאַכען רייצען, אַך, אַך!

די מידעל.

שוין גוט, שוין גוט. אָבער בלייב ניט לאַנג פון דער היים. איך
 האָב מוראָ, ער קען מיר נאָך בעזוכען.

דער מענש

וואַרפט זיין געזעג-געצייג איבער זיך.

איך וויל נאָר זעהן, וואָס לאָזט זיך נאָך פאַר'ן היינטיגען טאָג פאַן-
 גען—און דו געה נישט פון דעם געצעלט... און טאָמער קומט ער
 אָן צו געהן, טאָ זאָג, דו נעהמסט ניט אָן קיין געסט, ווען דער
 מאַן איז ניטאָ אין דערהיים. לאָז ער זיך דאָ נאָר נישט קיין
 פּיסעל מאַכען.

ער געהט אין די בערג, און דערוועגס יפתח'ס טאָכטער, ווי זי ליבט אויף דעם
 שניי אויסגעצויגען.

אַך, מולך-מויד! באַקס פּלה! גוט טוסטו דעם קאלטען שניי צו
 דיין האַרץ צו דריקען. אָנגענעהם איז עס מיט אַ דאָרן זיך שלאָפּען
 צו לעגען, וואָס?

צו דער היים

די מאַך-בעוואַקסענע קאַרע טוט איהר לייב אזוי אויך גלעטען, און
 די דעמבענע שאַלעכץ הויערט מיט איהר וואַרעמען אָטעם אויף
 איהר יונגען מיידעל-לייב.

צו יפתח'ס טאָכטער געווענדט.

אָנגענעהמע נאַכט, יעטער-מויד, מיט דעם שענעם שטאַכער-התן!

אָוועקגעהענדיג.

א, איהר מוטער איז מיט א בארג-גאָט געלעגען.

בעהט אב.

די וייב

בעהט צו צו יפתח'ס טאכטער, וועקט זי.

מענשען-קינד, וואָס טוסט דו אַ פרעמדען מין האַלוען, מענשען-קינד?

יפתח'ס טאכטער

וועקט זיך און דערועהט דעם מענשענס ווייב. פערוואונדערט.

ווער ביזט דו? פון וואָנען קומסט דו צו געהן? איך האָב נאָך קיינמאָל נישט געזעהן אויף דער ערד אזא גלייכעניש, ווי דו. אין וואָסער זעה איך דיך טיילמאָלס, ווען איך שטעה ביים ראַנד פון טייך און וואָש מיר מיין קלייד. וואו וואָקסט דו? פון דער ערד אַרויס, אזוי ווי דער בוים אין וואַלד, אָדער קומסטו פון וואָסע אַרויסצוגעהן?

די וייב.

איך בין אַ מענשען-טאָכטער און קום פון לאַנד אָן צו געהן.

די טאכטער.

אַ מענשען-טאָכטער ...

בעטראַכט זי, טאָפּט אָן איהרע האַר

אזוי ווייך און אזוי קיהל, ווי מיינע.

ריהרט איהר לייב אָן.

אזוי גלאַט און ווייך, ווי איך. — מענשען-טאָכטער, פון וואָנען קומסטו צו געהן, פון הימעל? וואו בליהט איהר אויף-איז וואַלד? — שטייגט איהר פון די אייז-לעכער אַרויס?

די וייב.

מיר קומען אָן פון לאַנד צו געהן.

די טאכטער.

פון וואַלד? אָדער פון באַרג?

די וייב.

פון הייב ווערען מיר געבוירען.

די טאכטער.

פון וואָנען געהמט אייך די ווייב?

די ווייב.

דער מאן האָט אויך דערין זיין טייל.

די טאַכטער.

וואָס טוסטו אין די בערג אליין? ביזטו אויך פאַר דעם נאַט בע-
שטימט, און ווי איך, וואָרטסטו צו אויף דיין צייט?

די ווייב.

איך בין מיט דעם מענש אָנגעקומען צו געהן, ער האָט מיך אינ-
זיין געצעלט געבראַכט און וועט מיר אַמאָן זיין.

די טאַכטער.

איך ווייס נישט, וואָס דו מיינסט. וואָס איז עס?

די ווייב

מיט ענטציקינג.

ער וועט מיך לאָוען מוטער זיין.

די טאַכטער.

איך ווייס נישט, וואָס דו מיינסט. דערצעהל מיר, וואָס עס הייסט
מוטער זיין?

די ווייב.

איך ווייס אויך נישט, וואָס עס איז מיט מיר, ווען איך פיהל, ווען
עס הויבט זיך אָן אין מיר צו וועבען אַלעבען פון אייגען בלוט

און פלייש.

די טאַכטער

וואָס פיהלסטו דאָ?

די ווייב.

איך בעהאַלט מיך אין די הינקלעך און איך זאָג קיינעם נישט
אויס פון מיין גליק. איך קלייב אין דער שטיל די זאָנגען אויף פון
די פעלדער, און נאָג אויס פון זיי זייער זאָפט, און טרינק אין
מיר אַריין; איך לעק אויף יעדען טראָפען האַניג, וואָס איך טרעף
אויף דעם בוים, איך טרינק אויס יעדען טראָפען מילך פון די
קיח'ס אייטער, וואָס איך בעגעגען אויף מיין וועג, און איך טרינק
איז מיר אַריין. איך פיהל, ווי עס רינט דורך מייע אַדערן אדורך

דאָס בלוט און פליסט אין זיינע אָדערן אַריין. איך פיהל, ווי סען נאָגט דעם זאפט פון דעם פערצעהרטען שפייו, און עס נעהרט זיך און זעטיגט זיך. און קיין שמייכל ווייזט זיך ניט אויף מיינע ליפען, אז איך זאָל קיינעם נישט אויסזאָגען פון מיין גליק. נור שטיל בע-האַלטען אין זיך דעם גרויסען סוד, ווייך איך די מענשען אויס בעהאַלט איך זיך צווישען די בוימער, צווישען די קשאַקעס. ביז איך פיהל, ווי עס ווערט יעדען טאָג רייפער אין מיר, ווי עס ציטערט מיט זיינע אָדערן אין מיר, און איך ציטער מיט. ווי עס בעוועגט אין מיר מיט זיינע אברים, און מיין בלוט שטרוימט אין מיר אויף — דאָן ווער איך —

די טאַכטער.

פערצעהל מיר, מענשען-קינד, וואָס איז דיר דאָן

די ווייב.

דאָן ווער איך שטיל. איך בין געקומען צו מיין ציעל.

די טאַכטער

זי זאָגט, ווי זי וואַלט זיך אָן עפּיס דערמאָנט.

שטראַהלען פון אַנאַלטער זון, וועלכע האָבען אַזוי פריינדליך פאַר מיין פאַטערס הויז געשיינט אַמאָל, — לייכטען פאַר מיר אויף. ער בלאָזט אויף מיר אַנאַלטער ווינט, וואָס האָט געפאַכעט אויף מיר, וועל איך האָב מיין קלייד אין טייך געוואַשען און האָב געוואַרט אויפֿן מאָן. ווי פון אַנאַנדער וועלט קומט צו מיר אַ ליעד געדוונגען און זי דערפרעהט מיין געמיט. צי בין איך דען פון אַנאַנדער טייג געקנעטען, צי קיין מענשען-בלוט רינט נישט אין מיינע אָדערן? ווער האָט מיך געבוירען? פון וואַנען בין איך געקומען? צי מיט די געטער פון דעם ווילדען גראָן בין איך אויפגעשטייגט? פון דער נאַסער פאַרע, וואָס געהט פון די שניי-גלעטשערס אויף? — אַ אָן עס וועקט זיך אין מיר ווידער דער פערשלאָפּענער מענשען-געפיהל אויף. איך האָב מוראָ פאַר די בערג.

די קינד ויך מיט שרעק צונויט אין די בערג.

נאָס און קאַלט זענען די אייז-לעכער און האָבען מיר מיין לייב קאַלט געמאַכט. פערשטיינערט האָבען זיי די קוואַלען פון מיינע ברוסטען, צו זעטיגען מיט זיי קינדער-הונגער. צו שטאַרק האָט מיך

דער קאלטער שטיין צו זיך געדריקט, נאסע שאַלעכץ פון די בוימער
האַט אונטער מיין אַרעם גערוהט, האָט מיך געפרוירען מיט איהר
פייכטען אַטעם.

זי וואַרפט פון זיך די נאסע צווייגען און קשאַקעס, וואָס רינגלען זי אַרום.
אוי, אַוועק פון מיר! צי בין איך דען פאַר אייך געשאַפען? מיט
אַייערע וואַלד-לייבער זיך צו לעגען? אַ, פרעמד זענט איהר
מיר! די שטים פון מענש וועקט זיך אין מיר ווידער אויף.

די רופט.

מוטער, מוטער! די געטער האַבען מיר שלעכטס געטאַן, האַבען מיך
פאַר אַ שטיין-שוועסטער געמאַכט. איך וויל נישט! מיינע הענד
שטרעקען זיך מיט בענקעניש אויס מענשען-לייב צו האַלזען, מיין
האַרץ — אַ מענשען-האַרץ צו דריקען. וואָס האַסטו מיך פון מיין קאלטען
שטיין אויפגעוועקט? זי האַרט זיך אַיין. ווער רופט מיך? זי רעדט צו
די אַיין-לעכער. אַ, וואָס וויינט דאָרט אין די קאלטע שטיינער? ווער
ברומט אַזוי ביטערליך דאָרט? ווי זי וואַלט זיך דערמאַנט. אַ, דאָס
וויינען מיינע ברידער, די ווילדע געטער, וואָס האַלטען זיך אין די
צווייגען אויף. דער מענשען-גערויש וועקט זיי פון זייער שלאָף,
פערטרייבט זיי פון זייערע לעכער אַרויס. ניין, ניין, פרעמד איז
מיר אַייער פרייד. צו דער פרוי. שווייג, מענש, די געטער דער-
שרעקען זיך פאַר דיין שטים. זי זאָגט, ווי זי וואַלט וועמען געזעהן. ניין,
נישט ברומט אַזוי ביטערליך! עס רייסט מיין האַרץ, מיין אויג
מאַכט עס נאָך, איך ציטער פון אַייער געוויין. אַט קום איך צו
אַיך, איך וועל אַיך מיט מיינע יונגע הענד אַרומנעהמען, מיט
מיינע האַר אַייערע נאָסע לייבער בעדעקען, מיט מיין אַטעם אַייערע
קאלטע קערפערס וואַרעמען. אַך, וויינט ניט אַזוי ביטער! אַט בין
איך שוין ביי אַיך

זי געהט אַב.

די ווי ב

רופט איהר נאָך.

הער, מיידעלע, קום פון די קוסטעס אַרויס!

די טאַכטער.

שווייג, מענשען-שטים, שווייג! די געטער שלאַפען אין מיין שוים
אַיין. זיי פאַרנעמען זיך פאַר זיך.

די ווייס

זי איז שוין מולכ'ס ווייב.

געהט צוריק צו איהר ביידעל.

שטיל. פויזע.

פון טאהל געהט אויף א רויך פון א פייער.

יפתח'ס שטימע

פון טאהל.

יפתח'ס טאכטער! פויזע. יפתח'ס טאכטער! יפתח'ס טאכטער...

די טאכטער ווייזט זיך פון די קוסטעס.

ווער רופט מיך?

יפתח.

דיין צייט איז געקומען, קום פון די בערגער, אראָב. מאַך זיך

צום קרבן גרייט!

יפתח'ס טאכטער

געהט אראָב מיט לאנגזאמע טריט.

פאַרמאַנן פאַלט לאנגזאַם—בײַ זײ פער שווינד.

שבתאי

צ ב י

טראגעדיע אין
דריי אקטען אין
זעקס בילדער
מיטפארשפיעל
אין נאכשפיעל

איבערזעצן, אויסלירן און
דער ערליכניש טיין מחבר
שארבסטן

Copyright by
Scholom Asch
1922

פערזאנען:

שבתאי צבי,

אברהם היכיני,

שמואל פרימו,

מרדכי חסיד,

נתן עזתי,

באשי יוסף רפאל,

מתתיהו אשכנזי.

שרה זיין גביאה'טע, שפעטער זיין פרו

לאה,

רחל—זיינע צוויי געוועזענע פרויען.

נחמיה הכהן א גביא פון גאט.

ערשטער זקן.

צווייטער זקן.

דריטער זקן.

א יונגער מאן.

א פרומער מאן.

סולטאן מחמד IV.

הכים באשי גוידאם.

אויבער-פריסטער מופטי וואנני.

קיימאקאם פון אדריאנאפאל—אין דער סוויטע פון סולטאן

אן אלטער הויכער יוד.

יצחק גהר,

אברהם פיריירה—צוויי שליחים פון די האלענדישע יודען.

פאלק, מענער, פרויען, בחורים, מיידלעך און קינדער.

די זעקס רעהרען פון דער
מגורות.

1. The first part of the document is a list of names and titles.

2. The second part of the document is a list of names and titles.

3. The third part of the document is a list of names and titles.

4. The fourth part of the document is a list of names and titles.

5. The fifth part of the document is a list of names and titles.

6. The sixth part of the document is a list of names and titles.

7. The seventh part of the document is a list of names and titles.

8. The eighth part of the document is a list of names and titles.

9. The ninth part of the document is a list of names and titles.

10. The tenth part of the document is a list of names and titles.

11. The eleventh part of the document is a list of names and titles.

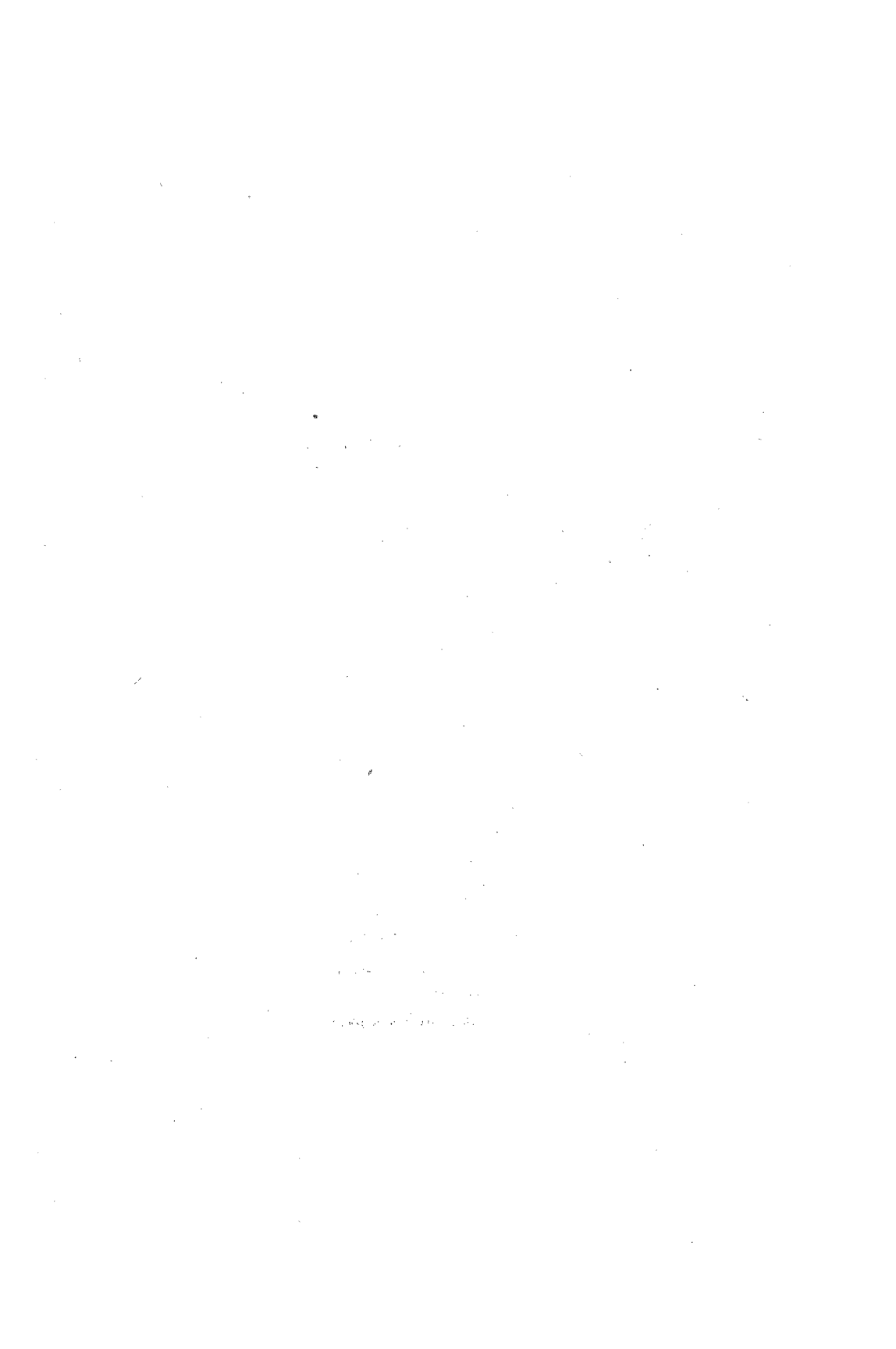
12. The twelfth part of the document is a list of names and titles.

פאר-שפיל.

דער פותל מערבי.

א הויכע, אלטע וואנט. גרויסע פירעקעדיגע
גראנאטען-שטיינער ליגען איינער אויפ'ן צווייטען,
עדות אויף א חורבן פון א פאלק. א מצבה אויף
א פאלק. פון די שפאלטען פון דער וואנט
שטייגען ארויס גאנצע ווילדע בוימער, בעוואק-
טען מיט א ווילד-מעך. — עפיס ווי אן אויסבליה-
עכץ פון די תפלות, וואָס ווערען אין איהרע
שטיינער אריינגעבעטען. שווארצע, ווייסע פלעקען
פערווארפען זיך איבער איהר, ווי טויטע פנימ'ער
פון די, וואָס דאוונען אין איהר. שטום, בעהאל-
טען אין זיך דעם סוד פון גלות, געהט זי אייני-
זאם אין הימעל ארויף, און איבער איהר, צוקא-
פענט פון דער הויך איבער דער וואנט שטעהען
פיר טענען-בוימער און שאַקלען זיך איבער איהר.
ביי דער וואנט שטעהט דאָס פאלק ישראל. יודען
פון פערשיידענע נעגענדען, אין פערשיידענע קליי-
דער, זיצען אויף קליינע בענקלעך, אויף אַבנע-
האקטע שטיינער און ביי ליכטלעך זאָגען איכה,
מיט דעם בעקאנטען איכה-נגון.

א ליכטיגע לבנה-גאכט.

ערשטער זקן

פאר'ן עולם.

„געדענק גאָט, וואָס איז געוואָרען פון אונז, קוק אראָב און זעה
אונזער שאַנד.“

דער עולם

גאָך איהם, שטיל.

געדענק גאָט, וואָס איז געוואָרען פון אונז, קוק אראָב און זעה אונ-
זער שאַנד.

צוועטער זקן

פאר'ן עולם.

„אונזער אַרב אַוועק צו פרעמדע, אונזערע הייזער צו פרעמדע.“

דער עולם

גאָך איהם, שטיל.

אונזער אַרב איז אַוועק צו פרעמדע, אונזערע הייזער צו פרעמדע.

דריטער זקן

שטיל.

„יתומים זענען מיר געוואָרען אָהן אַ פאָטער, אונזערע מוטערס זיי
אַלמנות.“

דער עולם

גאָך איהם, שטיל.

יתומים זענען מיר געוואָרען אָהן אַ פאָטער, אונזער מוטערס — זיי
אַלמנות. עס קומט אָן שבתאי-צבוי מיט זיינע תלמידים.

שבתאי צבוי

שטעהט אויפ'ן באַרג און רעדט צום פּאָלק.

איך זעה די וואַנט. אַ מצבה אויף אַ פּאָלק, וואָס שטעהט צווישען
איך און גאָט. איך זעה אייערע תפלות, זיי זיי שלאָגען זיך אָב,
זיי אומגעפליגעלטע טויבען און דער וואַנט און קענען נישט דער-
שטען.

גרייכען צום שער-הרחמים. איך זעה: די וואַנט שטעהט צווישען
 אייך, און איהר בעט צו איהר און גיסט אין איהר אייערע תפלות
 און טרערען אויס. און זי טריקענט איין אייערע טרערען אין
 איהרע שטיינער, ווי טראַפענס רעגענוואַסער. און אייערע הייסע
 תפלות ווערען אין איהר אַבגעקיהלט, ווי אַן אָנמעכטיגער ווינט.
 קיין שטיין ריהרט זיך ניט אין איהר, קיין פלעק ווערט אין איהר
 נישט מעהר. קיין צייכען ווייזט זי אייך נישט, און זי הערט אייער
 געוויין. זי שטעהט צווישען אייך, די וואַנט, און לאַזט אייך ווייטער
 נישט קומען. און איך זעה אייערע נשמות, ווי זיי רייסען זיך אין
 דער-הויך און, ווי מיט פסק-דינים פון טויט אויף זיי בעהויכט,
 טשעפען זיי זיך אָן איהר און ווערען צו שטויב אויף איהרע שטיי-
 גער, — וואָס דער ווינט ווישט עס אָב, גלייך מיט דער שטויב פון
 דער ערד. איך זעה די וואַנט, וואָס שטעהט צווישען אייך און גאָט,
 פון יאָהרען צייט הונדערט, פון יאָהרען צייט טויזענד — אייער
 געוויין, אייער געשריי ווערט אָן איהר פערשטומט, און אַצוגע-
 שלאַסענע טיר איז זי צווישען אייך און גאָט, צווישען אייך און
 וועלט. אייערע תפלות, אייערע וודוים, אייער ברומען, אייער קינדס-
 געוויין, אייער פינגער-בייסען און האַרץ-אויסגעהן בלייבט אין איהר
 פערשטומט...

איך בין צו אייך געשיקט, און איך זאָל הויבען די וואַנט צווישען
 גאָט און אייך. און איך נעם צוזאַמען אייערע אומגעפליגעלטע
 תפלות, און הייל זיי, און רייניג זיי, און נעם זיי מיט מיר אין
 הימעל אַרויף. איך לייז אויס די פערבלאָנדזשעטע נשמות, אויף דער
 וואַנט אויפגעהאַנגען, צו שטויב געוואָרען, און פיהר זיי מיט מיט
 זיר אין שלמות...

איך צוברעך די וואַנט צווישען אייך און גאָט, און רייס אויס
 פון אייער קעהל אייער וויין-געזאַנג און אייערע קלאַג-לידער, און
 גיב אייך פרעהליכע לידער, נצחון-לידער אויף אייערע צונגען.
 איך מאַך גלייך דעם צעבראַכענעם קאַרק און בלאַז אַגייסט פון
 לעבען אין אייערע טויטע ביינער... און נעם אייערע טרויער-טעג
 און וויינען-טעג, און מאַך זיי אייך צו פריידען-טאַג און יום-
 טובים...

איך בין צו אייך פון גאָט נעשיקט, איך בין פון איהם אויס-

געוועהלט, צו זיין משיח געמאכט, אייך צו בעפרייען, פון אייערע
הענד די רצועות צו רייסען, וואָס געבונדען האָט מען אייך אָהן
אַזינד. פון אייערע קעפּ די קללות אַראָבצונעמען, וואָס פּערשאָל
טען האָט מען אייך אָהן אַזינד. אין אייערע תּפּלות נשמות אַרייַב-
צוגעבען, אַז עס זאָל צו זיי אַגעהער זיין. אין אייערע נשמות גיב
איך לעבען איין. און שיט אָב דעם מיסט און קויט פון אייערע
קליידער און וואָרף אויף אייך פון מיין גלאַנץ און פּראַכט. און
איך גיב אייך פון מיין גייסט און וואָרט. און קינדער ווערט איהר
צו גאָט. וואָרום קינדער זענט איהר צו גאָט...

איך פּיהל, עס קומט דאָס יאָהר פון גאָט, מיין פּאָטער,
בעשטימט מיין גייסט אויפצולעבען, מיר זיין וואָרט און זיין קראַפט
איבערצוגעבען — דורך זיין נביא מיר צו לאָזען זאָגען, אַז איך
זאָל מיין קיניגרייך אָנהויבען. איך פּיהל, עס גענעהנט, עס קומט
די מינוט, איך וועל מיין וואָרט זאָגען. און די געשטאַרבענע פון
דורות, פון אָנהויב וועלט ביז צו דעם לעצטען זיין, וועלען זיך
אויפהויבען צו מיינע פּיס. איך גיב אין זיי מיין וואָרט, און לעבען
וועלען זיי. און איך וועל אייך אַרויסנעמען פון דער וועלט, וואָס
האָט אַן אָנהויב און אַן עק, און וועל אייך ברענגען אין אַ וועלט,
וואָס איז אייביגליך און אָהן אַן ענדע. און וועל אייך אויפּלעבענען
אייערע חיים, און איהר וועט זעהן די אייביגקייט פון גאָט... און
וועל אויפהויבען די מדרגה „מענש“ פון ערדישען און ענדליכען —
צום הימלישען און אייביגען.. און אייערע נשמות וועל איך היי-
ליגען צום לעבען אין דעם אייביגען ליכט פון הימעל און גאָט...

וואָרט אויף מיר. עס גענעהנט די צייט, מיין קיניגרייך קומט
אָן. איך וואָרט אויף גאָטס וואָרט און מאַכט... ער דערווייטערט זיך
מיט זיינע תּלמידים.

דער עולם בלייבט אַ לאַנגע ווילע זיצען אין שטילשטאַנד און קוקט נאָך זיין ווייט
געוואַנד, וואָס שאַטענט זיך איבער דעם אַבגעהענדען וועג.

ערשטער זקן.

ווער איז ער?

צווייטער זקן.

71 מען ווייס נישט, ווער ער איז, פון וואַנען ער קומט. שוין אַ צייט,

אז ער ווייזט זיך, אַמאָל דאָ, אַמאָל דאָרט, און רעדט פון משיח, וואָס דאַרף קומען אָט באלד אין יאָהר פּינף טויזענד פּיר הונדערט און אַכט – איז ער כּוֹן גאָט בעשטימט...

דריטער זקן.

מען זעהט איהם נאָר, ווי ער בעהאַלט זיך אין די הייליגע קברים, אין די היילען, אין די מויערן, מיט זיינע תלמידים, און וויינט און בעט, און פאַסט און טרויערט, און איז זיך טובל אין ירדן, און שטייגט אויף הר-הזיתים אויף, און קוקט נאָר צו גלעד-בערג אַהין.

צווייטער זקן.

ווער ווייס, אפשר איז די ישועה נאָהענט, גאָט האָט זיך אויף זיין פאַלק מרחם געווען. קרעכט אב. אין פּוילין דער מדינה, זאָגט מען. האָבען זיך שוין לאַנג חבלי-משיח אָנגעהויבען.

ערשטער זקן.

צו אונז האָט זיך נאָך קיין צייכען נישט געוויזען, קיין נביא גע-וואָרען אַנטפלעקט, מיר ווייסען נאָר, וואָס אונזערע חכמים האָבען אונז געהייסען. — היינט האָבען מיר יאָהר-צייט נאָכ'ן בית-המקדש, לאָזען מיר ווייטער אונזער איכה זאָגען. דער עולם וויינט שטיל, נעמען די ספרים אין די הענד.

צווייטער זקן

זאָגט איכה,

„אונזערע עלטערן האָבען געזינדיגט, זיי זענען מעהר נישט דאָ – מיר טראָגען זייער זינד.“

ערשטער אקט.

ערשטער בילד.

א לאנגער ברייטער הויף; די ערד אייסגע-
פלאסטערט מיט שטיינער; פון די ווענט, וועלכע
זענען אויסגעשטעלט פון שטיינער, געהען ארויס
גאנצע בוימער, ווילד בעוואקסען. לינקס פיהרען
אראָב צו דער גאס ברייטע טרעפ. צופוסען די
טרעפ, אין דער וואנט, איינגעמויערטע צוויי
מקואות פון רעגען-וואסער, וועלכע קוקען ארויס
ווי לעכער, שווארץ, ווי די נאבט. קעגען די
צושייער א טעראסע, אונטערגעשטיצט פון פיר
אלטע האלב-צעבראָכענע זיילען. פון דער טעראסע
פיהרט אראָב אין א טיפער הייל, בעשטעלט
מיט א שטיין. איבער דער הייל פון איבער דער
גאס שטעווען פיר טען-בוימער.

עס איז פארנאכט. פון דער הייל הערט זיך
פון צייט צו צייט א גערויש און א זינגען פון
מיטישע ליעבעס-ליעדער. אויף דער טעראסע,
צו דער סיד פון דער הייל, זיצען רחל און לאה.

ר ח ל א ו ן ל א ה

זיצען ביידע ביי דער טיר פון אריינגאנג פון הייל אויף צוויי אַבגעבראַכענע שטיקער זיילען.

ש ב ת א י צ ב י ' ס ק ו ל

הערט זיך פון דער הייל, זינגענדיג:

איך געה אויף אויפ'ן באַרג,

איך נידער אַראָפּ אין טאָל,

בעגענען איך מעליסעלדא,

דעם קיניגס טאַכטער.

פון באַד קומט זי, איהרע האַר געוואשען,

איהר געזיכט — ווי דער גלאַנץ פון חלף,

איהרע אויגען — ווי פיילען. בויגען,

איהרע ליפען — ווי קרעלען,

איהר פלייש — ווי מילך.

ל א ה

ווי פאר זיך.

צו דער שוואַרצער קיניגין מיט דער שוואַרצער קרוין אויפ'ן קאַפּ

טוט ער זינגען. די וואָס האָט מיך פון זיין שלאָף-בעט אַרויסגע-

טראָגען אין דער ערשטער נאַכט פון אונזער חתונה.

ר ח ל

ווי פאר זיך.

זיין לייב-געשמאַק טו איך שמעקען. אין ים טוט ער זיך באַדען,

אויף די בערג טוט ער שטייגען, — פיהל איך ים-געשמאַק און

בערג-געשמאַק, אומבעמערקט בין איך פאַר איהם פאַרבייגעגאַנגען.

ל א ה

בעמערקט זי.

ווער ביסטו, מיין קליינע שוועסטער?

ר ח ל

פון מאַרגען-לאַנד קום איך איהם נאַכצוגעהן, פון איזמיר דער

שטאַדט. פערצענטן יָהר בין איך אלט געווען, אז מען האָט מיך מיט איהם אונטער דער חופה געפיהרט. מיין לייב האָט מיר די מאַמע אין ציגען-מילך געבאָדען. די אויגען האָב איך מיר אין בוימעל געוואָשען. ער האָט מיך נישט בעמערקט. ער האָט מיך נישט געזעהן. אין ים האָט ער זיך געבאָדען, אויף די בערג האָט ער געשטייגט. פאַר וואָס האָסטו מיין שוואַרץ אויג נישט געזעהן? פאַרוואָס האָסטו מיין ווייס לייב נישט בעמערקט? דו ביסט דאָך מיט מיר אונטער דער חופה געשטאַנען, דו האָסט דאָך מיר מיטן חופה-טוך מיינע האָר צוגעדעקט?

ל א ה .

קום צו מיר, מיין קליינע אָרימע שוועסטער; איך פיהל דיין לייד, לעג דיין קאָפּ אויף מיינע קניעהן.

ר ח ל .

ווער ביסטו? איך האָב מוראָ פאַר דיר.

ל א ה .

האָט נישט מורא פאַר מיר. אַזוי ווי דו, האָב איך מיט איהם חופה און בעט געטיילט... פון איין גלאַז האָט מען וויין געטרונקען, און מיט חופה-וקדושין בין איך זיינע געוואָרען, דאָך נישט זיינע—מיט ליעבע און לעבען.

ר ח ל .

ווי בוימעל, אַזוי האָט זיין קערפער געשמעקט, ווי די לולב-הדסים, וואָס דער טאַטע נעמט אין סוכות-צייט, אחרוגים-געשמאַק און בשמים-געשמאַק האָב איך פון זיינע הענד געפיהלט. איך האָב איהם נישט זוכה געווען, איך בין איהם נישט ווערט געווען.

ל א ה .

איך האָב איהם נאָר ביינאַכט בעטען געהערט, איך האָב נאָר ביינאַכט זינגען געהערט.

ר ח ל .

ביסטו אויך זיין ווייב געווען? ווער ביסטו דען, אז דו האָסט צו דעם זוכה געווען?

שמואל טורודי איז מיין פאָטער, פון דער שטאָט סאלאָניקי. אונזער שטאָם קומט פון פאָרטוגאַליען אַרויס. מיט די אַראַבער פון די ברעגען פון פּרַת און חדקל נאָך הישפּאַניען זענען מיר אַיינגעוואַנדערט. אַז ירושלים איז דורך טיטוס קיסר פון רוים אַיינגענומען געוואָרען, זענען מיר דאָרט צו זיי געקומען. נישט אין גאַלד, נישט אין פּאַלאַצען בעשטעהט אונזער רייכטום, נאָר אין אַ בריעף אויף פאַרמעט געשריבען, מיט אונזער בלוט אַיינגעווייהט. אַ קליינער יחוס-ברייעף, נעמען אויפגעשריבען, דורך נאָך אַ דור, ביז צו דוד, דעם הירטען-קיניג, דעם קיניג יונג. מיט דוד'ס בלוט אין אונזערע גלידער אַיינגעפליסט—וואַנדלען מיר, טורודי די משפּחה, פרינצעסין-קינדער, פרינצעסין-וואַנדלער, פון לאַנד אין לאַנד, פון טייך צו טייך. קוק אויף די ווענט—ווייזט אויף די ווענט—אונזער יחוס שטעהט אויף זיי געשריבען; זעהסט די פּלעקען שוואַרץ און ווייס?—דאָס האַבען זיי די העלדען אונזערע, פאַנצער און בויגען אַרומגעהאַנגען, מיט טליתים פּערהוילען, אויף זייער קיניג'ס קבר. דוד'ס בלוט האַב איך איהם אין נדן געגעבען. צו דוד'ס שטאָם האַב איך איהם קינדער געוואַלט געבוירען. האַט ער מיך אַבגעשטויסען, האַט ער מיך אוועקגעוואָרפען.

רחל

ליגט אויף איהרע קניו.

נישט פון דוד'ס שטאָם קום איך אַרויס, דאָך בין איך אַ קיניגס-קינד—אַ יידיש קינד. נישט דוד'ס בלוט האַב איך איהם נדן געגעבען, נישט גאַלד און נישט פּאַלאַצען. מיין יוגענד האַב איך איהם צו די פּיס אַנידערגעלעגט, מיין אַייגען בלוט און לעבען. האַט ער מיך אַבגעשטויסען, האַט ער מיך אוועקגעוואָרפען.

לאה.

מיר זענען איהם נישט ווערט געווען.

רחל.

פארוואָס זענען מיר איהם נישט ווערט געווען?

לאה.

גשמה, און זי געהט יעדע נאכט אין הימעל אויף. גאָט האָט איהם מיט זיין לייטזעליגקייט בעשאַנקען. פאַר אונז איהם אן אויסלייזער גע. שיקט. לייכט מווען אונזערע נשמות זיין, אז מיר זאָלען מיט זיינער מיט אין הימעל קענען אויפגעהן. זיי זענען צו שווער.

ר ח ל .

איך האָב איהם נאָר ביינאכט לערנען געהערט, איך האָב איהם נאָר ביינאכט זינגען געהערט. מיט'ן פנים איז ער צו דער וואַנט געווען פערקעהרט. און ער האָט מיט וועמ' שטיל און ליעב גערעדט; איך האָב קיין מענש נישט געזעהן, נאָר זיין פנים איז שען געווען, און געלויכטען האָט עס, ווי די זון, אין די אויגען האָט ער אַ ליכט געהאט.

ל א ה .

דאָס האָט ער מיט גאָט גערעדט.

ר ח ל .

איך בין איהם צו די פיס געפאלען, און איהם זיי מיט מיינע האַר צוגעדעקט, — האָט ער מיך לייכט פון זיך אוועקגענומען און איז פון דער שטוב אַרויסגעגאַנגען.

ל א ה .

האָט ער גאָרנישט צו דיר געזאָגט?

ר ח ל .

ער האָט מיר נאָר אין די אויגען געקוקט און האָט געזאָגט: דו ביסט נישט די... און איז אַרויסגעגאַנגען. איך בין איהם נאָכגע- גאַנגען. ווייט איז ער אין די בערג אויפגעגאַנגען. איינזאם און שטיל אין גראָהען נעבעל אַיינגעהילט, אין נאכט-טוי אַיינגעטונקט, איז ער פון מיינע אויגען פערשוואַנדען געוואָרען.

ל א ה .

האָסטו איהם שוין מעהר נישט געזעהן?

ר ח ל .

דער טאטע האָט איהם גענויט, אז ער זאָל זיך מיט מיר שידען, דאַרום שבת און ראש-השנה איז ער אין דער שול געגאַנגען און

אויסגערופען, אז די וועלט איז שוין דערהויבען, און גאָט און מענש
אויסגעלייזט. און האָט גאָטס נאָמען, ווי דער פּהן-גדול יום-כּפור
אין בית-המקדש, אויסגערופען. האָבען זיי איהם פון שטאָדט אַרויס-
געטריבען.

ל א ה.

פון אייך איז ער צו אונו געקומען נאָך סאַלאָניקי מיט זיבען הונדערט
זיינע תלמידים. זיי האָבען זיך ביינאַכט אין מאַרק אויסגעשפּרייט.
ווי א פּהן-גדול איינגער איז ער געווען אין זיין ווייס געוואַנד, און
ער האָט געפרעדיגט איבער מענש און גאָט. אין די הייזער האָט
ער אַריינגעקלאַפט, מיט און לאָדען האָט ער אויפגערייסען און יונג
און אַלט אין גאס גערופען, און האָט געוועקט און געוואַגט, אז ער
איז פון גאָט אויסגעוועהלט, מענש און וועלט אויסצולייזען און צו
דערהויבען און אָנצוגרייטען. עס איז נאָהענט די צייט, עס גענעהנט
דאָס יאָהר פינף-טויזענד-פיר-הונדערט-אַכט, אין תשרי אין ערשטען
טאָג פון חודש—פון גאָט איז ער בעשטימט, משיחין פון די קייטען
צו בעפרייען און איהם אויסצודערוועהלען. פאַקלען האָבען זיי גע-
ברענט, טיכער אין אייל אָנגעצונדען און גאָט'ס נאָמען אויסגערופען
און זיין הייליגקייט געלויבט.

ד ה ל.

ווי האָט ער אויסגעזעהן?

ל א ה.

ווי א פּהן-גדול האָט ער אויסגעזעהן אין זיין ווייס געוואַנד. איך
בין איהם צו די פיס געפאלען. איך בין פון דוד'ס שטאַם. ער האָט
מיך אונטער זיין חופה געפיהרט, דאָך האָט ער מיך נישט צו
חייב געמאַכט.

ד ה ל.

עס איז דיר באַנג טועסטער לעבען?

ל א ה.

מען האט מיך אין זיין בעט שלאָפען געפיהרט, אין חופה-קלייד,
אין חופה טין. זי מימע האָט אין אויער גערומט: „הייליג דיין
לייב, הייליג דיין זעל טאָכטער לעב, טאָכטער לעב...“ די קניוט

האַט געצאָנקט אין איילגעשיר, די מוזיק האָט געשפּיעלט אונטער
 דער טיר... האָט זיך געוווּזען צו מיר. די שוואַרצע קיניגען ווי די
 נאַכט, אין קרוין און גאַלד, מיט שוואַרצען שלייער, און זי האָט מיך
 געטראָגען פון בעט צו טיר. די קנויט האָט געצאָנקט אין אייל-
 געשיר, די מוזיק האָט געשפּיעלט אונטער דער טיר...

ר ח ל .

אַרים שוועסטער לעב, אַרים שוועסטער לעב...

ל א ה .

ער איז אַזעק פון מיין טאַטענס הויז: ער האָט געקוקט אויך מיר
 און געזאָגט „וואָס האָב איך צו דיר, וואָס האָסטו דו צו מיר? דו
 ביסט נישט די, דו ביסט נישט די, זי וועט קומען צו מיר פון גאַט
 בעשטימט, מיין נשמה מיט איהרער זענען שוועסטערין-פאַר, פון איין
 ליכט בעהאַהנט, פון גאַט בעגנאהנט.“ עס הערט זיך שבתאי-צבי'ס קיל
 פון דער הייל.

שבתאי צבי'ס קול.

וואו זאָל איך זי זוכען, מיין כלה-פאַר?
 איך געה זי זוכען, ווען די זון געהט אויף,
 ווען די זון געהט אונטער.
 און פרעג דעם טאָג,
 און פרעג די נאַכט,
 צי איז נאָך נישט די צייט,
 איך זאָל מיר שטעלען מיין חופה-שטאַנג,
 איך זאָל מיר וועבען מיין חופה-פאַרהאַנג,
 און זאָל מיר מאַכען מיין בעט-ברייט.
 איך זאָל זיך מאַכען צו חתונה אָנגעגרייט.

ל א ה .

דאָס מיינט ער „זי“, דאָס מיינט ער „זי“. אָבער זעה, זעה דעם
 אַלטען זקן, וואָס בעטרעט אין שטרומף און טלית דעם הויף, ווי
 אַ ווייס געשפּענס. ווער איז ער?

נחמיה הכהן

ער איז אין ווייטע זאקען און טלית אנגעטאן, מיט א ברייטער, לאנגער, ווייטער בארד.
בעטרעט דעם הויף מיט זעהר לאנגזאמע טריט און רופט.

וואו ביסטו, שבתאי מיין זוהן? וואו ביסטו, שבתאי מיין זוהן?

ר ח ל.

שוועסטער לעבען, איך האָב מורא!

ל א ה.

קום, לאָזען מיר זיך בעהאלטען הינטער דער מויער — גאָט טוט
איהם רופען. לאה און רחל בעהאלטען זיך הינטער א מויער.

נחמיה הכהן

רופט ווייטער.

שבתאי מיין זוהן, שבתאי מיין זוהן, וואו ביסטו?

שבתאי צבי'ס קול

פון דער הייל.

דאָ בין איך. ווער רופט מיך?

נחמיה הכהן

רופט אין דער הייל.

איך רוף, איך בין פון גאָט געשיקט. אזוי טוט ער זאָגען: שבתאי
מיין זוהן, וואָס בעהאלטסטו דיך אין גריבער און היילען? שיט גאָט
דעם אש פון דיינע קליידער און וואַרף אַראָב די קייטען פון דיינע
הענד און ווער אַנטפלעקט. און בוי, וואָס דו האָסט צו בויען, און
צעשטערען, וואָס דו האָסט צו צעשטערען.

שבתאי צבי'ס קול.

איך הער, גאָטט שטים געהט אַרום איבער דער טיר פון הייל; איך
בין גרויט. ער קומט ארויס פון דער הייל, ער איז אין ווייטען אנגעטאן, אין
לאנגע, שוואַרצע האָר, ער בלייבט שטעהן אין דער טיר פון הייל, אַרומגערינגעלט
מיט זיינע תלמידים, וואָס האַלטען וואַקסענע ליכט אין די הענד, אין שוואַרצע
אנגעטאן. קוקט אויף נחמיה-הכהן, ווער ביסטו?

נחמיה הכהן.

איך בין צו דיר פון גאָט געשיקט.

שבתאי צבי.

רעד, איך בין גרייט

נחמיה הכהן

האָט צו איהם צו.

און עס איז געווען די פערציגסטע נאָכט, צו מאָרגענס איז אַ שטיל-קייט געוואָרען איבער דער וועלט און אַ פינסטערקייט. און עס ידערהערט זיך גאָטס שטים, און זי האָט פון ימים געשאַלט, פון בערגער גענידערט, און טוט אַזוי זאָגען: אין דעם יאָהר פינף-טויזענד-פיר-הונדערט און אַכט, און אַ זעהן איז געגעבען געוואָרען צו מרדכי פון דער שטאָדט איזמיר, וואָס ליגט אין מאָרגען-לאַנד ביים ים, און איך האָב גערופען זיין נאָמען שבתאי צבי; ער וועט אונטערטעניג מאַכען די גרויסע ים-פיש, וואָס זענען אין די טייכען; נישט מיט אַייזען און נישט מיט שטאָל וועט ער געהן מלחמה פיהרען, נאָר מיט מיין וואָרט, וואָס איז מיט איהם, און מיט מיין צבור, וואָס רוהט איבער איהם. און עס איז געווען דערנאָך, ווען זי זון איז אויפגעגאַנגען, און דאָס קול האָט געזאָגט צו מיר אַזוי: געס דאָס קריגעל מיט בוימעל אין דיין האַנד און דעם שופר מיט דיר, און געה צו שבתאי מיין זעהן און זאלב איהם פאַר אַ פאַטער און אַן עלטסטען איבער מיין פאָלק, און פאַר אַ פאַסטוך פאַר מיין הייליגער טשערעדע. וואָרום איך האָב מיך בעדענקט און האָב גע-זעהן זייער פיין און שאַנד, און איך האָב מיך בעדענקט איבער מיין נאָמען, וואָס ווערט גערופען איבער זיי.

און איך האָב געזאָגט: גאָט פון מיינע אבות! וואו זאָל איך מיך ווענדען, און איך זאָל געפינען דיין אויסגעוועהלטען? — און אַ קול האָט מיר געענטפערט:

געה אין דעם לאַנד פון די יהודים, אין ירושלים דער שטאָדט, אין די קברים פון די מלכים, וואָס זענען פון צפון-זייט דער שטאָדט, און שטעל דיך אַנידער ביי דער טיר פון הייל, אָבער אַריינקומען זאָלסט דו נישט אין איהר. און דו וועסט דאָרט טרע-פען זיינע צוויי פרויען, וואָס געהען נאָך די טריט פון זיינע פיס, און זאָלסט רופען אַזוי: „שבתאי מיין זעהן! מיין גלאַז זיי זיי.“ קומען איבער דיר, געה און פעהרערליך מיין נאָמען! עס איז שוין

געקומען די צייט, וואָס זי איז פון מיר בעשטימט. — און עס איז
געווען אין מיין רופען צו דיר, און דו האָסט זיך געוויזען אויף
דער שוועל פון הייל.

און איצט, געלויבט זאָל זיין גאָטס נאָמען אויף אַלע וועלטען
און אויף תמיד און אויף אייביג, וואָס ער האָט וואָהר געזאָגט
דורך זיין קנעכט, צו מאַכען דיך טרעפען אין דעם היינטיגען טאָג,
און אויסגעלייזט זיין פּאָלק ישראל, אום צו זאָלבען דיך פאַר זיין
משיח, צו הערליכען זיין נאָמען!

שבת אי צבי

מזרחט זיך אויף די קנייה.

אַ! לאַנג האָב איך געוואַרט אויף גאָטס וואָרט. געלויבט זאָל ער
זיין, וואָס ער האָט מיך אויסגעוועהלט פאַר אַ היטער איבער זיין
סטאַדע, און עס זאָל זיין זיין כבוד און גלאַנץ אויף מיר, און ער
זאָל זיין מיט מיר אויף אימער און אייביג — פון וועגען מיין פאַ-
טער דוד'ס הויז, און ער זאָל וואָהר מאַכען, וואָס ער האָט געזאָגט
צו מיינע עלטערן, אברהם, יצחק און יעקב.

נחמיה הפהן

געמט דעם האַרן אייל און גיסט אויף שבתאיט קאפ און רופט.

איך זאָלב דיך, אין דעם נאָמען פון גאָט פון אברהם, יצחק ויעקב
פאַר אַ קעניג-משיח איבער דעם אויסגעוועהלטען פּאָלק ישראל, און
גיב דיר גאָטס-וואָרט איבער אין דיין מויל, און גאָטס שווערד אין
דיין האַנד; זיין קראַפט איז אין דיר. געה און טו אין גאָטס-נאָמען.
ער בלאָזט שופר. עס זאָל לעבען דער מלך-משיח, עס זאָל לעבען
דער מלך — המשיח!

די תלמידים

הויך איפ'ן קיל.

עס זאָל לעבען דער מלך-משיח, עס זאָל לעבען דער מלך-משיח!

נחמיה הפהן.

און גאָטס וואָרט איז געווען צו מיר אזוי: געה צו מיין זוהן און
זאָג איהם אזוי: איצט האָסט דו מיין וואָרט, און מיין מאַכט איז
מיט דיר, און די ברירה איז ביי דיר. אויסצולייזען די וועלט דורך

מצוה אָדער דורך עברה, דורך ריינקייט אָדער דורך זינד. נאָר
איך קען דיין האַרץ, זאָגט גאָט, און דיין געהן נאָך מיר אלע
דיינע טעג. נאָר צו הייליגען מיין נאָמען און גרויס צו מאַכען
מיך צווישען די גוים אויף דער גאַנצער וועלט, וועסט דו זיך בע-
נוצען מיט מיין וואָרט, וואָס איז ביי דיר, און מיט מיין מאַכט,
וואָס איז מיט דיר, כדי דער מענש און וועלט זאָל קענען דער-
הויבען און אויסגעלייזט ווערען אין מיין הייליגקייט און מיין
ריינקייט. נחמיה הכהן געהט אָב.

שבתאי צבי

וענט זיך ארום.

איך בין פון גאָט אויסגעוועהלט. אין מיר לעבט זיין וואָרט, אין
מיר איז זיין מאַכט, און איך בעפריי אלץ פון אונטערטעניגקייט.
איך דערהויב די וועלט פון איהר געפאלענקייט צום הימעל אויף
און רייניג און הייל דאָס פערפלעקטע און פערשוועכטע, און מאַך
פולקומען דאָס אומפולקומענע און דערהויב דאָס נידעריגע. און
איך בעפריי נשמות פון זייער געפאָנגענשאַפט און הייליג זיי און
דערהויב זיי. ענדיגען זאָל זיך דאָס שלעכטס, און קומען זאָל דאָס
גוטס! איך האָב עס בעפוילען, און אזוי זאָל עס געשעהן.

די תלמידים.

רבי, מיר זעהען ליכט!

שבתאי צבי.

און איך גיס אויף אייך מיין גייסט, און טייל אייך אָב פון מיין
הייליגקייט, און זאלב אייך צו מיינע נביאים, אז איהר זאָלט טראָגען
מיין וואָרט און געבאָט אויף אלע פיר עקען וועלט און מבשר זיין
מיין בשורה דעם פערשטויסענעם פאָלק ישראל, אז עס איז געקומען
איבער זיי זייער פראַכט און גלאַנץ. און איך וועל זיי צוזאמענעמען
פון אלע פיר עקען וועלט און וועל זיי ברענגען אין לאַנד ארץ.
וואָס גאָט מיין פאָטער האָט פערשפראַכען צו אַברהם יצחק און
יעקב, און איך אליין וועל רעגירען איבער זיי.

די תלמידים.

רבי, מיר זעהען ליכט! רבי, מיר זעהען ליכט!

שבתאי צבי.

אברהם היכיני, דער זוהן פון יצחק, דער זוהן פון אהרן! איך זעה
אין דיר די נשמה פון נתן, דעם נביא פון דוד מיין פאָטער, און
איך מאַך דיר צו איינעם פון מיינע יונגען, און דו זאָלסט שטענדיג
זיין ביי מיין זייט.

אברהם היכיני

בוקט זיך.

דער קיניג-משיח האָט עס בעפוילען, אזוי זאָל עס בלייבען, לעבען
זאָל דער קיניג אייביג! געהט אָב אָן אַ זייט, צווישען זיינע תלמידים.

שבתאי צבי.

זאָל אַרויסגעהן פון מיינע יונגען שמואל פרימו, דער זוהן פון דוד,
דער זוהן פון זרח.

שמואל פרימו

שטעלט זיך בוקענדיג פאר איהם.

בעפעהל, מיין קיניג-משיח, איך בין גרייט צו טון דיין שליחות.

שבתאי צבי.

איך זעה אין דיר די נשמה פון יהושפט, דער זוהן פון אחילוד,
דער מזכיר ביי דוד מיין פאָטער. מאַך דיר פאַר דעם מזכיר פון
מיר. געה, נעם די פעדער אין האַנד און נעם פאַפיר און שרייב
זאָס איך וועל דיר הייסען.

שמואל פרימו

בוקט זיך.

דער קיניג-משיח האָט עס בעפוילען, אזוי זאָל עס בלייבען. לע.
בען זאָל דער קיניג אייביג! ער געהט אָב. ברענגט פון דער הייל
סאָוועל און גריסעל זעצט זיך אויף אַ זייל, צוויי תלמידים לייכטען איהם מיט
קארצען.

שבתאי צבי

בוקטירט איהם.

אין דעם ערשטען מאָג פון אויפלעבען מיין גייסט און ליכט, דאָס
איז דער צווייט און צוואַנציגסטער טאָג פון תמוז אין חודש, דעם

לייב פון די חדשים, אין סדר מיר האָבען גערייזט פון איזמיר
און גערוהט אין סאלאָניק. מיר האָבען גערייזט פון סאלאָניק און
האָבען גערוהט אין דער שטאָדט ירושלים, ביי די קברים פון די
מלכים. פון דוד, דעם זעהן פון ישי, דער דערהויבענער פון די
קיניגען פון דער וועלט, געזעצט אויף דער ברכה און לויב. דער
משיח פון גאָט פון יעקב, שבתאי צבי, צו זיין אויסגעוועהלט
פאָלק ישראל, וואָס איז פערשפרייט אין די לענדער פון דער
וועלט. צו יעדען לאַנד, וואו זיין שריפט און געבאָט וועט דער-
גרייכען.

איינער ליכט איז געקומען, און אייער זון איז אויפגעשיינט.
איך, אייער האָר און קיניג, פון גאָט אויסגעוועהלט, געזאלבט
צום משיח פון גאָט פון יעקב, בין געקומען. איך טו זיך דער-
בארמען אויף אייך און וועל מיך אָנקליידען מיט קנאה, און וועל
נקמה נעמען אייער נקמה, און וועל אייך טרייסטען, ווי אַ מוטער
טוט טרייסטען איהר קינד, און וועל אייך צוזאמעננעמען פון די
ערטער, וואו איהר זייט פערשפרייט און צעוואָרפען, אין דעם
גוטען לאַנד אַרײן, אין כנען. גלויבט אין מיר און האָפט אויף
מיר, וואָרום ער וועט נישט ליגען וואָגען, דער שטיצער פון יעקב
און דער העלפער פון ישראל. און עס וועט זיין, אין אייער לוי-
בען גאָט, יעדען פריהמאָרגען און פאַרנאַכט, בעט'ס צו אין אייער
געבעט אַברכה אויף מיין קיניגרייך. און אזוי זאָלט איהר זאָגען
אין אייער געבעט: געלויבט איז אונזער האָר, געלויבט איז אונ-
זער קיניג, געלויבט איז אונזער העלפער, דער משיח פון גאָט
פון יעקב, דערהויבען זאָל ווערען זיין שענקייט, און דערהויבען
זאָל ווערען זיין קיניגרייך, און זיין האָרן זאָל הויך זיין אין כבוד,
און זיין שטול זאָל זיין גרייט און שטאַרק, פון היינט ביז אייביג.
שמואל פרימו האָט געענדיגט שרייבען.

נעם דעם בריעף און חתמ'ע מיט מיין חתימה, „שלאַנג“, אַז
איך וועל נעמען פאַר זיי, ווי אַ שלאַנג. שמואל פרימו
חתמ'עט דעם בריעף.

שבתאי צבי

צו אברהם היכני.

קום דו מיט אויפן פתב.

אַבְרָהָם הַיְכִינִי

שרטבט צו און לייענט הויך.

פון דעם קנעכט פון זיין האַר, אַיך, יונגער אַבְרָהָם הַיְכִינִי.

שבתאי צבי

גייט איבער דעם בריעף זיינע תלמידים.

טראַגט'ס מיין וואָרט אין אַלע פיר עקען וועלט און פערשפרייט'ס מיין כבוד און גלאַנץ און זייט מבשר די הייליגע בשורה. מיט אַיך איז מיין גייסט. און איך גיב אייך צו היילען און צו בויען, צו קראַנקען און צו צעשטערען. און זאָגט זיי: פאַר מיין ער-שיינען וועל איך ליידען פאַר זיי, צו דערהויבען זייערע נשמות, און כדי עס זאָל מקוים ווערען דעם נביא'ס וואָרט: „המלך אָסור ברהטים“, וועל איך מיך לאָזען בינדען. נאָר אייערע הערצער זאָ-לען נישט שרעקען און ווייך ווערען. איך וועל אויפשטעהן, ווי אַ לייב פון זיין נאָרע, און ווי אַ לעמפערט וועל איך מיך שטאַר-קען, און מיין נקמה איבער מיר און איבער אַיך. מתתיה בלאַך, מרדכי חסיד און נאָר צוויי תלמידים נעמטן בריעף אין די הענד.

מתתיה בלאַך.

מיר געהען טראַגען דיין וואָרט און געבאַט צו די פעלקער פון דער וועלט, אַז זיי זאָלען דערקענען דיין גלאַנץ און פראַכט, און זאָלען דינען צו דיר, אונזער קיניג-משיח און רבי!

שבתאי צבי.

געהט, מיין גייסט איז מיט אַיך. מתתיה בלאַך, מרדכי חסיד און נאָר צוויי תלמידים געהען אַב, הינטערזייעלעכט, מיט'ן פנים צו שבתאי-צבי.

שבתאי צבי.

נזן מיין נביא, יהושפט מיין מזכיר, זייט שטענדיג גרייט ביי מיין זייט! — קומט, מיר וועלען געהן נשמות מעלה זיין. געהט אַב מיט זיינע תלמידים.

רחל און לאה

קיינען ביידע אפיר פון הינטער דער האנט, האַרמען זיך פאַר זיינע פנים און קושען דעם ווים פון זיין קלייד.

קיניג און מאַן, גיב אויף אונז פון דיין הייליגקייט!

שבתאי צבי

צו שמואל פרימו.

ווער זענען דאָס די?

שמואל פרימו.

דאָס זענען דיינע זויי געוועזענע פרויען, וואָס געהען זיי אַ שאַ
טען נאָך דיינע טריט און קושען די טריט, וואָס דו האָסט גע-
שטעלט, מיין קיניג און רבי.

שבתאי צבי.

וואָס ווילען זיי?

שמואל פרימו.

זיי ווילען דיך זוכה זיין.

שבתאי צבי.

איך זעה אין זיי די נשמות פון די בנות-צלפחד. צו שמואל. זאָלען זיי
אויך האָבען אַ טייל, דערהויב זיי, ווייל זיי האָבען זוכה געווע-
ן צו קושען די זוימען פון מיין קלייד. און מאַך זיי צו דינערינס
פאַר דער, וואָס וועט קומען נאָך זיי און איז בעסער פאַר זיי.
ער געהט אַב מיט זיין סויטע, רחל און לאה נאָך זיי

פאַרהאַנדל.

ערשטער אקט:

צווייטער בילד.

א בית-עולם. עס איז נאכט. נעפלען שוועבען איבערן הימעל, דא פערשטעלען זיי, דא ענדיגען זיי דעם הימעל מיט שטערן. ווייט אין הינטערגרונד אויף א פינסטערן פאן שניידט זיך אויס א ווייסער הויכער קלויסטער, אין טייל פענסטער פלאמט רויט ליכט. א תפלה-געזאנג פון מנישקעס. באלד דערויף ווערט עס פערשטומט. הינטער הויכע מצבות, וועלכע בלייבען זיך, אין דער נאכט בע-האלטען, שטעהען גרופעס יודען. זיי ווערען געווען דורך די ווייסע קיטלען, אין וועלכע זיי זענען אָנגעטאָן: טיילמאל ווייזט זיך א שטראל ליכט פון א ברענענדיגער לאמטערן פון די גרופעס ארויס. אַפּטמאַל ווערען די גרופעס דורך קלאַמבען קרושאַקעס פּער-ביטען, וועלכע, בעווענענדיג זיך, מאכען זיי דעם איינדרוק, ווי אַ מנין צוזאַמענגעבונדענע לצים. הינטער אַ מצבה ביי אַן איינזאַמען בוים שטעהט נחמיה-הכהן. עס ווייזט זיך נאָר זיין ווייסער קיטעל אַרויס, וועלכער בעוועגט זיך רעגעלמעסיג אָהן ווערטער אַהין און אַהער. דורך דער צייט, ווען עס הערט זיך דאָס געזאַנג אין דער קירכע, און דאָס פּייער דערזעהט זיך אין די פענסטער פון קלויסטער, איז דער בית עולם אומבעוועגליך. דאָס קיל הערט נאָר פּער-שטומט, די ליכט ווערען אין קלויסטער פּערלאַשען. דאָן הויבען זיך אַן איינציגווייז אַרויסצושלייכען איינצלעגע געשטאַלטען פון הינטער די מצבות, וואַרענדיג אַ שאַטען-בליק אויף אַ מצבה. וואָס אַמאַל עפּטער גרופירען זיך. פון גאַנץ ווייט זעהט זיך אַן אויסגעהענדיגע פּלאַט פון אַ פּער-ברענטער שטאַרט.

ערשטער יוד

קיקט ווייט.

זעהט, זעהט, די פלאם פערלעשט זיך שוין אין אונזער שטאָדט.
דאכט זיך, דער שונא געהט שוין אַוועק, מיר וועלען מיט גאָטס
הילף ניצול ווערען.

צווייטער יוד.

מיר קענען נישט וויסען, די רציחה פון די קאָזאַקען ברענט אויף
אונז, ווי אַ פייער. מיר מוזען צו אַלץ גרייט זיין.

אַ פרומער מאַן.

דווי דאַרף מען זאָגען, אָנגעגרייט דאַרף מען זיין צום טויט.

אַ פרומער מאַן.

אָנגעגרייט זיינען מיר אַלע, און תכריכים טראָגען מיר שוין.

אַ דריטער יוד.

עס קען אפשר קומען צום נסיון. — ער ווייזט אויפ'ן קלויסטער. דאָס,
אָדער דער טויט. בני אברהם, יצחק, יעקב, זייט גרייט!

אַ טייל פון עולם.

מיר זענען גרייט, מיר זענען גרייט, טאטע אין הימעל! עס ווערט
שטיל צווישען עולם. דער עולם לאָזט אַראָב די קעפּ, ווי זיי האַלטען געמאכט
צווישען זיך אַ חשבון הנפש פאר'ן טויט. דאָס שוויגען געדויערט אַ לאַנגע סע-
קונדע. פלוצלונג דערהערט מען פון גאנץ ווייט, ווי ברענענדיגע פלאמען פון
שטורקאצען געהען דורך ווייט אין דער נאכט

איינער

מיט פערשטיקטען פריידענגעשרי

זעהט, זעהט, די קאָזאַקען געהען אָב. די עולם וואַרט זיך אין אַין
כוואליע קיקען.

עטליכע

געלויבט...

פון אנדערער

מאסיב

בעהאלט איך, זיי וועלען בעמערקען אונזער ווייס געוואַנד. דער
עולם אין הייסען בעהאלטען זיך הינטער מצבות. טייל ציהען זיך אויס אויף
דער ערד, רופענדיג מיט א פערשטיקטער שטים, געלויבט ביסטו, השם
יתברך!.. א לאנגע וויילע דויערט עס אזוי, דער עולם ליגט, ביז די ליכט
פון די שטולקאצען פון דעם דורכציהענדיגען חיל ווערט פערלויירען, זיי הויבען
זיך אויף איינציגווייז, קריכען ארויס פון פערשיידענע קאנטען און מצבות. עס
הערט זיך א בעמורמעל.

ער פרומער מאן.

דאך מוז מען נאך זיין גרייט. מען ווייס נישט, וואָס עס קאָן זיך
מאכען, דער עולם ווערט הייסער א מינוט שטיל.

ערשטער.

פערשיידען זענען זיינע וועגען, קיינער קען זיי נישט פערשטעהן.
גאָט, דו ביזט גערעכט, און דיין משפט איז גערעכט! דער שלם
ווערט שטיל אויף א וויילע, קרעכט ביטער אב.

א יונגער מאן

יצענדיג אויף דער ערד.

די דעכער האָבען זיי איבער אונזערע קעפּ צעבראָכען, דאָס בעט-
געוואַנד האָבען זיי אונז צעריסען. נאָקעט און בלויה, וואַלגען מיר
זיך אין די פעלדער אַרום.

דער פרומער מאן.

אין אונז מוזען מיר זוכען די זינד.

דער יונגער מאן.

אונזערע וויבער האָבען זיי געשענדט, אונזערע טעכטער האָבען
זיי פאַר אונזערע אויגען פערקויפט. אונזערע בחורים האָבען זיי
צו וייערע פערד געשפּאַנט.

דער פרומער מאן.

איבער אונזערע זינד, איבער אונזערע זינד.

דער יונגער מאן.

צו שאַנד און שפּאַט זענען מיר געוואָרען אין גוי'ס אויגען. דרי

טעג און דריי נעכט האָבען מיר געפאָסט צו איהם, דריי טעג און דריי נעכט האָבען מיר גערופען צו איהם, און קיין קול, קיין ענטפער, — זיין פנים האָט ער אָפגעקעהרט פון אונז, אומבעשיצטע זענען מיר אין גויאישקע הענד געוואָרען איבערגעגעבען. — אזוי הי מיר וואָלטען זיך, חלילה, צו האָלץ געבוקט, הי מיר וואָלטען צו שטיין געבעטען, שטעהען מיר אַליין אין דער וועלט.

דער קל"גער יוד

צום אַרומיגען עולם.

אין אונז מוזען מיר זוכען די זינד. וויבלעך אין דער קימפעט שטאַרבען נישט אומזיסט, עס האָט געמוזט אָודאי זיין אַ חטאת-קהל. וויבלעך טראָגען די אייגענע האָר. אָדער אין טהרת-הנדה איז נישט דאָ קיין זינד? מילכיג און פליישיג אָפגעהיטען? טאָמער איז דער ערוב צעריסען? אָדער פאַפיר, שטאַט'ס די קריאת-שמע און די תפילין? האָט עס, יודען, איינער מוזות נאָכגעקוקט? אָדער פשר די חלה פון טייג גענומען? ווער ווייסט? מען מוז נעמען שופרות אין די הענד, די שול מיט שוואַרצע ליכט בעצינדען, און קללות און חרמות אויסרופען. עס איז געקומען אַן עת-צרה אויף יודען, מען מוז עס אין די שולען אויסרופען.

דער יונגער מאַן.

אין די הימלען קוקען מיר אויס גערעכטיגקייט. קיין מורח זענען אונזערע אויגען געווענדט. פאַר אַ שטומער וואַנט שטעהען מיר, דור אַיין, דור אויס. אונזערע געזיכטער זענען געווענדט צו איהר ביי אונזער גיבעט. אונזערע קעפּ לעגען מיר צו איהר נאָך אונזער טויט. אונזערע טרערען ווערען אין איהרע שטיינער אַיינגעזאַפט. אונזערע קרעכצען, אונזערע תפילות — אין איהרע שפאַלטען. — און זי שווייגט תמיד... עס ווייזט זיך נישט איבער אונז קיין אות פון השגחה. מען ווייזט אונז נישט קיין וועג. מען זאָגט אונז נישט קיין וואָרט דורך דור-דורות. אונזערע נביאים זענען אויסגעשטאַרבען. אונזער אַרון-קודש איז אַוועקגענומען געוואָרען, און אַליין שטעהען מיר אין דער וועלט אַהן אַ וואָרט... אַהן גאַט...

דער פרומער מאַן.

רעד נישט אזוי, וועסט דיך, חלילה, פּערוינדיגען. מיר לעבען אין אַ דור פון גרויסע רבנים.

דער אַנדערער.

פון טויטע אותיות זוכען זיי אונז פשטים. פון טויטע אותיות, דורך געשטאַרבענע געקריצט, זוכען זיי אונז פשטים אויף דעם לעבעדיגען היינט פון דעם געשטאַרבענעם נעכטען. קיין וואָרט ווערט אונז נישט איבערגעגעבען, קיין צייכען, קיין ווינק. צי זענען מיר נאָר אויס-קראַצעכטס פון פּערגאַנגענע דורות? און יאָהרען שוין הונדערטער לעבען מיר, אַפּאָלק, אויף פשטים פון אַמאָליגע ווערטער, פון אַמאָליגע מענשען. פאַרוואָס ווייזט זיך אונז נישט היינט דאָס וואָרט? צי האָבען נישט אונזערע קינדער ליבער די העלזער צום חלף געשטרעקט—איידער די קעפּ פאַר דעם קרייץ געבויען? צי האָבען זיך נישט אונזערע טעכטער אין וואַסער געוואָרפּען—איידער די לייבער דורך די ערלים צו פּערשמוצען? צי זענען מיר נישט עפענטליך אין פּייער געשפרונגען, און זיין נאָמען אויף אונזערע ליפּען געלויבט? פאַרוואָס שווייגט ער, דאָרט אויבען? פאַרוואָס בע-האַלטען ער זיך אין די וואַלקענס אזוי שטום? און מיט זיין נאָמען אין אונזער האַרץ, בעהאַלטען מיר זיך—אויף בית-עולמות. ווי מיר וואַלטען אין טויטע אויערן גערופּען. ווי מיר וואַלטען צו אוממעכ-טיגע הענד געבעטען—צו שאַנד און שפּאַט פאַר אונזערע קינדער!

דער פּרומער מאַן.

טרעט אַרויס פון זיינע פיר איילען, ריהרט זיין קלייד נישט אָן—פּערשטאַפּט אײך די אויערן און הערט זיין וואָרט נישט!—וועה איז צו אונז, ער טוט גאָטס נאָמען לעסטערן! צווישען עולם הערש
■ בעהענגונג.

אַנדערער.

לאָזט איהם אָבו לאָזט איהם אָב. דאָס רעדט ער פון טרויעריגען געמיט, פון צעבלוטטיגען האַרץ.

פּרשטער מקובל.

איבער ענוי-הגוף קלאַנגט נאָר זייער מויל. — גאָט, הייליג דיין נאָמען ער איז ווי מיר אין גלות וואַלבערט זיך אַרום און געפינט קיין רוה. ער, ווי מיר—הינטער דעם פּרוכת פון ארון קודש, און וויינט מיט אונז, און ליידט מיט אונז—און מיט אונז צוזאַמען בעהאַלט ער זיך דאָ, צווישען די קברים, און וואָרט, ביז מיר וועלען קומען

אויף א מדרגה — הייליגט אייך, די שעה איז באַהענט, שנת-הגאולה
גרייכט אָן! ווער ווייס, אפשר זענען עס חבלי משיח? דער שלם
רינגעלט איהם ארום.

א צווייטער מקובל.

צו אונז איז געקומען א יוד צו געהן פון ווייט, אין ווייטע קליידער
געהט ער אָנגעטאָן, און ארץ-ישראל-ערד האַלט ער אין דער האַנד,
און האָט פּערצעהלט, אז אויף ימים פּאָהרען שיפען מיט זיידענע
לייווענטער, אויף זיידענע פּעהנער שטעהען געשריבען די נעמען
פון די עשרת-השבטים, מאַטראַסען האַבען זיי געטראָפּען — לשון-
קדש איז זייער שפּראַך, און אַ גאַנצע וואָך איז שבת. אזוי פּאָהרען
די שיפען און נייגען זייערע פּעהנער קיין מזרח... איבער ירושלים
איז אויפגעגאַנגען אַ שטערן גרויס, ווי אַ פנים, און לייכט איבער
איהר ווי אַ זון. בת-קולות געהען אַרויס פון קברים, אז ערניץ וואו
האָט זיך משיח אַנטפלעקט.

א דריטער.

ביי אונז איז ער אויך געווען און האָט געזאָגט. מען ווייס נישט,
פון וואַנען ער איז געקומען — וואוהין ער איז געגאַנגען.

א פּערטער

דערזעהט נחמיה-המחן.

ווער איז דאָס, וואָס שטעהט דאָרט ביים בוים אין די תּכריכים?
איז ער פון אונזער קהלה? דער עלם קיט אויף נחמיה'ן.

איינער.

איך קען איהם נישט.

א צווייטער.

איך אויך נישט.

א דריטער.

איך האָב איהם שוין לאַנג בעמערקט — ער שטעהט די גאַנצע צייט
און דאווענט.

א פּערטער.

איך בין דורכגעגאַנגען פאַר איהם, ער בעט נאָר איין וואָרט:
„רבּונו של עולם, הייליג דיין נאָמען אויף דער גאַנצער וועלט!“

אין אנדערער.
דאָס פנים האַלט ער בעהאַלטען אין זיין טלית, מען קען איהם
נישט זעהן.

צווייטער מקובל.

איך וועל אהין געהן צו איהם.

אנדערע פון עולם.

געהט נישט!

צווייטער מקובל

געהט אהין צו ר' נחמיה'ן

שלום-עליכם!

ר' נחמיה ענטפערט נישט.

צווייטער מקובל.

זאָג אונז, ווער ביסטו? ר' נחמיה ענטפערט נישט. ווער ביסטו פון אונז-
זערע, צי ביסטו פון זייערע? מיר זענען גוזר אויף דיר, זאָג אונז
ווער דו ביסט.

נחמיה הכהן.

ווער וועקט מיך פון מיינע כונות?

צווייטער מקובל.

רבי, מיר זענען אין אן עת-צרה!

נחמיה הכהן.

פיהלט איהר דען נישט גאָטס נאָהנטקייט צו אייך? און די מדה
הרחמים, וואָס שוועבט איבער אייך? ער האָט אייערע תפלות צו
זאָמענגענומען, — פגימות זענען אין זיי— ער האָט זיי אין וואַסער
געטובל'ט און פון יעדען שלעכטען געדאַנק זיי געלייטערט. ע
האָט זיי אין זיין האַנד צום שער-הרחמים געטראָגען, ניין מעלה
איז ער אויפגעגאַנגען, ביים צעהנטען שער האָט ער אַמלאך גע-
טראָפען. — ווער האָט מיך פון די כונות געוועקט?

צווייטער מקובל.

רבי, מיר זענען אין אן עת-צרה.

נחמיה הכהן.

און אָהן תקון זענען טייל פון אייערע נשמות געוואָרען, און וואָל-
גערן זיך אַרום צווישען די קברים, און קאָנען צום בית-דין של-
מעלה נישט אָנקומען. און אָהן תקון וואָלגערן זיך די תפלות אַרום,
און שלאָגען זיך, ווי אומגעפליגעלטע טויבען, אין שער-רחמים.
און עס כאַפען זיי אויף די רוחות-יָרעות און טראָגען זיי צום סמאל
אַהין... און שווער ווערען די קייטען פון משיח. ער ווערט פּלוצלונג
שטיל.

צווישען עולם.

וועה איז צו אונז

ערשטער מקובל.

איך דערקען איהם — דאָס איז דער יוד, ביי אונז איז ער געווען,
פון משיחין האָט ער פּערצעהלט.

דריטער מקובל.

ער ברענגט אונז אַ בשורה פון גאנץ ווייט.

נחמיה הכהן.

עולמי עולמות ווערען אויסגעלייזט, פון טמאימ'ס הענד ווערען זיי
בעפרייט, און שטייגען אויף מדרגות, מדרגות. פּערוואָגעלטע נשמות
קומען צו זיך רוח... פּערבלאָנדזשעטע תפלות דערשלאָגען זיך
זייער וועג צום פסא הכבוד. און הימלען דערהויבען זיך, און די
ערד דערהויבט זיך, און אַלץ ווערט אויסגעלייזט, אַלץ ווערט בע-
פרייט און קומט צו צו זיין גאַנג. הערט דאָס געזאַנג! — דאָס
זינגט דאָס שלמות פון בריאת-העולם. אזוי האָט עס גאָט געמיינט.

צווישען עולם

אייער צום צווייטען.

עפעס איז ער מבשר — איך ווייס נישט, וואָס ער מיינט.

דער יונגער מאַן,

וואָס איז די באַנצע צייט געוועסן אונטער אַ מצבה און מיט שרעק זיך איינגעהאַרצט,
שפּרינגט אויף.

איך הער ווערטער, יודען, איך ווייס וואָס ער מיינט!

ערשטער מקוב

דאס איז די אייגענע.

רבי, מיר זענען אין אן עת-צרה.

זחמיה הפהן

געטא פרייז פון זיין בערגלי, געהט גריין אין שלום.

גרייט אייך אָן, יודען, אויף דער ריכטיגער מינוט! עס איז נאָהענט,
עס גרייכט דאָס יאָהר. איך הער די קייטען פון משיח — זיי ריי-
סען זיך... די העלט וואָרט אויף אַתקון. דער הימעל וואָרט, די
ערד וואָרט, אַלץ וואָרט... פערלירט נישט די ריכטיגע מינוט. ער
איז צווישען אונז... ער וואָרט הינטער אונזער טיר... אז מען זאָל
איהם העלפען מעלה זיין... גובר זיין דאָס בייז... אז די וועלט
זאָל קומען צום שלמות הבריאה... גאָט זאָל זיך קענען מיט דער
שכינה מיחד זיין.

שטיל פון עולם.

רבי, וואָס זאָלען מיר טון?

זחמיה הפהן.

לייטערט אייערע נשמות פון פנימות, לייטערט אייערע תפלות און
זייט אייך אַלע מכוון יחד צו איין געדאַנק, צו איין גרויסער פונה...
אז מיר זאָלען איהם קענען מעלה זיין... יודען, זייט אייך מכוון צו
זיין גרויסער, גרויסער פונה! ... וואָס מעהר עס איז געהנטער די
גאולה — אַלץ שטאַרקער ווערט סמאל... זייט גובר דאָס בייז...
יעצט קומט דער נסיון... יודען, דער נסיון קומט.

דער עולם שטעהט ארום אין טרעף.

פלוצלונג דערשט זיך צו שארען צווישען גרוז אין די מצבות — עס הערט זיך צו קל
פון צו פידעל.

שרה'ס קול.

די מאַמע האָט מיר די שוואַרצע פלעכט געוואָשען.
צו דער חופה מיך פערקעמט —
איך בין משיח'ס כלה געוואָרען —
יום-כפור וועט די התונה זיין.

קולות פון צולם—

הערט, א קול הערס זיך צווישען די מצבות

פון די גרעזער קומט ארויס

נתן צוטי,

פריערנדיג די הצלב באקעטע שרה, דעם.

הע, יודען דאָ, קומט אהער!— א נביאָה איז אייגענשטאנען.
האַרסט, האַרסט!

זי יודען הערען דערשלאָגען. ויקען זיך אַב, לאזען אַרײַן נתן צוטי מיט שרה.

נתן צוטי

זו שרה.

פערצעהל, יודישע סאַכטער, פערצעהל די יודען, ווער דו ביסט.

שרה

הצלב אין חלום.

פון קלויסטער קום איך צולויפֿען. זיי האָבען מיך געכאַפט אין דער
מלחמה-צייט, טרפה-חזיר האָבען זיי מיר געגעבען צו עסען, דעם
צלם האָבען זיי מיר געגעבען צו קושען. זיי אזוי קען איך טרפה
חזיר עסען? זיי אזוי קען איך אַפּרעמדען גאַט קושען? איך בין
דאָך משיח'ס בלויז. די הענד האָבען זיי מיר געבונדען, מיט שטריק
האָבען זיי מיך געשלאָגען, די ליפֿען האָבן איך טיף פּערביסען,
מיט מיינע צעפּ האָבן איך מיר די אויגען פּערבונדען, אז איך זאָל
טרפה-חזיר נישט עסען, אז איך זאָל אויף אַפּרעמדען גאַס נישט
קוקען.

נתן צוטי.

א גרויסע נבואָה זאָגט זי אונז. דאָס האָט זי אונז גאַס געשיקט אין
דער שווערער צייט. איך האָב זי דאָרט הינטער דעם קלויסטער
געפונען, — זי האָט זיך בעהאַלטען פון זיי. זי שרה. זאָג קינד,
פון וואָנען קומסטו צו געזען? ווער האָט זיך פון קלויסטער אַרויס-
גענומען?

ביין געשטאָרבענער טאָטע איז ביי נאָכט געקומען, ער האָט מיך
 געשלאָגען, בלויז פלעקען האָט ער מיר געמאַכט, אָבער פון
 קלויסטער האָט ער מיך דאָך אַרויסגענומען. — משיח זאָגען זיי,
 איז שוין געקומען, אַהין צו זיי, און פּערגעבען זיי די זינד און די
 וועלט אויסגעלייזט. — צו זיי איז ער געקומען — אונז — האָבען
 מיר איהם פּערטריבען, זענען מיר פון דרויסען געבליבען. משיח
 איז שוין געקומען, און זיי — הייליגען און לויבען זיין נאָמען אויף
 אַלע פיר עקען וועלט. — און טראָגען זיין וואָרט איבער ימים, צו
 חילדע פּעלקער, איבער וועלדער, איבער פּעלדער, און קושען די
 פּיס פון זיין בילד, און בויגען זיך אין די קניה, און לעקען די
 שטויב פון זיין קלייד, און טרינקען זיין בלוט, און עסען זיין
 פלייש. משיח איז שוין געקומען. און זיי האָבען מיר די הענד גע-
 בונדען און האָבען מיך געהייסען געהן אויף די קניה פאַר איהם
 און פאַר איהם מיין תּפלה זאָגען, און פאַר איהם מיין שטערן
 אויף דער פּאָדלאָגע שלאָגען. — ניין! די הענד בייסט מיר, די
 אויגען ברענט מיר, מיט נאָדלען שטעכט מיך, — איך וועל מיך צו
 איהם נישט בוקען — איך וועל מיין תּפלה איהם נישט זאָגען! —
 נישט צו אייך האָט זיך משיח בעוויוזען, נישט צו אייך איז ער
 געקומען. צו אונז וועט ער זיך בעוויוזען — פון מאָרגען-לאַנד קומט
 ער אָן צו אונז. איהם, איהם וויל איך דיגען, זיין שטויב וועל איך
 קושען, ליכט פאַר איהם אָנצינדען, פּרוכטער וועל איך איהם
 אויסהאַפטען. איהם וויל איך די פּיס וואַשען, און מיט מיינע האַר
 זיי ווישען. פאלט אויף דער ערד און קוקט ערגיץ היינט מיט די אויגען.

נתן עזתי

צו די פּערהאונדערטע יודען.

אַ נבואה זאָגט זי אונז. אפשר האָט זיך שוין ערגיץ וואו משיח
 בעוויוזען? אַ צווייטע מרים אויפגעשטאַנען. זעהט, יודען: זי קוקט
 ערגיץ וואו היינט, אַ נבואה בעוויוזט זיך צו איהר. צו שרה'ן. זאָג
 קינד, וואָס זעהסטו דו?

שרה

לינענדיג אויף דרערד, קוקט ערגיץ מיט די אויגען און זאָגט אין דער שטיל.
 עס געהט אויף צו מיר אַ ליכט פון מאָרגען-לאַנד, איך זעה

אשטאָדט, די ליגט ביים ים. הויך געהען אויף איהרע בערג און
 בעהאלטען זיך אין האַלקענס ליכט. ער שטייגט אויף זיי און באַדט
 זיך אין די טונקעלע נעכט אין האַלקענס ליכט. מאַמע, טו מיר אַן
 מיין חופּה-קלייד, פלעכט מיר די צעפּ! איך האָב מיין חתן געזעהן,
 ער איז טון גאָט אויסגעוועהלט. הערט די שופּרות, זיי בלאָזען פּון
 גאָהענס און טון ווייט. איך האָב איהם אויסגעוועהלט, שבתאי הייסט
 זיין נאָמען, איזמיר הייסט די שטאָדט.

בתן עותי.

איהר הערט, יודען? שבתאי הייסט זיין נאָמען, איזמיר הייסט די
 שטאָדט. — א נביאה, א נביאה איז אויסגעשטאָנען.

דער יונגער מאן

פילט צו הר'ער.

דורך אזוי פיעל דורות האָסטו געשוויגען, יעצט רעדסט דו צו
 אונז, יעצט האָסט דו אונז דאָס האַרט געשיקט אָ, זיי געלויבט
 זיי געלויבט!

בתן עותי.

שווייגט יודען! זעהט, די נביאה קוקט ערגיץ וואו מיט די אויגען.
 הידער האָט זיך צו איהר גאָט בעוויזען, — שווייגט, זי איז עפעס
 מנהיג.

שרה.

איך זעה א לאַנד — טאָל און באַרג ליגט אויסגעשפּרייט, הי אויף
 גאָסט האַנד. יעדעס זעמדעל פון גאָט געקושט, יעדע וועלט
 האָט איהר שטערן איבערן לאַנד שטעהן, יעדע נשמה דאַרף
 איהר ליכט, און זיי טוליען זיך צו איהר ברוסט און האַשען זייער
 ליכט אין איהר לופט. אויף דעם באַרג ציון שטעהט ער, און די
 גאַנצע וועלט זאָמעלט זיך אונטער זיין באַרג איין, און ער לייזט
 אויס און דערהויבט — משיח איז זיין נאָמען, ציון הייסט די
 שטאָדט.

בתן עותי.

משיח איז זיין נאָמען, ציון הייסט די שטאָדט... יודען! משיח קומט
 צו געהן. — די חבלי משיח זענען דאָ! יודען! א נביאה איז געקומען

צו אונז וו שיהן. נאג בדיקת האָס האָלען פיר טון וואו האָס
זיך משיח בעוהיען!

שרה.

הערט איהר נישט זיין שטיי רופען? איבער שייט שווימען שיפען.
איבער שטעגען, איבער העגען, פון לענדער און פעלקער קומען
יודען צו געהן, מיט ליכט בעגאָסען, און הייליגקייט דערנאָיבען. אין
גאָטס געצעלט אַרײַן.

דער עולם

צווישען זיך.

משיח איז זיין גאָמען, ציין הייסט דאָס לאַנד.

נתן עזתי.

און הער ביסטו?

שרה.

איך בין משיח'ס כלה, צו איך געשיקט, איך זאל איך צוזאמען.
געמען און צו איהם פיהרען. זעהט, מיינע הענד זענען שען, מיינע
האַר גיסען זיך אַראָב, הי אַ קוואַל האַסער איבער מיין לייב —
קומט מיט מיר, משיח איז געקומען! דאָס געזעץ איז אויפגעגעבען,
עס איז שוין נישט מעהר דאָ קיין „נאָ“ און קיין „גײן“, אַלץ איז
פריי. אייערע נשמות זענען אַרויס פון דער קנעכטשאַפט; אייערע
קערפערס, געבונדען מיט די רצועה פון געזעץ, זענען אַרויס
פריי, קומט און קושט אויף די ליפען מיר, — איך בין צו איך
געשיקט צו טויטען דאָס געזעץ און צו בעפרייען דעם חילען.

ערשטער מקובל

רוקט זיך אָב.

אַ שטן רעדט פון איהרע ליפען אַרויס, איך פיל נישט זיין דאָס
בײַ. — רוקט זיך אָב.

אַ צווייטער

אויך מיין חלק נישט מיט זיך.

נתן עזתי.

פיהלט איהר דען נישט, צו משיח איז געקומען! זי איז געשיקט

צו אונז אריינצוברענגען אונז אין העכערן גייסט—צוזאמען צו בע-
 העפטען לייב מיט לייב, כדי דורך דעם אונזערע נשמות גאנצע צו
 מאַכען. די גאנצע העלט איז איינס, מיר זענען פּעראייניגט אין
 איין יחוד. אַלץ איז מיט אַריין. און די חיות און די בהמות זע-
 נען אויסגעלייזט געוואָרען און האָבען צוריק געקראָגען זייער
 גאַנצקייט. מיט אונז זענען זיי פּעראייניגט געוואָרען. די גאַנצע
 ערד, יעדער יחיד איז געוואָרען צו איין גרויסען אחד. און זיין
 כּלה האָט אונז דער משיח געשיקט צו פּערבינדען אונז אין דעם
 „אחד“, אַז מיר אַלע זאָלען זיין איינס. געשטאַרבען איז דאָס אַל-
 טע געזעץ, וואָס האָט אָבגעשיידט יעדען בעזונדער און צעטיילט.
 מיר זענען אַלע געוואָרען צו איינס—בעהאַפטען דורך איהר. טאַנץ
 פאַר אונז, משיח'ס כּלה, נעם אונז אַלע צונויף!—קומט, יודען, מיר
 זיינען פּרייע, דער אָסור איז מותר—די שטריק אויפגעלאָזט. טאַנץ
 פאַר אונז, משיח'ס כּלה און בעהעפּט אונז אינאיינעם! קומט
 לאַמיר זיך אָן איהרע הענד אָננעמען! קומט, לאַמיר זיך אָן איהרע
 האַר בעהעפּטען, אָנריהרען זיך אָן איהר לייב און קריגען פון איהר
 ליכט! ריהר אונז אָן, בעגיס אונז מיט דיין שיינ, בעהעפּט אונז
 צוזאַמען! משיח'ס כּלה, טאַנץ פאַר אונז—רייס דאָס קלייד פון
 דיר, צייג אונז דיין לייב, שיק די שטראַלען פון דיין קערפּער
 אַרויס, פון דייע ברוסטען, פון דייע האַר, און בעהעפּט אונז איג.
 איינעם; טאַנץ פאַר אונז, משיח'ס כּלה, אַט אַזוי—יודען! העפּט זיך
 אָן איהר, זי פאַראייניגט אונז אין איין יחוד!

ש ר ה טאנצט פאר זיי, זי רייסט דאָס קלייד פון זיך—ריהרט יעדעס סאָל אָן אַנדערן אָן
 מיט איהרע האַר. אַלע בעהעפּטען זיך אַרום איהר און זי טאנצט פאַר זיי אין שיינען רייד.

פאַר האַנג

צווייטער אקט.

ערשטער בילד.

אין קאאידע. אין סאלאן ביים סאריק-באשי יוסף-
רמאל, איינגעארדענט אין רייכען אריענטאלישען
סטיל. די זענט בעהאנגען מיט רייכע דיזאנעס,
אריסגעהאטען אריף זיי סצענעט פון "רות" און
"שיר השירים". עס שטעהט א מיטטישער סרוין.
אריף דער טרעפ, וועלכע מיהרט ארוף צו איהם,
זעקס לייבען פון איין זייט, זעקס לייבען פון
דער צווייטער זייט. רעכטס נאך הנביא, לינקס
יהושפט המוכר. ארום איהם אריף דיזאנען נבי-
אים און נביא'טעס, יונגע און אלטע, מענטש
פון פרויען, מיידלעך און בחורים. הינטער זיי
צוויי שבת-גוים, מיט ליכט-שערער אין די הענד
אריף א הייכער גאלעריי זיצען פרויען.

שׂוואל פּרימו

צו באשי יוסף רמאל.

גליקליך ביסטו, נגיד, וואָס דו האָסט זוכה געווען, אין זיין הויף זאל דער מלך-המשיח זיין חופה זיך שטעלען, מיט זיין געליעבטער כלה, גאַטס טאָכטער, די תורה.

באשי יוסף רמאל.

איך דאַנק און לויב זיין נאָמען פאַר דעם כבוד, וואָס ער האָט מיך אָנגעטאָן. דער סולטאַן האָט מיך פאַר זיין הויף-קאָסירער געמאַכט, מיך מיט גענאָד בעשאָנקען. דאָך הי קומט דאָס צום כבוד, וואָס אונזער מלך-משיח האָט מיר געוווּזען—אונטער מיין באַלקען זיין כלה אונטער דער חופה צו פיהרען?

שׂוואל פּרימו.

דיינע זיהן וועט ער זיך פאַר קיניגען מאַכען.—וואָסער אויף זיינע הענד צו גיסען. דיינע טעכטער האָט ער אינאיינעם מיט זיינע צוויי געוועזענע פרויען, וואָס האָבען זוכה געווען זיין קלייד צו בעריהרען, פאַר די פּרינצעסען פון זיין כלה, דער תורה, בעשטימט.

באשי יוסף רמאל.

מיינע אוצרות האָב איך איהם געעפּענט, מיינע געלדער, מיינע פּאַ-לאַצען. שיקט שלוחים אויף דער גאַנצער העלט, וואו יודען זענען פּערשפּרייט, זאָגט אָן די גליקליכע בשורה, אַז גאַטס כבוד האָט זיך איבער אונז געוווּזען.

שׂוואל פּרימו.

שלוחים האָבען מיר געשיקט, בריעף האָבען מיר צעשפּרייט, זעה נגיד, אומעטום. מען האָט געוואָרט אויף זיין וואָרט—היי אויף אַרענען נאָך זון, הי אַישועה נאָך אומגליק. זעה, וואו זיין וואָרט האָט דערגרייכט, איז זיין גייסט געקומען איבער יונג און אַלט, איבער

קינד און קייט—ער הייזט אויף די נביאים—און זיי האָבען נביאות
געזאָגט, אז זיין קיניגרייך איז געקומען.

באשי יוסף רפאל.

געלויבט זאל זיין גאָטס נאָמען אויף אייביג!

שמואל פרימו

פייט אויף די שבת-גוים.

און אויף גוים, וואָס ניט פון יודען קומען זיי אַרויס, האָט ער אויך
פון זיין גייסט אָבגעטיילט, צו מאַכען הייזען די פעלקער זיין מאַכט
און זיין פראַכט, און מבשר צו זיין זיין נאָמען צו די פעלקער,
וואָס זענען אונטערן הימעל. מענטש זיך צו די נביאים. אָ, איהר
הייליגע קינדער פון נביאים! הייזט אונז דעם וועג, אין וועלכען
מיר זאָלען געהן, און דאָס ליכט, און וועלכען מיר זאָלען זיך
האַלטען.

די נביאים

זינען.

ער איז אונזער האַר, ער איז אונזער מלך, ער איז אונזער היילער,
שבתאי צבי, דער מלך משיח!

באשי יוסף רפאל.

געלויבט איז ער אויף אייביג, וואָס ער האָט נישט אָבגעטאָן פון
אונז זיין חסד, פערפאלען אונז צו לאָזען צווישען די גוים! דאָך
וואו איז דער קיניג משיח? אַלץ איז שוין גרייט.

שמואל פרימו

ער איז מיט זיך אליין פאַר דער חופה, אין הייליגקייט, מיט גאָט
זיין פאָטער.

אברהם היכני

דערזייבט זיך פלוצלונג און רופט אין דער טיר, וואו שבתאי צבי איז

עס איז געקומען די צייט, געה קיניג-מאַן.

שטעל דיר דיין חופה-שטאַנג,

דעק דיר דיין חופה-פאַרהאַנג,

מאך דיר דיין בעט גרייט!—

אַלץ איז צו דער חתונה גרייט.

עס הערט שטיל צווישען עולם, די נביאים מיט די נביאה'סעס זענען זיך אייף זייערע
ערטער און זינגען.

נביאים, נביאה'סעס.

בלאָזט מיט שופרות פון נאָהנט און הייט!
עס קומט דער, האָס איז פון גאָט אויסגעזעהלט.
ער איז אונזער האָר, ער איז אונזער מלך,
ער איז אונזער היילער, שבתאי צבי, דער מלך המשוחז!

עס הערט זיך שופרות בלאָזען, פון דער טיר קומען אריין זיבען בחולות, אלע אין
זייסען אָנגעטאָן, צווישען זיי רחל און לאה, אין דעם סטיל פון יודיש-בוכאריש אָנגעטאָן.

די מידלעך

זינגענדיג,

קומט אַרויס און זעהט,
טעכטער ציונ'ס,
שלמה דעם קיניג
אין דער קרוין,
וואָס די מאמע האָט איהם אָנגעטאָן,
אין זיין חתונה-טאָג,
אין זיין פריידען-טאָג.

עס קומט אריין שבתאי-צבי, אין זייס-אטלאסען געזאגט, אין אַ זייסען מיט גאָלד
זעשטעטען טורבאן אויפ'ן קאָפּ, און זעצט זיך אייף זיין טרוין. עס הערען זיך שופרות
ילאָזען. עס קומען אריין זיבען בחורים, אין שוואַרצען סאמעט אָנגעטאָן, געפּוצט מיט
גאָלד, און זינגען.

די בחורים

זינגען.

שען איז זיין פריינדיק,
ווי אַ טייבעל אין שפּאַלט פון שטיין.
איהרע האָר ווי סטאָדעס שאָף—
קייקלען זיך פון די בערג גלעד אַראָב.
איהרע ציין—ווי געוואַשענע שעפּסען,
פון באַדען קומען זיי צו געהן.
איהר האָלז, ווי דוד'ס טורעם.

איהרע ברוסטען—הינדען-צווילינג,
זיידען זיך אין די רויזען.

נאך זיי געהט א בחולה, אין הייסען אָנגעסאָן, און טראַגט אַ גרויסע ספר-תורה, בעפונש
מיט אַ גרויסער גאלדענער קרוין, אַ גאלדענעם ברייטען שער אויף דעם שווערצען סאָמעט-
פאָנטעלע, האָט אים מיט שטערן בעזעצט. זעצט זיך מיטן ספר-תורה נעבען שבתאי-צבי.

אברהם היכיני

שטעלט זיך ספר שבתאי צבי אין זאָגט איהם.

חתן משיח! אזוי טוט גאָס זאָגען: איך האָב חרוב געמאַכט מיין
בית-המקדש, מיין קדשי-קדשים צעשטערט. און מיט אייך בין איך
אין גלות פערטריבען. — און איך האָב געוואָרט אלע טעג, זען
זעט קומען דער מענש, וואָס זעט אָנגעמען מיין שטעל, — ווי איך
אויבען, אזוי ער אונטען, גאָס אין מענשליכער געשטאַלט, און מיך
און וועלט פון גלות אויסלייען. אין שבתאי צבי מיין זוהן האָב
איך געזעהן דעם מענש, זאָגט גאָס. איהם דערהויב איך און מאַך
איהם צום הייליגען-קיניג, צום ערהויבענעם מענש. און איך פער-
קניפ מיך מיט איהם און פערבינד מיך מיט איהם אין הייליגען
פאַנד. און גיב איהם מיין טאַכטער, די תורה, צום מאַן. און
ער זאָל זיך בעהעפטען אָן איהר און זאָל זי טון ווי אַ שטעמפּעל
צו זיין האַרץ, ווי אַ ברודער צו זיין שוועסטער, וואָס האָבען געטאַן
זיגען פון איין מוטער-ברוסט, וואָס ער טרעפט זי אין גאָס און
טוט זי קושען, אין שעמט זיך נישט.

פון שטעלט אין מיטען סלאָן אַ חופּה מיט גאלדענע שטאַנגען און אַ ליכטיגען פּאָרהענג.
שבתאי צבי געהט טון זיין שטיל אונטער דער חופּה פּרונטער. ביי זיין געהן בלאָזען
די נביאים אין די שמירות, די מוזיק שפּילט, די זיבען מיידלעך, האָט געהען פּאַראַדירן
זיגען.

די מיידלעך.

שען איז דער קעניג שלמה אין זיין חופּה-קלייד,
אין טאַג פון זיין פרייד!
אַ זינגט,
אַ זינגט, הימעל און ערד, זינגט איהם אַקעגען
צו זיין חופּה-גאַנג!
דער חתן-קיניג פּיהרט זיין כלה

אונטער זיין הויף-האָנג
 די שטאַנען געהאַקט פון בוקסען-בוים,
 דער פאַרהאַנג געוועבט פון שטראַלען-ליכט,
 זיין געלעגער געוועבט מיט
 ירושלים'ס טעכטערס ליעבע.

שבתאי צבי שטעהט אונטער דעם פאַרהאַנג די שומרה בלוקן. די זיבען בתורים
 קוקען פאַראַיס, זינגענדיג. דאָס מידעל מיט דער תורה נאָך זי.

די בתורים
 זינגען.

אַ הייליגט און לויבט
 זיין נאָמען ברייט
 אין טאָג פון זיין פרייד!
 גאַטס טאַכטער איז די כלה זיין,
 גאַט איז דער מחותן אליין.

דאָס מידעל גיט איבער די תורה שבתאי צבי, העלכער נעמט די אויף דער האַנד.
 דאָס מידעל געהט אָב. עס בלייבען שטעהן, אין צוויי רייען אויסגעשטעלט, די זיבען
 באַורים, די זיבען בתולות פרום די נביאים. פון דער סיר, פון האַנען שבתאי צבי איז
 אריינגעקומען—קומט אַרײַן אַ פּרעזעטיע פון קליינע קינדער, יונגעלעך און מידלעך,
 אַפּלען זיך ביי די הענט, אין אַ לאַנגער רײַה, טײל האַלטען לאַנגע לולבים אין די
 הענט און שאַקלען זיי אויף אַלע זייטען.

שבתאי צבי

געפאָר דעם סטראַן דערהויבט עס אין דער הויך. זאָגט היך איינ'ן קיל.

איך בין דין מקדש צו מיר אויף אייביג. און איך בין דין מקדש
 צו מיר מיט די פיר מדות: רעכט, דין, גענאָד און דערבאַרימונג.
 און איך בין דין מקדש צו מיר מיט אמונה. פון די נביאים פּאַלע
 טייל אויף דער ערד און זאָגען נביאות.

ג. ט. ל.

אַ איך זעה ליכט—העלט און העלט גענעהנט זיך צוזאַמען.
 הימעל געהט אַראָב צו דער ערד, ערד צו הימעל,
 ים צו לאַנד, לאַנד צו ים,
 גשמה צו גשמה, מענש צו מענש

אלץ איך זיך משדך אין סערבאנד,
אין אייביגען באַנד, אין אייביגען באַנד!

שבת אי צבי

נעמט די ספר-תורה אין דער הויך.

איך האָב מיר גאַטס טאַכטער אויסגעוועהלט—די הייליגע תורה!
מיט איהר וועל איך מיך פערבינדען צום אייביגען באַנד, איהר
ליעבע וועל איך היטען. אין איהרע וועגען וועל איך געהן, צו
הייליגען זיך אין איהר הייליגקייט. און איך בין משפיע אויף דער
וועלט פון איהר הייליגקייט. די הימלען זאָלען צוריק קריגען זייער
ליכט און פראַכט, און די ערד זאָל דערהויבען ווערען צום הימל
אויף, זיי זאָלען קענען שען ווערען אין איהר הייליגקייט. און ענ-
דען זאָל דאָס שלעכטס ביים מענש. גאַנץ מאַך איך זיין נשמה,
ערהויבען מאַך איך זיין גייסט, אַז ער זאָל קענען שען ווערען אין
איהר הייליגקייט, אַז אַלץ זאָל דינען צו איהר און זיין אין איהר.
און זי אין אלעם. אָמן.

אַלע.

אָמן!

עס דעהערט זיך פלוזלונג פון דרויסען אָן אַנקומען, היי באַנצע היילות זעלנער האַלטען
אָנגעקומען. וועגען פאַררען, פראַכטען ברעכען, קיין אַקטען שרייען. פערד קאַפּיען. מען
שען רופען, שאלען. דאָס אַלץ ווערט איבערגעהילכט פון אַ שאלענדיג ווילדער מוזיק פון
שופרות, טראַמפּעטען און פויקען.

נתן עזתי

פּזלט אַרײַן מיט רעס.

אַ הייליגער קיניג, משיח פון יעקב! דיין האַונדער איז געקומען.
דיין וואָרט איז געשעהן! זי קומט צו דיר, דיין קיניגין, מיט
פראַכט און אין שענקייט! פלאַמען ברענען אין איהרע אויגען.
פלאַמען ברענען אין איהרע האַר. און איהר פייער האָט הערצער
דערוואַרימט. פון שטאַדט צו שטאַדט, פון לאַנד צו לאַנד איז די
געזאַנגען, האָט אָנגעזאָגט און מבשר געווען דיין אויפשטעהן, האַ
די איז געקומען, און מחים זענען מענשען געוואָרען. איהר
וואָרט, איהר פלאַם— האָט שטויב פון הערצער געשיט. די קומט
צו דיר, דיין קיניגין, דיין אויסגעוועהלטע, פון גאַט געשטימט!—

וואו זי איז געקומען — האָט זי מיט איהרע הענד, ווי הויפענס, דאָס פּאָלק צוזאַמענגענומען. איהר אויג האָט געפלאַמט, איהרע האַר האָבען געצויגען, און געגאַנגען איז דאָס פּאָלק נאָך איהר, ווי נאָך ליכט נאָך, ווי נאָך רעגען נאָך. דעם הימעל האָט זי זיך אונטערטעניג געמאַכט. דונער און בליץ האָבען צו איהר געדינט. — דיין וואָרט אין איהר מויל איז צו גאָט געוואָרען, און עס האָט וואונדער געוויזען. — און זי האָט דאָס פּאָלק אונטער דינע פענס-טער פון דיין געצעלט צוזאַמענגענומען, זי איז דיר צו דינען גרייט... אָט קומט צו דיר דיין קיניגין, זעה, פון גאָט דיר בע-שטימט, אין פּראַכט און שענקייט!

דורך דער גאַנצער הערט מען פון דרויסען אַ בעשטענדיג רוישען און זינגען פון דעם לאַגערערען פּאָלק.

אין דער סיר ווייזען זיך צוועלף בחורים, אַנגעטאָן אין שוואַרצע סאַמעט-פלאַשען. און אין מיטען זיי שרה אין אַ שווער, לאַנג, שוואַרץ סאַמעט קלייד, בעזעצט מיט גרויסע גאָלדענע שטערן. צום ראַנד פון קלייד איז בעהעפט אַ ברייטע, גאָלדענע עטרה, פון וועלכער עס ווייזען זיך אַרויס באַרויסע פיס. אויפ'ן שטערן אַ זילבערנע בלעך. אויפ'ן האַרץ אַנגע-האַנגען אויף אַ גאָלדענער קייט אַ ברייטע בלעך, אויסגעזעצט מיט ברייליאַנטען און פּערל-די נעמען פון די צוועלף שכתים.

שרה.

זעהט אייער קיניג און גאָט! זי האַרפט זיך צו שבתאי צב"ט מיט און קושט דעם זויס פון זיין קלייד. אַ דעקט'ס מיר די האַר צו, איך האָב מיין קיניג געזעהן! זי ווייזט מיט דער האַנד. קומט און זעהט אייער האַר און קיניג!

שבתאי צב"ט.

איך האָב דיך נישט געזעהן ביז איצט, נישט אין מיין נשמה, נישט אין מיין גייסט. ווער ביסטו דען?

שרה.

איך קום פון דיר, און בין אין דיר, מיין נשמה מיט דינע איין צווייגען-פאָר. דו — דאָס לעבען, איך — דער טויט; וואָס איז מצוה אָהן זינד? מיר האָבען ביידע פון איין ברוסט מילך געוויגען. און איך

בין געקומען צו מיין נשמה-פאָר, טויט און לעבען, זינד און מצוה
מישען.

שבת אי צבי

דערמאָנט זיך.

איך האָב מיט דיר דעם באַנד צעריסען, מיין ערדישעס פון מיר
געוואָרפען, אָבגעשניטען און אויסגעראַט די וואָרצלען, וואָס ביני-
דען אונזערע נשמות צוזאַמען. ער וויינט אויף די תורה. זי איז מיין
פּלה-פּאָר, מיט איהר האָב איך זיך פּערבונדען.

שרה.

דו האָסט זיך נישט געקאָנט פון מיר בעפרייען, דו בענקסט נאָך
מיר, נאָך שטעקען אונזערע נשמות ביידע טיף איז וואָרצל צו-
זאַמען.

שבת אי צבי.

איך האָב מיך בעפרייט, דאָס מענשליכע פון מיין לייב געריסען
און בין צו גאָט געוואָרען.

שרה.

וואָס איז גאָט אָהן מענשליכען?—ניין, עס קוקט דאָס מענשליכע
פון דיין אויג, און דו בענקסט דערנאָך. דיר שמעקט טאָל און
באָרג, און די זון, ווען זי געהט אויף, און דער טוי, ווען ער פּאַלט.
ווער האָט דיר דאָס פּאַלק געזאַמעלט אונטער דיין פענסטער?
דער מענש. ווער האָט זיי דאָרשטיג געמאַכט נאָך דיין וואָרט?—
דאָס מענשליכע. מיין אויג האָט זיי געברענגט, מיינע האָר האָט זיי
געצויגען. מיט מיין תּאוה האָב איך זיי צוזאַמענגענומען, ווי זאג-
גען, און צו דייע פּיס דיר געלעגט. מיר זענען מענשען, פון איין
פּאָר קומען מיר אַרויס— דאָס בלוט רינט אין דיין האַנד און
מיינער.

שבת אי צבי

הייבט זיך אויף און רופט.

אַברהם היכני, מיין נביא שמואל פרימו, מיין מזכיר!

אברהם היכיני און שמואל פרימו.
בעפעהל, האר, מיר זענען דא!

אי צבי

עהט ארויס און צעטרייבט דאס פאלק פון הינטער מיין פענס-
טער! איך וויל קיין פאלק, וואָס איז געקומען צו מיר, געצויגען
פון תאוה-קראַפט, געברענט פון אויג און האָר. ער גיט איבער די
ספר-תורה. געהט ארויס צום פאלק, דערהויבט די תורה איבער
איהם. זי זאל מיר דאָס פאלק רופען, געלויטערט אין איהר הייליג
קייט, געהען זיי נאָך איהר הימעל-ליכט, אין איהר געטליכען וועג.
איך בין צו גאָט פון יעקב געזאלבט, איהם וויל איך דינען, אָן
זיין תורה וויל איך מיך בעהעפטען.

שרה

צו אברהם היכיני און שמואל פרימו.

קומט צום פאלק — זאלען מיר זעהן, נאָך וועמען וועלען זיי נאָכ-
געהן. נאָך וועמענס קראַפט זיי וועלען געצויגען ווערען: נאָך
איהר, — אָדער נאָך מיר. זי איז הייליג אָבער טויט! ריין — אָבער
שווייגט. נאָך מיר געהט נאָך דאָס פאלק, פון מיין פלאם געצויגען,
נאָך מיין זינד געבענקט... לעבט עס אין מיין טויט.

אברהם היכיני און שמואל פרימו געהען ארויס מיט דער תורה.

שרה געהט ארויס נאָך זיי.

פון דרויסען הערט מען, ווי דאָס פאלק שאלט.

שבת צבי

צערהויבט די הענד צום הימעל, פערגלייט די אויגען.

איך בין מיט זיי. איך הויב זיי אויף, איך לייטער זייערע נשמות —
שטייגט אויף, שטייגט אויף! — איהר זאלט קענען דערהויבען
ווערען — ... זי ציהט אַראָב. — זייערע נשמות זענען שווער, פער-
פלעקט, עס ציהט זיי נאָך דער ערד. — דאָס פאלק איז מיט איהר,
גויגט צו איהר. זיי געהען נאָך איהר, עס ציהט זיי איהר זינד...
ווי וואָלקענס בליי, נידערן זיי אַראָב אין איהר ים... עס ציהט זיי
איהר טויט... עס פלאַמט זיי איהר אויג... איך וועל אייך הויבען...
איך וועל אייך רייניגען... צום הימעל וועל איך אייך נעמען... איך

רוף אייך מיט גאָטס וואָרט... איך וועל אייך גאָטס לויטערקייט
צייגען... איך וועל אייך אין די הימלען פיהרען!... ניין, זיי הערען
נישט... זיי ווענדען אָב זייער קארק פון גאָטס וואָרט, צו זיי גע-
ווענדט... און געהען נאָך אויגען-גלאַנץ... — נאָך האַרצען-לוסט.

ערשטער נביא.

איך זעה, ווי עס פאלען אַראָב מהנות נשמות, שוואַרץ ווי נאָכט,
פון הימעל אַראָב, אין כף הקלע אַריין.

צווייטער נביא.

איך זעה, די זכיות געהען, ווי ליכט אין הימעל אויף, די שערות
ווערען פערשלאָסען, און די ערד פאלט... פאלט...

דריטער נביא.

די הימלען ווערען דערהויכט און בעלעגט, אין שווער און פינסטער
ווערט די ערד, און סמאל צעשיקט זיינע שדים שוואַרץ ווי נאָכט,
און זיי פאנגען נשמות פערבלאָנדזשעטע און תפלות געפאלענע...

אַברהם היכיני און שמואל פרימו

קומען אַריין צו לויפן.

דאָס פאַלק געהט איהר נאָך, ווי אַ ליכט, — זי איז זייער וועג,
זייער וואָרט!

שרה

קומט אַריין, געהט צו צו שבתאי צבי, קוקט איהם שטאַלץ אין די אויגען.

דו געהערסט צום מענשליכען

שבתאי צבי.

איך בין אַ קנעכט צום גאָט פון יעקב, אָן זיין תורה וויל איך מך
בעהעפטען...

שרה.

דו ביסט נישט דער דינער פון געטער-הימלען. דו ביסט דער מענש-
גאָט! די הימלען זענען צו גאָט — די ערד, די ערד איז צום
מענש איבערגעגעבען געוואָרען. דו האָסט די מאַכט, דו ביסט דער
האַר, אונזער גאָט אויף דער ערד. דיר וויל מען דינען, און דו האָסט
איבער אונז די קראַפט און מאַכט!

די נביאים

קנייטען צו דער ערו.

דיך האָט מען געגעבען צו אונז צום מענש-גאָט, אונזער קיניג און
בעשעפער! געלויבט זאָל זיין דיין נאָמען אויף אייביג, אָמן סלה!

שרה

צו אברהם היכיני און שמואל פרימו.

דו מענשען-נביא, בעט צו דיין גאָט, לאָז ער אונז פון געטער
הימלען בעפרייען! ער איז דער מענשען-גאָט. זעהט — דאָס פאָל
איז הינטער זיין פענסטער פערזאמעלט און וואַרט אויף די
וואַרט. עס וויל נישט צו געטער דינען, עס וויל צום מענשליכען
לענען.

אברהם היכיני

קנייט פאר איהם.

געלויבט און געהייליגט זאָל זיין דיין נאָמען, אונזער גאָט און אונ-
זער האַר, אויף אייביג, אָמן! אזוי ווי די אַלטע הייליגקייט איז
געזעצט איבער די הימלען אין דער הויך, אזוי ביסטו, הייליגער
קיניג, געזעצט איבער דער ערד אונטען. דו ביסט גאָט אין מענש-
ליכער אַרט, אין מענשליכער געשטאַלט, אין דיין קומען איבער
אונז, קומט די וועלט צום ריכטיגען בעשטאַנד. אין דיר איז די
קראַפט אונז צו בעפרייען פון געזעץ און דין, — דו האָסט די
מאַכט, בעפריי אונז פון געזעץ!

שמואל פרימו

זעהט צו, פאלט פאר שבתאי-צבי.

דאָס פאָלק האַרט פאַר די פענסטער פון דיין געצעלט, און וואַרט
אויף דיין בעפרייאונג. וואָס זאָל איך זיי זאָגען?

שבתאי צבי.

זעה אַרויס און זאָג זיי, אז איך בין אַ קנעכט צום גאָט פון יעקב
צו איהם זאָלען זיי דינען.

שרה.

דורך איהר אָדער דורך מיר! זי ווייזט אויף דער יורה. זי האָט אונז
געפאַט און געזעץ געגעבען, האָט אונז צייכען געקריצט און וועגען

געשטעלט, נייך און יא אונז געזאגט, אין צוימען אונז ארומ-
 געצוימט, און אונז פערווערט און אונז פערבאָטען וועגען און
 לעבען. בעפריי אונז פון געזעצען און וועגען, דורך פרעמדע גע-
 טער אונז געגעבען! דו קענסט אונזער ווילען, דו ווייסט אונזער
 האַרץ. אונזער בלוט — דיין בלוט, אונזער בענקען — דיין בענקען.
 דו זאָג דיין וואָרט, און צעשטער און צעברעך די צוימען, וואָס
 מען האָט אונז אַרומגעצוימט מיט זיי! און צעפיהר און צעלעג די
 געזעצען און די דינים, פון פרעמדע אויף אונז געלעגט! צערייס
 די רצועות, פון גאַטס קנעכט אויף אונז געבונדען! שטיל, ווער
 שטעהט צווישען מיר און דיר? זי וויינט אויף די תורה. — אַ געזען,
 אַ וואָרט, פון אַ פרעמדען גאַט געזאָגט, וואָס מיר קענען איהם
 נישט, וואָס ער וואוינט אין די הימלען אין דער הויך. אין מיר
 האָסטו די זינד, טויט, פערדאַרבונג, תשובה און תחית-ומתים,
 ברוגז און חבה, אַליין און מיט, איך וויל און וויל נישט; איך
 צעוואַרעם דיין לייב, ווי אַ זון, און בין קאַלט — ווי אַ שטיין. קלייב
 אויס, דו מענשען-גאַט, צווישען מיר און איהר!

שבת אי צבי

שטעהט אויף פון זיין שטיל, בלייבט אַ לאַנגע ווילע שטעהן, קלערט.

דורך מצוה אָדער דורך עברה? דורך לעבען אָדער דורך טויט?
 וואָס איז די מצוה אָהן דער עברה? וואָס איז דאָס לעבען אָהן
 דעם טויט? — הייסט עס אויסלייזען נאָר, פדי צו געטער-קנעכט
 ווערען, פון זיך דאָס מענשליכע בעפרייען — נאָר בכדי פונם געט-
 ליכען אויף זיך דעם יאָך צו נעמען. איהר קענט נישט דעם מענ-
 שענס האַרץ, פעהרוילען איז עס פון אייך, ווי אַייערס פון אונז
 איך בין מענש, ווי זיי, אין מיין ברוסט וואוינט ווילען, אין מייע
 אָדערן — בלוט! ווילען — מיר טוען נאָר אונזער פליכט!

שרה

קעט איהם אין די אויגען שטאַרק, שטיל:

זיי אַ גאַט, דו מענש!

שבת אי צבי.

נתן מיין נביא, יהושפט מיין מזכיר! געהט אַרויס צום פּאַלק און
 זאָגט, שרייבט'ס בריעה און צעשיקט'ס יעדען לאַנד און לאַנד. יעדע

שטאָדס און שטאָדט, וואו דעם קיניגס וואָרט וועט דערגרייכען. איך, אייער גאָט און הייליגער קיניג, שבתאי-צבי, געזעצט אויף דער ערד אונטען, ווי גאָט אין די הימעלן, לאָז אויף יעדעס געזעץ און געבאָט, צעברעך יעדען צוים און שטאַנג, בינד אויף יעדען באַנד און פערבאָט, אויף אייך געבאָטען, אויף אייך געגעבען פון אַ פּרעמדען גאָט, פון גאָט פון הימעל. איך, אייער גאָט שבתאי-צבי געזעצט אויף דער ערד, ווי גאָט אויפ'ן הימעל, לייז אייך אויס צו אייביגער אויסלייזונג און בעפריי אייך צום אייביגער פרייהייט און צערייס יעדען באַנד, אויף אייך געבונדען. איך נעם אייער טרויער-טעג און מאַך זיי אייך צו פריידען-טעג, — עס איז נישטאָ קיין „יאָ" און „ניין" אויף אייך. נאָר, דער צוויי און צוואַנ-ציגסטער טאָג פון דעם חודש תמוז, דער טאָג פון שלום מאַכען צווישען גאָט, אייער גאָט, מיט זיין קיניגין, די שכינה, שרה, די טאָכטער פון ישי—דער טאָג זאָל אייך זיין הייליג, הייליג, מיט קיין מלאכה זאָלט איהר איהם גיט שטערען, נאָר פּרעהען זאָלט איהר זיך דעם טאָג, מיט געזאַנג און ליד; ליכטיג זאָל זיין אין אייערע געצעלטען אין דעם טאָג, וואָרום עס איז דער הייליגער שבת, דער גרויסער שבת פון אייער קיניגין, שרה, די טאָכטער פון ישי.

די נביאים

פאלען צו דער ערד.

געלויבט זאָל זיין גאָט, אונזער גאָט-מענש, אונזער הייליגער קיניג, אונזער דערהויבענער מענש, וואָס ער האָט געעפענט די שטריק פון אונזערע זינד, ערלויבט דאָס פערבאָטענע, אויפגעבונדען דאָס גע'אָסר'טע, און צעשטערט דאָס געזעצטע און אויסגעקריצטע, פון היינט-מאָל אָן ביז אייביג, אמן!

נתן און יהושפט געהען ארויס.

שרה

פאלט איהם צו זיינע פיס.

פון דרויסען הערט מען שומר בלאָזען, דאָס פּאַלק שאַלט.

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The second part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The third part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The fourth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The fifth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The sixth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The seventh part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

The eighth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

צווייטער אקט.

צווייטער בילד.

אין גאליפאלי אין פעסטונג, מגדל עוד. א צי
מער, פעהילט אין א טיפען טונקעלן שאטען
בעלויכטען דא און דארט מיט קליינע אייל-לעמפ-
לעך, וועלכע הענגען אין דער הויך. אין די ווינק-
לען שטוב ברענט זיך אין פלים וויירוך, פון וועל-
כען עס שטייגען אויף גאנצע וואלקענס רויך און
שוועבען אין דער לופט ארום איבער מענש און
קאפ. אויף א טונקעלן זיץ רוהט שרה, געהילט
אין א טונקעלן שלייער, א קרוין אויף איהר קאפ.
געבען איהר זיצט שבתאי צבי. ארום — די
זעקס רעהרען פון דער מגורה: אברהם
היכני, שמואל פרימו, מרדכ חסיד, מתתיהו
אשפנוזי, באשי יוסף רפאל, נתן עזתי, מקובלים,
בביאים און ערהויבענע. צווישען זיי רחל און
גאה וועלכע שטעהען פון ביידע זייטען געבען
שרה'ז.

אַלע

קניחען און בויען זיך פאר שבחאי צבי.

געלויבט איז אונזער גאָט, געלויבט איז אונזער האַר, דער היילי-
גער קיניג, דער ערהויבענער מענש פון היינט ביז אייביג!

שרה

שטעהט פאר איהם.

עס גענעהנט דאָס יאָהר פינף טויזענד פיר הונדערט און אַכט
פון גאָט בעשטימט, אין זיין הייליגען „זהר“ אָנגעזאָגט—דיין מלוכה
איז נאָהנט, דיין הערשאַפט איז נאָהנט, דיין הערשאַפט קומט. דו
וועסט קומען איבער זיי, ווי אַ ווינט, דו וועסט זיי אין דיין וואָל-
קען-קנאה אויפּעסען.—מלכים, זאַמעלט אַיך אונטער זיין באַרנ אײן
— גאָט וויל אַיך דאָס קיניגרייך צעטיילען.

שבחאי צב

הויבט זיך אויף פון זיין שטול, דער עולם בויגט זיך אראַפּ.

איך, שלמה דער זוהן פון דוד, דער געזאַלבער קיניג פון גאָט
פון ישראל, רעגירער אין די הימלען אין דער הויך, אויף דער
ערד אונטען, דער פאַרכטבאַרער, ערהויבענער איבער די קיניגען
פון דער ערד—מיין אייביגער זיך אין דער הייליגער הויך-געהוי-
בענער שטאָדט ירושלים, בעשטימט צום רעזידענץ פון דער גאַנ-
צער וועלט, אום צו גענעהנען דאָס יאָהר פינף טויזענד פיר-הונ-
דערט אַכט, בעשטימט פון מיר איבערצונעמען די רעגירונג אויף
דער ערד, און אויסצולייזען די וועלט פון פרעמדער געטליכער
און קיניגליכער הערשאַפט, צו נעמען אונטער מיין האַנד און מיין
דערבאַרעמונג—צעטייל די קיניגרייכען פון דער וועלט צווישען מיי-
נע אויסגעוועהלטע.

יוסף, מיין ערשטען ברודער, זאַלב איך צום קיניג איבער
די ניינצעהן מלכים פון יודישען לאַנד, זיין אייביגער זיך איז אַיך
פעסטונג שומרון—געמאַכט צום רעזידענץ איבער די מלכים פון
ישראל, און די גרויסע גאַלדענע קרוין אויף זיין קאַפּ.

יוסף צבי

פאלט צו די פיס.

זיי געלויבט, גאָט און ברודער.

שבת אי צבי.

אלי מיין צווייטער ברודער, אין איהם גיב איך די נשמה פון
חזקיה דעם קיניג, און בעשטים איהם צום קיניג איבער די קיני-
גען פון יהודה.

אלי צבי

פאלט צו די פיס.

זיי געלויבט, גאָט און ברודער!

שבת אי צבי.

רב משה, מיין ערשטען לעהרער פון סמירנא די שטאָדט, איהם
קרוין איך צום קיניג איבער די שבטים ראובן און שמעון, וועלכע
זענען אויף יענער זייט טייך.

די שומרים

פון דער טיר, קומען אריין, פאלען צו די פיס.

הייליגער קיניג, ערהויבענער מענש! א נביא איז צו דיר געשיקט,
ער שטעהט אויף דער שוועל פון דיין טיר—און וויל דך מאַכען
הערען גאָטס וואָרט.

שבת אי צבי

האלב דערשראָקען.

א נביא פון גאָט, גאָטס וואָרט אין מויל?!

די שומרים.

פון גאנץ ווייט איז ער געקומען צו דיר, פון דער מדינה פויליך
ער האָט דיין ממשלה צווישען פעלקער און לענדער אָנגעזאָגט.
יעצט שטעהט ער אונטער דער טיר פון דיין געצעלט, גאָטס
וואָרט אויף זיין צונג. ער זאָגט, ער איז פון איהם צו דיר געשיקט.

שבת אי צבי.

איך וויל קיין נביאות נישט הערען, פון פרעמד'ס געטער צו מיר

געשיקט. איך האָב דעם באַנד צעריסען מיט דעם הימעל. דער
הימעל— צו גאָט, די ערד— צום מענש. איך וויל זיין וואָרט נישט
הערען!— מיינע אייגענע נביאים האָב איך.

אַ ב ר ה ם ה י כ י נ י .

מיר קענען נישט קיין אַנדערן גאָט אויסער דיר. זיין וואָרט און
זיין מאַכט איז צו דיר געוואָרען איבערגעגעבען.

ש ב ת א י צ ב י .

פערשליסט די טויערן, פעהאַקט די פענסטער!— איך וויל קיין
פּרעמדע ווערטער נישט הערען. — איך וויל יעצט אַליין זיין,
די קיניגרייכען פון דער וועלט וועל איך אַן אַנדער מאָל צעטיילען.
פערלאָזט מיך. אלע, אויסער שרױ, פערלאָזען די שטוב.

ש ב ת א י צ ב י

בעהאַלט זיין פנים אין די הענר.

מיר טוט באַנג, איך האָב נאָסס וואָרט פּערטריבען פון מיר.

ש ר ה

נעמט איהם איין אין זיך.

דו האָסט די מאַכט, דיין פאָרכט איז געפאַלען אויף ווייט און
ברייט, דיין כבוד געהט, ווי אַ נביאות, איבער די וועלט אַרום, און
עס בויגען זיך קעפ פאַר דיר. דיין קומען איז די האַפּענונג פון
פאָלק,— וואו דיין נאָמען האָט דערגרייכט, האָט עס ליכט אין הימ-
לען געצונדען... מיט דיר איז די מאַכט, דו האָסט די קראַפּט, דו
ביסט צום גאָט פון די ערד געוואָרען,— דאָס פאָלק בעט צו דיר.

ש ב ת א י צ ב י .

מיר טוט באַנג, איך האָב גאָסס וואָרט פּערוואָרפען, דעם הימעלס
טאָכטער פּערשטויסען. זענען מיר די הימעלען געוואָרען פּערמאַכט,
איך קאָן מעהר צו זיי נישט דערגרייכען.

ש ר ה .

איך בין די ערד-טאָכטער, איך האָב דיר די ערד צו נדן געגעבען.
קום— איך וועל דיר מיינע הערליכקייטען ווייזען.

שבת אי צבי.

איך בענק—דער הימעל איז הויך און ריין, די ערד איז נידעריג און שמוציג. איך בין דער חתן פון גאָטס טאָכטער געווען—איך האָב מיין כלה פון אונטער מיין חופה פּערוואָרפּען, איך האָב איהר בעט מיט אַן אַנדערער געטיילט. איך בענק—דער הימעל איז הויך און ריין...

שרה.

די ערד איז נידעריג, אָבער שען. איך בין איהר טאָכטער, דו האָסט מיך אונטער דער חופה געפיהרט, פון דיין וויין מיר געגע- בען צו טרינקען—קום, איך וועל דיך אין מייע פלעצער פיהרען! פון אתרוגים וועל איך דיר וועלדער פלאַנצען. אויף מייע האָר וועל איך דיר אויסבעטען. מיט מיין ברוסט וועל איך דיך וואַרימען. דער קוואַל, פון שטיינער געגאָסען, וועט דיר צום שלאָף אַיינונגען. די וועלדער וועלען דיך צום שלאָף אַיינוויגען.—איך וועל אין דער וועלט געהן, מאַן און ווייב מיט מיין קול פאַנגען און דיר אונ- טערטעניג מאַכען.

שבת אי צבי

ליגט אין איהרע אַרעמס.

איך בענק—דער הימעל איז הויך און ריין. מיין כלה וועבט איהר קלייד פון הימעל-שטאָף. און בעהאַלטען זיך אין די וואַלקען טיף הינטער איהר פאַטערס פּבוד-שטול.

שרה.

פון די טרערען-גלעזער, אין די קברים בעהאַלטען, וועל איך דיר פאַלאַצען מאַכען, און רויזען-פעלדער, און טענען-וועלדער. איך וועל אין מיין טאַטענס גאַרטען געהן, די ציגען עסען די טרויבען, דער וויין רינט איבער זייער מויל, מילך רינט פון זייער ברוסט.— וועל איך מיך אין מילך און האַנגי וואַשען, אין פעדערן וועל איך מיך פּוצען, אין פערלען וועל איך מיך שמוקען.—ווי דער ים זענען זיי אויף מיין האַלז. ווי די שטערן אין די אַרץ-ישראל-געכט זענען זיי. אין מייע האָר. ווי דער שוים פון ים שימערן זיי אין מייע נאַקעטע פיס. אויף די בערגער וועל איך מיט דיר שטייגען. אין די וועלדער וועל איך מיך מיט דיר בעהאַלטען, אין דער טונקעלער

נאכט, אין ברויענדען ווינט. א פערשלאָסענער גאַרטען, א פערשלאָ-
סענער קוואַל איז דיין פּלה-שוועסטער. קום, מיר וועלען זיך אין די
גערטענער בעהאלטען.—די טרויבען זענען צייטיג, דער פייגענבוים
שמעקט. מיר וועלען זיך קליינע קליינע, פיקסלעך כאַפען ...

שבתאי צבי

מין איהרע אַרעמט.

מיין פּלה האָט זיך אין די וואַלקענס בעהאלטען... ציה מיר, — איך
געה נאָך נאָך דיר! האַרץ מיך מיט איין דיין אויג, האַרץ מיך מיט
איין דיין צאַפּ! ליגט אין איהרע אַרעמט.

שרה

האלב זינגענדיג.

איך שלאָף—מיין האַרץ איז וואַך, די שטים פון מיין פריינד קלאַפּט
אין טיר: „מיין שוועסטער, עפען מיר, מיין טייבעלע, מיין פריינדיק!
מיין קאַפּ איז פול געוואָרען מיט טוי, מיינע לאַקען מיט נאכט-
טראַפענס.“—כ'האַב אויסגעטאַן מיין העמד, ווי אזוי קאַן איך עס
צוריק אַנטון? כ'האַב אַבגעוואַשען מיינע פיס, — ווי אזוי קאַן איך
זיי צוריק פערשמוצען?

שבתאי צבי

וועקט זיך פּלוצלונג אויף.

ווער בעטרעט מיין געצעלט? כאַפּט אַן שרה'ן פאַר די הענד. דו הערסט?—
גאַטט וואָרט געהט אַרום אין מיין שטוב. פערשליסט די טויערן.
פּערהאַקט די פּענסטער, — איך וויל גאַטט וואָרט נישט הערען!

עס יאָגט אַ ווינט פון אלע פּיר זייטען—עס לעשט די ליכט אויס, אין שטוב הערשט
אַ טונקעלהייט.

נחמיה'ס

קול פון ווינט בעיאָגט

בחנם טוסטו דייןע טויערן פאַר גאַטט וואָרט שליסען! וואו
וועסטו זיך בעהאלטען פאַר גאַט? אין דעם שפּאַלט פון שטיין
וועל איך דיך געפינען, אין דער טיפעניש פון הייל טו איך מיך
געפינען, זאָגט גאַט!

שבתאי צבי

איך האָב מיך פון דיר בעפרייט, איך האָב הימעל פון ערד געשיידט,
איך בין צו גאַט ...

נחמיה הכהן

ערשיינט אין זיין ווייס געוואנד.

אזוי טוט גאָט זאָגען: איך נעם פון דיר די קראַפט, איך נעם פון
דיר אָב מיין וואָרט, איך האָב מיך בעדענקט איבערצוגעבען מיין
וואָרט דעם מענש. וואָרום ערדיש איז דער מענש, און צום ער-
דישען איז זיין פערלאַנג, פון דער ערד קומט דער מענש, און צו
דער ערד געהט ער צוריק..

דריטער אקט.

ער זיטער בילד.

א גרויסער ברייטער פלאץ ארום דער פעסטונג
„מגדל עוז“. עס איז ראש השנה פון דעם אָנ-
קומענדיגען משיח-יאָהר פינף טויזענד פיר הונ-
דערט און אַכט, יודען פון פּערשיידענע געגענדען
און לענדער, ספרדישע, תימנ'ער און פויליש-דייט-
שע. די אָנהענגער פון שבחאי צבי בעלעבען
ארום דאָס פעלד און די הויכע גרויע מויער פון
פעסטונג. אַן עדה יודען, אין ווייטע קיטלען און
טליתים אָנגעטאָן, שטעהען אויף איין אָרט, ווי
אַ וואַלד ווייטע בויער, און דאוונען שטעהענדיג
אויף איין אָרט און שאַקלען זיך. אַן אנדער עדה
רייניגען זיך פון די זינד, אום צו געגענהען דאָס
קומען פון משיחין. אנדערע זענען איינגעגראָבען
און דער ערד ביז צום האַלז און זינגען מיט אַ
מיסטישען און טרויעריגען נגון: „שוכני בתי
חומר“. אנדערע ווייטער ליגען אויף דער ערד
און לאָזען זיך שלאָגען פון זייערע חברים מיט
אַ פּאָטיק די אַרבעים מלקות, זאָגענדיג ודוי, און
קלאַפען זיך אין די הערצער. דאָ און דאָרט זע-
נען גרופּעס יודען פּערוואַמעלט ארום אַ נביא
אָדער אַ נביאהיטע, וואָס איז מבשר אין משוגע-
נער בעוועגונג דאָס קומען פון משיח. אַ הויכע
בימה פאַר דער פעסטונג איז אָנגעגרייט פאַר
משיח און זיין טויטע.

שוכני בתי חומר,
למה תשאז עין,
ומותר לאדם מן הבהמה אין.
טוב יש לדעת,
כי אנהנו תולעת,
גב חומר גבנו.
ואיך יגבה לבנו?
מה יתרון לגבר
ואחריתו לקבר.

די יודען, אין וויסע טליתים געהילט, שטעהען אין דאווענען, שאַקלען זיך אהן ווערטער,
דער חזן מיט משררים זינגען פאר זיי.

אלהינו ואלהי אבותינו. תקע בשופר גדול להרותנו, ושא נס לקבץ
גליותנו, וקרב פזורינו מבין הגוים ונמצותינו כנס מירכתי ארץ, עד
בואנו לציון עירך ברינה, ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם.
דא און דארט ליבען יודען און לאזען זיך שלאָגען פון זייערע שמייסערס מיט פאסקעס,
קלאפענדיג זיך אין די הערצער.

אוי, רבנו של עולם! הייליג דיין נאָמען, בעווייז דיין גלאַנץ!
א גרושע פוילישע יודען שטעהען ארום.

צוויי משולחים

פון לעמבערג לעזען א בריעף.

„אזוי ווי איהר פּרעגט און פאַרשט נאָך איבער וועגען די ציגע-
לעך, וואָס רב ישראל דער ירושלמער, דער זוהן פון אברהם נ"י
פה קאָנסטאַנטין האָט געקויפט, און עס איז אַריינגעפאלען אַ מחלוקת
צווישען די קרובים, וואָס זיי זאָגען, אַז די מכירה איז געווען
אַ שלעכטע, און דער מקח איז אַ מקח-טעות, זאָלט איהר וויסען
זיין, אַז די סחורה איז אַ חשובֿע סחורה. און זי געהט אין יעדער
מדינה, און ווער עס לאָזט אַרויס אויף איהר אַ שלעכטען שם,
דער איז עתיד לתן את הדין, און אזוי ווי עס האַבען זי אַבגעשאַצט

מענשען סוחרים, גרויסע בקיאים אין משא ומתן, איז בטוח, אז עס
וועט זיין א גרויסער ריוח. מען דארף נאָר אַבּוואַרטען, ביז עס
וועט קומען דער גרויסער יריד אי"ה דאָס יאָהר, און מען וועט
זי פּערקויפּען פאַר גוט געלד...

איינער צום אנדערן.

פּערשטעהט, ר' ישראל דער ירושלמ'ער, דער ווהן פון אברהם!

אן אנדערער

שטעקט אריין דעם קאַפּ.

וואָס מיינט ער דאָס אַזעלכעס „די ציגעלעך“?

דער ווהן פון בעל טורי זהב

גיט זיי צו פּערשטעהן מיט א גמרא-נגון.

נו עס איז דאָך בדרך רמז, ר' ישראל מיינט ער דעם משיחין
שיחיה; די ציגעלעך, דאָס זענען מיר, יודען. און אזוי ווי עס האָ-
בען טייל אַרויסגעלאָזט, אז דער מקח איז געווען אַ מקח-טעות.
מיינט ער, אז דער משיח איז חלילה אַ פאַלשער, זאָגען עדות
אַנשים בקיאים במשא ומתן, מיינט ער, גרויסע גוטע יודען, חסידים
ויראי שמים, אז די סחורה איז אַ חשוב'ע סחורה, נאָר מען דארף
נאָך אַבּוואַרטען דעם גרויסען יריד — וואָס וועט אי"ה אין דעם
יאָהר, מיינט ער, אז עס וועט קומען די ריכטיגע מינוט — פון זיין
ממשלה, וועט זיין אַ גרויסער ריוח. פּערשטעהט דו שוין?

דער ערשטער

פּערשטעהט,

אהא! געהען דורך.

אן אנדער גרופע

א נביא צום פּאָלק.

דער טאָג איז געקומען, דאָס אָנהויב יאָהר, פינף טויזענד מיר
הונדערט און אכט — דער קיניג געהט זיין מלוכה איבערנעמען.
היינט איז זיין טאָג, היינט קומט צו איהם זיין מאַכט!

א גרופע יודען

שלאָגען זיך אין די הערצער, ליבענדיג אויף דער ערד.

לאָזען מיר רייניגען אונזערע לייבער, לאָזען מיר לייטערן אונזערע
נשמות! משיח'ס טאָג קומט — זיין טאָג איז דאָ, זיין טאָג איז דאָ!

עס קומט אָן אַ לאנגע פּראָצעסיע פון יונגען און מיידלעך, געפיהרט דורך אַ לאנגער
חופּה, מחותנת'טעס און מחותנים טאנצען פאַראויס פאַר די קינדער, זינגען.

פיהרט די קינדער אונטער דער חופּה, מאַכט'ס די נשמות רייף,
וואָס געפינען זיך נאָך אונטער דעם כּסא הכּבוד! משיח קומט, —
די מתים שטעהען פון די קברים אויף, עס קומט דער טאָג, פון
גאָט בעשטימט. ער לעבט, אונזער קיני, ער לעבט, אונזער האָר —
געהען דורך.

אַן אַנדער גרופּע,

געפיהרט דורך אַ האלב נאקטער פרוי, טאנצען ארום איהר דורך האלב פּערווילרט. זינגען

רייסט די דעכער פון די הייזער, פּערברענט האָב און גוטס! גאָט
האָט זיך אין די הימלען צוריק געצויגען, וועלט און מענש משיחין
איבערגעגעבען. רייסט די בענדער, שניידט די רצועות, געשטאַרבען
איז דאָס געזעץ, געמעקט דאָס וואָרט, פריי דאָס פּערבאַטענע,
אַפען דאָס גע'אַסר'טע!

לייפּען דורך, אַב.

אויף דער בינהע ווייזט זיך גתן עזתי און שמואל פרימו.

דאָס פּאַלק.

שווייגט'ס, דער נביא ווייזט זיך, גתן הנביא! אַ גרויסער לעהרער—
זאָג אונז, וואָס גאָט האָט צו דיר געזאָגט!

גתן עזתי.

גאָט האָט מיך צו אייך געשיקט. ער לאָזט אייך זאָגען: שוין באלד
וועט איהר נישט דאַרפען אייערע לייבער פייניגען! היינט איז
דער טאָג ראש השנה פון יאָהר פינף טויזענד פיר הונדערט און
אַכט, פון מיר בעשטימט — מיין געוועלטיגקייט איהם איבערצוי-
געבען. עס וועט קומען איבער איהם זיין גייסט, ער וועט בלאָזען
מיט דעם גרויסען שופּר — אייך צוזאַמענעמען פון אַלע פּיער
עקען וועלט און איינזאַמלען אייך אונטער דעם הייליגען באַרג
ירושלים. ער וועט נעמען פון דעם סולטאַן זיין קרוין און אַנטון
זי אויף זיין קאַפּ. לויבט זיין נאַמען!

עס ווייט זיך שבתאי צבי אין בגדי מלכות אין א גרויסער קרוין אויף זיין קאפ, גע-
צויגען פון שרה'ן, זעצען זיך ביידע אויף דעם שטול. דאס פאלק יובעלט זיי אקעגען.

דאָס פּאָל ק.

געלויבט איז אונזער האָר, געלויבט איז אונזער קיניג, געלויבט
איז אונזער העלפער, דער געזאלבטער פון גאָט צו יעקב! עס זאָל
ווערען דערהויבען זיין שענקייט, דערהויך זיין קיניגרייך, זיין
האַרן זאָל ווערען דערהויבען אין כבוד, און זיין שטול זאָל זיין
גרייט ביז אייביג!

עס קומט אָן אַ דעפּוטאַציע פון אמסטערדאַמער ספרדישע יודען, אָן דער שפּיץ יצחק נהר-
און אברהם פּיריירה. קניהען אין בוקען זיך פאַר שבתאי צבי און לעזען איהם פאַר
אָן אַררעסט.

יצחק נהר

עפענט אויף דאָס פאַפּיר אין לעוט.

צו דער זייט פון דער דערהויבענער הייליגקייט, דער שענקייט
פון די יודען. מיר אַלע, ווי איינער, צייכענען מיר זיך אויף
אַ וואָהרען שריפט, אַז מיר גלויבען אין דעם, וואָס מען האָט אונז
מבשר געווען, און מיר נעמען אויף זיך מיט ליבשאפט דעם יאָך
פון דיין געטליך, הייליג קיניגרייך. נאָר איינס פערלאַנגען מיר פון
אונזער האָר, דעם קיניג, חייז אונז דעם וועג, אין וועלכען מיר
זאָלען געהן: צי זאָלען מיר אַיילען אויפשטעהן און אויפצוגעהן
נאָך בית־אל, אָדער מיר זאָלען וואַרטען אויף גאָטס הילף, ביז
דער טאָג פון אַיינזאַמלען מיט זיין שופּר אונזער פערטריבענ-
שאַפט? מיר ווייסען נישט, וואָס צו טון, — צו דיר זענען אונזערע
אויגען געווענדט. אין דעם סוף פון אונזערע ווערטער איז צו זאָ-
גען, אונזער האָר, אַז נישט בלויז אויף אונז אַליין שיקען מיר און
פרעגען און בעטען. נאָר אויף אַלע יודען, דיינע קנעכט פון די
אויסגעטריבענע פון הישפּאַניע, וואָס זיצען היינט דאָ מיט אונז.
אַלע, אזוי ווי איינס, בוקען מיר זיך און קניהען פאַר דעם בפּבור'ען
שטול פון דעם קיניג אונזער הירט, און אויפ'ן הייליגען באַרג אין
ירושלים זאָל ווערען געלויבט דיין נאָמען אויף אייביג, אונזער
קיניג!

נתן עזתי

צו שבתאי צבי.

זעה, דאָס פּאָלק וואָרט אַרום דיר. עס האָט דערגרייכט דיין טאָג.
נעם דעם שופר אין דער האַנד און בלאָז! בלאָז אויף מזרח, בלאָז
אויף מערב! און זאָג אָן, אַז דער גרויסער טאָג איז געקומען — טו
אָן די קרוין אויף דעם קאָפּ. — דאָס פּאָלק ליגט פאַר דינע פּיס
און וואָרט אויף דיין וואָרט.

שבתאי צבי.

איך האָב דעם פּאָלק קיין וואָרט ניט צו זאָגען, ניט קיין מאַכט
איהם שופר צו בלאָזען. איך האָב געהאַט אַ גאַלדענע קרוין, פון
מיין פּלה דער תורה געשענקט — האָט מען מיר זי אַוועקגענומען.
איך האָב געהאַט אַ גאַלדענעם שופר — מזרח און מערב צוזאַמען.
צובלאָזען — איז ער מיר אַוועקגעקומען, איך ווייס נישט, ווי איהם
צוריק צו געפינען

שרה.

איך האָב דיר די מצוה אַוועקגענומען — דיר די עברה איבערגע-
געבען. איך האָב דיר דאָס אייביגע לעבען גערויבט, אָבער פאַר
דעם דיר דעם טויט געשענקט. דיך פֿון דעם הימעל אַראָבגעצויגען —
אָבער דיר די ערד צו פוסען געלעגט. דעם הייליגען גייסט פון
דיר פּעריאָגט — דער שטן שטעהט דיר צום דינסטען. זי וויינט אויפֿן
פּאָלק. זעה די נשמות, וואָס ער האָט דיר געזאַמעלט. עס יאָגט נאָך
דיר, עס בענקט נאָך דיר. וואָרף דיין וואָרט אין זיי, און דאָס
וועט שטורעמען, ווי בלוט אין פייער געצונדען!

שבתאי צבי.

צעטרייבט דאָס פּאָלק, צעיאָגט דעם המון! — איך האָב דעם פּאָלק ניט
קיין וואָרט צו געבען, ניט קיין מאַכט איהם צו צייגען. — איך האָב
גאָטס וואָרט פּערגעסען, פּערלירען. איך ווייס נישט, וואָס זיי
צו זאָגען.

שרה.

דער שטן האָט דיר אַן אַנדער וואָרט אין מויל געגעבען, דיך צו
גאָט פון דער וועלט געמאַכט. צו נתן עזתי. נעם דעם שופר אין דער
האַנד, בלאָז אויף רעכטס און לינקס, גאָטס קומען זאָג אָן! גאָט

איז געקומען צו אונז אין מענשליכער געשטאלט צו הערשען. פאלט
צו די קנייה, יונג און אלט! שרה און שמואל פרימו פאלען פאר איהם
אויף די קנייה. שרייען אויס, אָט איז אונזער קעניג און גאָט! זיי ווייזען
אויף שבתאי צבי. נתן עזתי בלאָזט אַ לאַנגע תקיעה.

דאָס פּאָלק

יובעלט.

דער שופר של משיח, דער שופר של משיח!

נתן עזתי

ער ווייזט אויף שבתאי צבי.

זעהט אַייער פּראַכט! יעצט איז געקומען זיין צייט, זיין ממשלה!

שבתאי צבי

שטעהט אויף און שרייט.

איך האָב געהאַט אַ גאַלדענע קרוין, איך האָב זי פּערלירען. איך
האַב געהאַט גאַטס וואָרט, איך האָב עס פּערגעסען. איך האָב ניט
קיין וואָרט פאַר אַיך, איך האָב ניט קיין מאַכט!

דאָס פּאָלק

שרייט איהם איבער.

העלפער און געזאָלבער צו גאָט פון יעקב, זיי געלויבט, זיי געלויבט!
אין פּאָלק איז זיי אַ חוינט פון צעלאָוענקייט און זיי אַן אויסגעלאַטענקייט וואָלט
אַריינגעקומען אין איהם. טאַנצען אין ווילדען עקסטאַז, עס מישען זיך אויס גרויס
און קליין, מענער און ווייבער, יונג און אלט, כאַפּען זיך ביי די הענד, רייסען
די קליידער פון די פרויען. טייל פאלען צו דער ערד און רעדען פון ענטווייזונג
און היץ. טייל נעמען זיך אָן ביי די הענד און טאַנצען אַרום נאַקעטע ווייבער.
עס יאָגען זיך מענער נאָך פרויען, כאַפּען זיי ביי די הענד און זינגען הויך
אויפֿן קול. רייסט די דעכער פון די הייזער, פּערברענט האָב און
גוטס! גאָט האָט זיך אין די הימלען צוריקגעצויגען, וועלט און מענש
משיח'ן איבערגעגעבען. שניידט די רצועות, רייסט די בענדער!
געשטאַרבען איז דאָס געזעץ, געמעקט איז דאָס וואָרט, פריי דאָס
כערבאַטענע, אַפען דאָס געאַסר'טע! זיי געלויבט, זיי געלויבט!

נחמיה הכהן

הייזט זיך פלוצלונג אויף א בערגעל צווישען עולם, רופט.

זעהט איהר דען נישט, אז ער איז האַלק און שטיין? גאָטס וואָרט
איז פון איהם גענומען געוואָרען. וועה צו אייך, צו וועמען טוט
איהר בעטען, אויף וועמען קוקט איהר נאָך הילף אויס? נאָך אַ פּער-
נאָנגענעם מענשען! זיינע טעג זענען געצעהלט — אָט, זעהט, וואָס
אייער האַפּענונג ווערט! ער הייזט זיי אויף די טערקישע סאַלדאַטען, וואָס
קימען אָן צו געהן. דאָס פּאַלק אין אויפּרענונג.

גתן עזתי

שירי

ער וועט דעם שונא טויטען מיט זיין בליק — אָט ווייזט ער אייך
זיין וואונדער. צו שבתאי צבי, נעם דעם שופר אין דער האַנד — דאָס
פּאַלק וואָרט!

שבתאי צבי

הייזט ארויס.

איך האָב קיין וואָרט, איך האָב קיין מאַכט. איך ווייס נישט, וואָס
איין צו זאָגען. וויל אראָב פון די בימה, — דאָס פּאַלק אין גרויסער אויפּרענונג.
דאָס טערקישע מיליטער רינגעלט ארום די צימה, — דאָס פּאַלק וואָרט אויף
אָנס. שבתאי צבי גיט זיך אונטער —

דאָס פּאַלק

שירי אױס אַ גרויסן ביטער געשריי.

אונזער האַפּענונג איז פּערלאָרען!

אָר האַנג

דריטער אקט:

צווייטער בילד.

■ ריכטער-צימער ביים סולטאן מחמו VI. שבתאי
צני. חכים באשי גוראם

חפיים באשי גוידאם

בו שבחאי צבי, וועלכער שטעהט אין דער וואך פון צוויי טערקישע זעלנער.

ווער ביסטו? פון וואָס שטאַמט דיין קראַפּט? אונזערע זעלנער זענען פאַר דיר דערציטערט געוואָרען. די שטריק אין זייערע הענד, צו דיר געברענגט, דיך צו בינדען, זענען ווי אין פלאַמען פייער פערברענט געוואָרען. דעם סולטאַנס טשאַאַטש'ס, צו דיר געשיקט, דיך אין געפענגניש צו נעמען, — אויף דיין פנים געבליקט, זענען זיי דיר צו די פיס געפאַלען, זייער געביטערט וואָרט פער-לירען און דיך בעטען אָנגעהויבען. דיין געפענגעניש אויף דיר — האַפּען זיי דיר צום פאַלאַץ איבערגעמאַכט — און ווי נאָך אַ גאַט זענען נאָך דיר נאַכגעאַנגען קליין און גרויס, און מיט אַמאַל איז דיין קראַפּט גענומען געוואָרען. ווער האָט געלאָשען גאַטס ליכט פון איבער דיין פנים? ווער האָט דייע אויגען פערשלאָפּען גע-מאַכט? דייע הענד, ווי שמשון — נאָך די האָר געפאַלען פון דלילה'ס האַנד? — ווער ביסטו? צי האָט זיך אפּשר גאַט אָן זיין פאַלק דערמאַנט, און דיך צו זיי פאַר אָן אויסלייזער געשיקט? זאָג, איך בין פון דיין שטאַם, איך בין צו אָן אַנדער גאַט איבערגעאַנגען, צום סולטאַנס דאָקטאָר געוואָרען, אָבער מיין האַרץ איז נישט פערדרעהט געוואָרען, מיין בלוט געענדערט, ניט מיין הינט געטוישט איך הענג אָן מיין שטאַם, ווי אַ בוים אין אַ פרעמד לאַנד גע-פלאַנצט — בענק נאָך זיין וואַלד, נאָך זיין הימעל און ערד. איך בין גע-קומען דיר דאָס זאָגען. דער גאַנצער הויף ציטערט פאַר דיר, דער סולטאַן פרעגט נאָך דיר, זיינע אונטערטאַנען דערצעהלען פון דיר, ווי פון אַ גאַט. בעווייז דיין קראַפּט נאָך אַמאַל! ווי שמשון, כאַפּ אָן די זיילען פון דעם הויז מיט דייע הענד און שטאַרב אינאיינעם מיט זיי; צינד אָן נאָך אַמאַל דאָס געטליכע ליכט און דייע אויגען, און זאָל שיינען נאָך אַמאַל גאַטס שכינה איבער דיין געזיכט. בע-פעהל — און עס געהאַרעט דיר קרוין און דינער! עס בלאַזען טרומייטען. דאָך, איך הער שוין די טרומייטען בלאָזען, דער גע-

ביטער פון לאַנד קומט צו דיר—זיי אַ גאַט, דו מענש! ער דערווהט-
טערט זיך פון שבתאי צבי.

שבתאי צבי צליין.

איך האָב דיך דערציטערט, אַ דו מענשען-שעפּער! דו האָסט געזעהן
מיין הערשאַפט, וואָס איז אַרויסגעוואַקסען פון דער קראַפט, וואָס
דו האָסט מיר איבערגעגעבען. און מענש האָט אָן דיר פּערגעסען
און זיך זיין גלייכענס צו בעשעפּער געמאַכט. עס איז דיר וועניג
די הימלען אויבען—די מלאכים מיט זייער אייביגען לויב-געזאַנג,
דו ווילסט די ערד, דו ווילסט דעם מענש מיט זיין טויט. דיך רייצט
דעם מענשענס ווילען, און דו ווילסט, אַז ער זאָל דיר די עברה
צום קרבן ברענגען... דיך ציהט נישט דעם מלאכס גוטסקייט, דיר
קלינגט נישט דעם מלאכס לויב—קיין ווילען איז אין זיין האַרץ.
קיין שלעכטס איז אין זיין מאַכט נישט צו טון. ער האָט קיין זין
ניט פאַר ווידערשפעניגקייט, נאָר פרומקייט אין צדקות—דאָס איז
זיין בערוף. דיך רייצט, ווי דעם מענש, אַ ווילען. דו האָסט אַי-צו-
הרע צו דעם מענשענס יצר-הרע. דיר ווידערצושפעניגען איז זיין
פּערלאַנג—דו ווילסט אָבער זיין לויב. צו שלעכטען ציהט זיין האַרץ,
דו ווילסט פון איהם דאָס גוטע. און דו האָסט איהם די מצוה און
עברה געגעבען, פאַר דער מצוה דאָס אייביגע גן-עדן, פאַר די
עברה דאָס אייביגע גיהנם מבטיח געווען. און דו האָסט מיר די
קראַפט געגעבען דיר נשמות צו געווינען, מענשען-טויטס דיר
אונטערטעניג צו מאַכען, און מיט מענשען-געזאַנג דיך צו לויבען.
און אַז דו האָסט געזעהן, אַז דער מענש דערהויבט זיך פאַר די
מענשען צו גאַט, האָסטו פון מיר דיין קראַפט גענומען. מיר
דיין ליכט פון מיינע אויגען געלאָשען, דיין גלאַנץ, אויף מיין פנים
געלויכטען, פּערטונקעלט,—און דו ווילסט מיך אין דעם מענשענס
האַנד איבערגעבען, מיך אין זיינע אויגען צום שאַנד און שפּאַט צו
מאַכען, דערמיט צו דערהויכען דיין נאָמען?—ניין! אויף מיין הויט
איז דיין זאָלב געווען, איך וועל מיך נישט לאָזען פון דיר. אין
מענשענס אויגען צו שאַנד און שפּאַט מאַכען, דאָס געמליכע האָסטו
פון מיר גענומען—אָבער דאָס מענשליכע איז מיר נאָך געבליבען.
די מצוה האָסטו מיר גערויבט, די הייליגקייט פון אויגען גערויבט—

אַבער די עברה איז מיר נאָך געבליבען, און מיט איהר וועל איך
דינען דעם, וואָס האָט די מאַכט איבער דעם מענש היינט און אויף
דער וועלט!

עס קומט אַרײַן דער סולטאַן מחמד IV מיט זײַן סוויטע, דער אויבערפּריסטער, מופּטי
וואַנני, חכים באשי גיודאם, דער קיימאַקאַם פון אַדריאַנאָפּאָל. זיי האַלטען זיך אַלע
פּאַרויכטיג קעגען שבתאי צבי, און מען דערקענט אין זיי אַ געוויסע אומבעוואוסטע פּאַרכט
פאַר איהם.

דער קיימאַקאַם פון אַדריאַנאָפּאָל
שטעלט פאַר שבתאי צבי דעם סולטאַן.

דאָס איז דער מענש, וועלכער האָט אויפגערוּדערט דיין קיניגרייך,
גרויסער סולטאַן. זיך פאַר אַ הערשער געמאַכט אין דיין קיניגרייך,
זיך אַליין פון די מענשען צו דינען געהייסען, אויסער דיר, גרוי-
סער סולטאַן.

סולטאַן מחמד

פון דערווייטען צו שבתאי צבי.

ווער ביסטו דאָס אַזעלכער, וואָס דו האָסט געהאַט די קראַפט צו
ציהען מענשען נאָך דיר, זיי זאָלען גלויבען אין דיר און זאָלען
דיך פאַר אַ קיניג מאַכען?— וואָס דו האָסט געהאַט די קראַפט צו-
צוציגען צו דיר די גלויביגע אין אַלע און אין מחמד זײַן נביא,
זיי זאָלען אין דיין פשוף גלויבען? אין וואָס בעשטעהט דיין קראַפט—
אין הייליגקייט, אָדער אין דער טומאה?

שבתאי צבי

עס דערוועקט זיך אין איהם פלוצלונג זיין פריהערדיגע קראַפט.

ווער איך בין? איך בין צום גאָט פון דער ערד געגעבען, איך בין
צום בעפעהלער איבער מענש און זײַן קיניג געשטעלט. מיין צײַט
איז געקומען, עס האָט זיך געענדיגט מיין אונטערטעניגקייט.—מיין
הויט איז געוואָרען געזאַלפט פון דוד'ס זאַלב—דורך דעם נביא פון
גאָט פון יעקב, צו מיר געשיקט, בין איך דער משיח פון גאָט גע-
וואָרען. צו מיר געהערט די וועלט, און איך בין געקומען צו דיר
די קרוין פון דיר אַראָפּנעמען. אַלע ווערען דערשראַקען פאַר איהם, רוקען
זיך אָב מיט כבוד פון איהם. טייל לאָזען זיך שוין אויף די קנייה פאַר איהם.
שבתאי צבי פערלירט זײַן קראַפט, ער ענדערט זײַן שטים, בעטענדיג זיך

און איינקארטשענדיג זיך פאר דעם סולטאן מיט תחינה און בקשה. גרויסער גע-
ביטער, מיין האר און קיניג! זיי מיר מוחל, איך בין אן אַרים, אן אַרים
יודעל, וואָס לעבט נאָר אין דעם זכות פון דיין גוטסקייט, וואָס
וואַלגערט זיך אַרום ווי אַ שטרוי אין דיין הערשאַפט, גרויסער סול-
טאָן! און לעבט פון דעם, וואָס דו טוטסט מיט דיין חסד שענקען
דיין זון איבער איהם. אן אַרים, אַרים יודעל בין איך, וואָס איך
בין נישט ווערט, אָ דער קיניג זאָל דערויף זיך אַרומקוקען. בין
פון ארץ-ישראל געפאָהרען געלד פאַר אַרימע יודעלעך צוזאַמענצו-
נעמען, וואָס לעבען אין דיין קיניגרייך, גרויסער סולטאָן... ער קוקט
זיך מיט אַמאָל אום, ציהט שטארק אויס די הענט און קוקט אַרום אויפ'ן עולם.
דער עולם ווערט בלייך, ער פערלירט ווידער זיין פה. איך קען קיין אַני-
דער געביטער, קיין אַנדער האַר נישט, אויסער דיר, מיין גרויסער
קיניג! דיין גלויבען איז מיין גלויבען, דיין גאָט איז מיין גאָט:
בעפעהל— און איך וועל קושען די פיס פון דיין הייליגען פריס-
טער מופטי-וואַנני. ער פאלט צו די פיס פון פריסטער מופטי-וואַנני. אַ
הייליגער פה! נעם מיך אַרונטער אונטער די פליגעל פון דיין
הייליגען גלויבען! לאָז אלאַ איבער מיר זיין השגחה האַפען— און
מחמד'ס גייסט זאָל איבער מיר קומען. ער כנאָט אַראָב אַ טערקישען
טורבאַן פון אַ נעבען-שטעהענדען דערוויש און טוט זיך אָן אויפ'ן קאַפּ און שרייט
הויך. אלאַ איז דער איינציגער גאָט, מחמד זיין איינציגער נביא!

דער סולטאן

גרייכט איהם די האנר.

לייטזעליגקייט האָסטו געפונען אין מיינע אויגען — און מיין חסד
וועט קומען איבער דיר. מחמד עפענדי וועט פון היינט מאָל אָן
הייסען דיין נאָמען, און מיינע שענסטע שקלאַפּין זאָל דיר צום
ווייב זיין.

נאכשפיעל.

א הויכער, הייסער בארג, בעלענט אינגאנצען מיט הייסע שטיין-
גער-מצבות. דא און דאָרט קוקען אַרויס אייל-בוימער, בעשיט-
מיט הייסע שטויב און דורכגעברענט פון דער זון. ס'זען אלע זיי-
טען קומען אָן צו לויפן הייסע שטעגען און פיהרען אַרויף:
אויף דעם שפיץ באַרג, וועלכער איז נישט צו זעהן. האַרט צופרי-
טענט באַרג שטעהט אַ שוואַרצע וואַנט מיט צוויי טויטע נאַכט-
לעכער. ביי דער וואַנט אויף דער ערד זיצט נחמיה הכהן אין זאָ-
קען, האַלט אַ ספר אין דער האַנד און שאַקעלט זיך איבער איהם
אַהן ווערטער. עס איז פאַר אַ שטורעם. דער באַרג איז בעדעקט
מיט אַ שרעקענדיגער העלקייט, וואָס איז פאַר אַ שטורעם.
אַ לאַנגע וויילע זעהט מען קיינעם נישט. עס הייזט זיך אָן אל-
טער, הויכער יוד מיט אַ לאַנגער, הייסער באַרג, אַ פעקעל אויף
דער פלייצע, מיט אַ שטעקען אין דער האַנד, בלאַנדזשעט אַרום.
אין די וועגען. ער היל אַלץ צו צום באַרג, ער ווערט אָבער יע-
דעס מאל פערבלאַנדזשעט אין אַן אנדער וועג, קומט אָן אויף
אַ וועג אין פּאָדערגרונד.

דער אלטער יוד.

צי האָט איהר נישט געזעהן? אָדער האָט איהר נישט געהערט? —
מען האָט געזאָגט, משיח איז געקומען, יודען פון דער גאַנצער
וועלט פּערזאָמעלט אַרום דעם באַרג אַהער. ער הייזט אים'ן שפּין מן
באָרג.

ער וועט אויבען שופּר בלאָזען, די טויטע וועלען פון די קברים
אויפּשטעהן. — צי האָט איהר נישט געזעהן? צי האָט איהר נישט
געהערט? וועט זיך אַרום אויף דעם וועג.

ווער קאָן מיר אַוועג אויף דעם באַרג ווייזען? — איך וויל אין
דער הויך צו משיח'ן געהן. ווער קאָן מיר ווייזען? ... האָט איהר
נישט געהערט, האָט איהר נישט געזעהן?

פון דעם באַרג קומט אַן אַ חילדער חיינט בעגלייט פון אַ חילדער תּאה'שער מרויף.
שרה אין צעפּלאַשעטע האַר, האַלב נאַקעט. נאָך איהר אַ ווילד פּאַלק פון מענע-
און חייבער, צעפּלאַשעט, ווילד, לויפּען איהר נאָך מיט גערויש, ווי אַ חיינט.

רייטט די בענדער, שניידט די רצועות! געשטאַרבען איז דאָס
געזען, געמעקט דאָס וואָרט, פריי דאָס פּערבאַטענע, אָפּען דאָס
געאַסרעטע!

דער אלטער יוד.

גוטע מענשען, קענט איהר מיר נישט זאָגען, וואו משיח וואוינט?

איינער פון די מענער.

געה מיט אונז! מיר ציהען אין לאַנד, וואו דער מענש איז גאָט,
זיין ווילען — דאָס איז דאָס געבאַט!

דער אלטער יוד.

איך פּערשטעה נישט דיין שפּראַך..

דער מאַן

ליינט מן איהם, נאָך דער מאַסע נאָך.

דער אלטער יוד.

גוטע מענשען, האָט איהר נישט געהערט, האָט איהר נישט געזעהן נ...
דערזעהט נחמיה'ן זיצען ביי דער וואנט. געהט צו צו איהם.
אַגט מיר זייט מוחל, האָט איהר נישט געהערט, האָט איהר
נישט געזעהן? מען האָט געזאָגט, משיח איז געקומען.

נחמיה הכהן

ברייכט איהם די האנד.

שלום עליכם.

דער אלטער יוד.

עליכם שלום

נחמיה הכהן.

טו אויס דיינע שייך—אויף א הייליגען אָרט טרעטען דיינע פיס.

דער אלטער יוד

הערסט פון זיך זיינע פאנטאסיעל.

פון א פרעמדער מדינה בין איך געקומען אהער. מען האָט געזאָגט
אין אונזערע מקומות, משיח זאָל זיין געקומען—איך האָב געלאָזט
האב און גוטס, איך בין צו משיח'ן געקומען. האָט איהר נישט גע-
זעהן, האָט איהר נישט געהערט?

נחמיה הכהן.

זיך אויף דער ערד, רייס דיין קלייד! דער אלטער יוד זעצט זיך אויף

דער ערד. נחמיה הכהן שניידט איהם קריעה.

וועה איז צו אונז, איבער אונזערע זינד האָבען זיך משיח'ס קייטען

פערשטאַרקט! פון די שוואַרצע לעכער הערט זיך קלינגען פון קייטען.

הער, ווי זיי קלינגען! דאָרט דערינגען איז ער געבונדען פון דעם

חורבן אָן, פון טאָג פון זיין געבוירען. און ווען ער הערט יודען

קרעכצען, יודען רופען, טוט ער רייסען מיט די קייטען, און עס

ברומט, און עס קלינגט. נאָר די שבועה פון גאָט געוואָרפען, נישט צו

בעפרייען, ביז זיי וועלען איהם אַליין נישט די קייטען מיט זייערע

גשמות פון די הענד רייסען, בייסט ער אין די ליפען, וואָרום פון

איך קומט ער.

וואָס קאָן ער דערהויבען, אז איהר זענט נישט דערהויבען? וואָס
קאָן ער אָנגרייטען, אז איהר זענט נישט גרייט? וואָרום פון
אַיך קומט ער. ווייזט אויפ'ן שופר. דער שופר איז גרייט אין מיין
האַנד, און דער אייל איז ביי מיר — מיר וואַרטען אויף אַיך.

ד ע ר א ל ט ע ר י ו ד .

איך גלויב אין אַוואָהר גלויבען, אז קומען וועט
משיח. און כאַטש ער פערזוימט זיך אזוי לאַנג,
דאָך וואַרט איך איהם אָב, טאָג אויף טאָג, אז ער
קומט.

פּאַר האַנד.

אמנון

און

תמר

א דראמאטישע

ליד אין פינף

געזאנגען.

איבערזייען איבערזעצן אין
אויסלייגן און דער ערלייבניש
פון מחבר פארבאטן

Copyright by
Sholom Asch
1922

פערזאָנען:

דוד המלך.

אַמנון זיין זעהן.

אַבישלום {
מרדכי און שוועסטער {
תמר

יונדב אַמנום פריינד.

תמר'ס דינסט-מידען.

(פריינצן און פרינצעסינס. שעמער און שעפעריןס)

אַבשלום קעכט.

די סצענע.

א בעצעלט אין דוד'ס הויז אין ירושלים. די הענט
בעהאנגען מיט געוואשענע שעפטען-פעלכלעך און
פּרוכט'ער פון פּורפור-שטאָף. אויף אַ בעלענער,
אויסגעבעט פון שעפטען-פעל און זיידען-שטאָף,
ליגט דער יונגער אַמנון אין אַ ווייס זיידען העם-
דעל מיט בלאַהע תּכלת-טראַלדען; פּאַר איהם —
אַ קריגעל האַניג, בויגען און שפּיו.

ערשטער געזאנג.

(אמנון יונדב.)

עס קומט אריין

יונדב.

עס ליגט דעם קיניגס ווהן
און פערטרויט די טויטע פעדעם
פון זיין קישען — דאָס, וואָס זיין האַרץ
בעדריקט.
צום חבר זיך דעם פוקסען-פעל געמאַכט,
וואָס דעקט זיין לייב צו
און פערצעהלט פאר איהם אַלץ,
וואָס זיין האַרץ בעענגט.
עס קומען זיך צוזאַמען דעם קיניגס קינדער
יעדען פריהמאַרגען אויף דעם צילען-פלאַץ
און וואַרפען די שפיוען צום ציל.
פון אַמנונס בויגען האָט אַ ווייבער-האַנד
זיך אַ האַרף געבונדען.
גוט טרעפען דייע ברודער אין דעם ציל, —
דער בויגען פון דעם קיניגס ערשט-געבוירענעם
ליגט געבונדען אונטער דער ווייבער-האַנד
און קרעכצט זיין ווייבער-ליד.

אַמנון.

פריינד און ברודער,
ווי דו ליעבסט דוד'ס טורעם,
לעג צו דיין האַרץ צו מיינס —
ווי מיינס מיט בענקען וועט עס בעוואוינט זיין;
דיין אויג צו מיינס —

ווי מיינס מיט גליהונג וועט עס היצען.
גיב דיין האַנד —
מיין בלוט וועט רינען אין דיין בלוט,
און דו וועסט פיהלען מיין לייד.

יונדב

איך ווייס דיין לייד, דיין האַרץ ווערט פערצעהרט אין דעם גלי-
הענדיגען פערלאנג נאָך דיין שוועסטער תמר. — הייל דיין פער-
לאַנג. עס בענקט נאָך דיר דיין שוועסטער תמר.

אַמנון.

טויט אָדער לעבען היילט מיין וואונד.
האַסט דו זי געזעהן? — פערצעהל!
יך וועל דייןע ווערטער טרינקען,
זאָלען זיי קומען אין מיין ברוסט ווי היילונג אָדער ווי סם.

יונדב

זעט זיך געבען איהם.

האַרץ! — פערצעהלט. דעם קיניגס קינדער אין קאַלטען מאָרגען.
ווי יונגע אינדען האָבען אין גאַרטען שפּאַצירט.

דער מאָרגען-טוי איז געפאַלען
איבער בוים און גראַס,
איבער די לאַנקעס, פעלדער,
און איז אויך געפאַלען איבער זייערע האַר.
אַליין איז געגאַנגען אַבישלומ'ס שוועסטער,
אין דער ציפּרעסען-אַלי
מיט נאַרציסען-געשמאַק.
נאַקעט זענען איהרע הענד געווען און
בעהויכט פון דעם מאָרגען-טוי.
און איהרע פיס, ווי די בוימען,
ווי די גרעזער —
רויט געווען אין מאָרגען-גרוי.
האַט איהרע האַר אין דעם טוי געוואַשען
און איהר נאַקעט קערפּער אין זיי געהילט.
די אויגען מיט דעם מאָרגען-האַסער געוואַשען.

און ווי א פרישע מאַרגען-בלום אויף דער וועלט געקוקט.
בין איך צוגעגאנגען צו איהר
און האָב געזאָגט: „דיין ברודער אמנון איז קראַנק נאָך דיר,
בענקט נאָך דיר
און זוכט דיך אויף זיין געלעגער ביי נאַכט.“
האַט זי איהרע אויגען אויפגעעפענט
און ברייט און ליכטיג
אין דער וועלט אַריין געקוקט.

אַמנון

ריכט זיך און

און גאַרנישט האָט זי געזאָגט?

יִוֵּד ב.

אין דער שטילער נאַכט, אין קיניגס גאַרטען,
איז דעם קיניג גשור'ס אייניקעל
אין לבנה-ליכט
איהר נאַקעט לייב געגאנגען באַדען
און האָט איהרע האַר אויטגעעפענט
צו טרינקען
צופּרעסען געשמאַק און נאַרצייס-געשמאַק.
מיט איהרע פולע הענד געשעפט דאָס שטערן-ליכט
און איהר געזיכט דערמיט געוואשען.
בין איך צוגעגאנגען צו איהר
און האָב געזאָגט: „דיין ברודער אמנון איז קראַנק נאָך דיר,
בענקט נאָך דיר,
און זוכט דיך אויף זיין געלעגער ביינאַכט“
האַט זי זיך אין איהרע הענד בעהאַלטען,
און איהרע ברוסטען אין איהרע האַר פּערהוילען,
און הינטערן בוים זיך געזעצט
און לייכט ווי אַ ווינט
האַט זי געזאָגט: „איך בין דעם קיניגס טאַכטער, און בענק נאָך
דעם קיניגס זוהו.“

און שטיל און פלינק זיך אויפגעהויבען און
ווי אַ נאַכט-שאַטען צווישען די ציפּרעסען פּערשוואַנדערן.
אַמנון.

רעד, רעד, ווי טראַפּענס-רעגען אויף פּערדאַרשטער ערד
רעגענען דיינע ווערטער
אויף מיין פּערלעכצט האַרץ.

יִוֵּנְד ב.

אין יונגען פּרייהלינג-טאָג
אין קיניגס גאַרטען
האַבען זיך די בוימער
אין רעגען-טראַפּענס געוואַשען.
און זייער נאַקעט-צווייג און זייער נאַקעט-בליהעכץ
האַבען אין זיך דעם הימעלס יראַפּענס אַיינגעטרונקע
ווי דער בויס, ווי דאָס בלאַט—איז
דיין פּלה-שוועסטער געשטאַנען
און אין רעגען
איהר שוואַרץ-האַר געוואַשען, איהר ברוסט געבאַרען.
בין איד צוגעגאַנגען צו איהר
און האָב געזאָגט: „דיין ברודער אַמנון איז קראַנק נאָך דיר,
בענקט נאָך דיר
און זוכט דיך אויף זיין געלעגער ביינאַכט.“
האַט זי איהר
שוואַרץ-האַר צעפּלאַטען, איהר מיידעל-ברוסט ענטפּלעקט,
און שטיל, ווי אַ ליד, און לאַנגזאַם, ווי אַ בענקעניש
האַט זי געזאָגט:
„געה צו מיין ברודער-חתן און זאָג איהם:
זיין פּלה-שוועסטער וואַשט
איהר האַר—שוואַרץ, איהר ברוסט—ווייס —
אַז זי זאָל
צו דער חתונה זיין רייף.“

אַמנון.

יִוֵּנְד ב, מיין פּריינד —

עס הערען זיך שופּרות בלאַזען, כּלי-זמר קלנג.

יונדב.

הער!

די שופרות שאלען, די כלי-זין קלינגען,
דער מלך פאָטער קומט צו דיר,
זאָג איהם דיין בעגעהר,
און היילען וועט ער דיין לייד מיט דיין
שוועסטער תמר.

יונדב צב

צווייטער געזאנג.

(דוד און אמנון)

דוד.

מיין זוהן אמנון איז קראנק. שוין דעם דריטען טאג,
ווי ער קומט נישט צום מאָרגען-ברויט.
וואָס איז דיר, אחינועם'ס זוהן?
וואָס פאַר אַן אונערפילטער פערלאַנג וואוינט אין דיין יונגער ברוסט
און דריקט מיט טרויעריגקייט די הייטלעך איבער דינע אויגען?
נישט גוט איז, מיין קרוין-יורש, צו פערבאָרגען דיין פערלאַנג
און אין בענקען זיך איינצוהילען.
זאָג, וואָס ברעכט דיין ווילען און בעוויינט דיין שטים
און מאַכט דיך פון יונגעלווייז צום קינד צוריק?

אַמנון.

האַסטו, פּאָטער,
דיין קיניג-שטים
דיינע העלדען איבערגעלאָזט צו היטען,
מיר —
דיין פּאָטער-הארץ צו הילף געבראַכט, —
וועל איך עס דיר זאָגען;
האַסטו, פּאָטער,
דיין פּאָטער-חוב, פּאָטער-בעפעהל
אין מיין מוטערס בעט געלאָזט,
מיר —
פריינדען-הארץ צו הילף געבראַכט, —
וועל איך עס דיר זאָגען.

דוד.

איך האָב קרוין און פּאָטער הינטער דיין טיר געלאָזט—

טויטע אַב.

דיר—פריינדען-האַרץ געבראַכט

זאָג, יונגער פריינד, וואָס קלאַפּט אזוי פריה אין דיין בחור-ברוסט §

אַמנון

פאלט צו צום פּאָטער.

לאָז, פּאָטער, אין דיין כרוסט

מיין פנים בעהאַלטען

לאָז מיך צו דיין האַרץ רעדען.

איך וויל, מיינע ווערטער זאָלען צום ערשט אין דיין קיניג-ברוסט
וואוינען,

בעוואַרעם זיי מיט דיין יונגלינג-ליעבע

און דערנאָך הער זיי—וועסטו

מיין בענקען פיהלען, וועסטו

מיין פערלאַנג פערשטעהן.

דוד.

איך הער דיך, זעהן, זאָג

און דערמאָן מיך דיין מוטערס שטים, ווען זי האָט

אין מיינע ברוסטען געוואוינט אין מדבר פון שרון.

לאָז מיר שמעקען טאָל און באַרג, לאָז מיין האַרץ

מיט יוגענד ווידער קלאַפען,

לאָז מיין בליק ווידער גליהען. דערמאָן מיך

אין די אויסגעשטערנטע נעכט

אין מדבר,

ווען נאָך מיין אומגעקרוינטער קאַפּ האָט גערוהט

אין דיין מוטערס אַרעם,

און נאָר דעם ווילען אין דעם האַרץ, דעם נביא'ס ברכה

אויף מיין קאַפּ,

אַרומגערינגעלט אין די שלאָפּענדיגע שאַטענס פון מיינע פיר הונדערט

העלדען,

האַט מיין אויג מיט בענקשאַפט געגליהט

נאך ציונים בארג, וואס איז
קעגענאיבער מיר.

אין נאכט, אין שטערען
איז ער געשטאנען, ווי א ברוסט פון א מוטער,
וואס זויגט פאלק און געשלעכט. דאָ פון דעם באַרג אַראָב וואָל
פלאַטערן

דוד'ס פאָהן ו'—האַב איך געזאָגט.
אַבער זעה: מײן ערשט-געבוירענער, מיט ישיס בלוט אין אַדערן
איז אין געצעלט פערשטעקט.

עס בלאָזט דער צפון-ווינט אין מיטען נאכט, אין דוד'ס הויז,
אַון עס שפילט דער ווינט אויפן פידעל, און איך הער, די גרייז-
גראָהע לייט

וואָס זען מײן לאַדען קלאַפּען: וואָך, קיניג, צו מלחמה אויף!

שוין הער איך פאַנצער-קלאַנג, בויגען-קלונג,

בעגלייט מיט דער מאַרגען-זון,

און אַהער און אַהין

בעפעהלען, געשרייען,

פון יהודה'ס העלדען

הינטער מײן שלאָף-טיר רוישען.

און עס רייסט זיך דער קיניג-פאַטער פון ווייבער-געלעגער אויף.

שוין בינדט דאָס ווייב דעם פאַנצער איבער מײן ברוסט,

שוין שטרעק איך מײן האַנד נאָך דעם בויגען אויס, און אויף—

אויף יהודה'ס פיינד!

אַבער זעה:

נישט דער ערשט-געבוירענער פון דוד'ס הויז

בעגלייט דעם מלחמה-גאַנג,

נישט אַמנונ'ס שטים ברומט צווישען די בעפעהלער-רופען אין

דוד'ס חייל.

איך הער נישט זיין פאַנצער-קלאַנג, נישט זיין פייילען-זילבער שטים

צווישען די כלי-מלחמה קלאַנגען.

אַמנון

איך בין קראַנק, טאטע דוד.

אין דער שטיל שלאַפט מײן האַרץ, אין דעם בענקשאַפט-זיסען לייד.

מיך וועקט נישט אויף צום מלחמה הארמען-שפיל און פידעל-שפיל—
 ליעבע-ליד האָט מיין האַרץ מערוויגט
 און פאַנצער און בויגען
 שפילט מיר נאָך
 אַ ליעבע-ליד
 צו מיין בענקען צו.

דוד.

מיט דער גבורה האָטו געירשענט מיין זינד.
 דאָך די גבורה שלאָפט נאָך, ווען די זינד איז שוין
 אזוי וואָך און וועקט מיט וועקענדיגער קראַפט
 זיך אין דייגע גלידער אויף.
 דאָס ווילד-קרויט וואַקסט אומגעאַקערט און אומגעזויהט.

אמנון.

איך בין קראַנק, טאָטע דוד. זעה, ווי מיינע הענד, ווי נישט אָנגע-
 טרונקענע בלומען, לעכצען נאָך ליעבע-שטראָם; ווי מיין ברוסט,
 פערשמאַכט פון בענקען—שלאָפט אַ שטילען שלאָף, קיינער וועקט
 עס נישט. איך בין קראַנק, טאָטע דוד. ווי אַ זינגער בויט, וואָס
 איז געשטעלט געוואָרען אויף די זומער-היץ און שאַטען און קוואַל
 האַבען אָן איהם פערגעסען. איך בין קראַנק, טאָטע דוד. לאָז
 זי קומען צו מיר, מיין קליינע שוועסטער, מיט איהרע לייכטע
 פיס און ווינטגיגע הענד, און לאָז וואַלד-געשמאַק און וואַסער-גע-
 שמאַק מיין געצעלט פערפולען. לאָז קומען צו מיר מיין שוועס-
 טער תמר און לאָז זי מיר באַקען אַ קליין, קליין געריכט... זי
 וועט מיר האַנגי-קיכעל באַקען, פאַר מיינע אויגען וועט זי דאָס
 טייג קנעטען, מיט איהרע קליינע, קליינע הענד דעם האַנגי גיסען,
 דאָס אייל גיסען... צווישען איהרע קליינע הייסע פינגער וועלען
 די טראַפענס רינען. וועט דער האַנגי זיירען, און איך וועל עס זעהן
 מיט מיינע אויגען, און פון איהרע הענד וועל איך עס אַראָב-ריי-
 קען, און עס וועט קומען אין מיר ווי היילונג, ווי בשמים-געשמאַק
 אויפן לבונה-באַרג, ווי דער טוי-הויך פון ירדן אויפגעשטיינט. איך
 בין קראַנק, טאָטע דוד. ער פאלט אין פאַטערס אַרעם עין געהלט זיך
 אין איהם.

דוד

הויבט זיך אויף.

עס זאל געשעהן דיין פערלאנג, מײן ערשט-געבוירענער...

אַבער איך קען אבישלומ׳ס שוועסטער!

איז דער מאן רייפער אין דיין ברוסט

פון דיין פערלאנג—

געה און פאנג און געניס מיט פולען מויל

דאס, וואָס דיין מאן האָט דיר עראָבערט...

לאַז רייפּען דאָס ווילד-קרויט, כדי דאָס פעלד פאַר בליטען פעט

צו מאַכען!

אַבער ווען דו פאַלסט אין תּמּר׳ס האַנד—

איין שטראַם פון דוד׳ס בלוט-פלוס נאָר אין דער ברוסט פון

דוד׳ס ערשטגעבוירענעם,—

די גבורה מוז אין אַן אַנדער ברוסט וואוינען פון דוד׳ס אַבקומענדיגע...

דוד אב.

דריטער געזאנג.

(תמר און תמרס מיידען)

תמרס געצעלט אין דודס הויז אין ירושלים.

תמר אליין.

תמר

פלעכט זיך פונאנדער די ברייטע, לאנגע צעפ, פאקט זיך אויס פון איהרע בעהאלטענע
קויבערס איהר צירונג: שטיקער גאלדען-בלעך, זיידענע טיכער און פורפור-שטאף.

קומט, גאלדען-בלעך, זילבער-קנויט,

דוד'ס רויב פון די פלשתימ'ס טעכטער געריסען,

און פערפוצט תמרס האָר-קריון,

בעשווערט די לאַקען, אויף מיין אַקסעל געפאלען,

און מאַכט קלינגען דעם ריח פון זיי אַרויס.

קום פורפור-שטאָף, זיידען-פאָדעם,

געריסען פון עמונס גאָט דורך דוד'ס האַנד, און

בינדט'ס תמרס ברוסט, און פוצט תמרס זייט—צו איהר

חתונה-גאַנג צום קיניג-זוהן.

הע, מיינע מיידען, וואו זענט איהר?

באָדט'ס דעם קיניגס טאָכטער לייב,

ברענגט די איילען-פעט, די געווירצען-יונג—פון עין-גדי וואַלד

און שמירט מיין ברוסט, און שמירט מיינע זייטען

הע, מיידען, די פאַנען ברענגט!

אין דער שטיל.

און גנב'עט פון דעם געטליכען אייל,

וואָס פאַר דעם אַרון אין טאַטע דוד'ס הויז

צווישען דעם פויררהאַנג שטעהט.

י מיידען ווייזען זיך אין דער טיר.

ניין, ניין, נישט זיין זאָל אַפרעמדע האַנד

צווישען תמר-ברוסט און אַמנון-ברוסט.

גדערט דעם טאָן צו די מיידען:

מײן ברודער אַמנון איז קראַנק.

דער קיניג דוד האָט מיך געשיקט צו איהם.

איהם מיט אייל שמירען, איהם געריכטען גרייטען.

ברענגט מײנע איילען, מײנע פאַנען-געשירען,—

איך וויל איהם זיינע קראַנקע ביינער שמירען.

ער וועט פון מײנע הענד געניסען.

די מיידען געהען. זי בינדט אײן אין איהרע האַר די שווערע גאַלדשטיקער און זילבער
שטיקער. די מיידען קומען צוריק מיט די פאַנען.

זאָגט'ס, מײנע חבר'טאָרינס! זאָגט'ס, מײנע דינסטען!

ווי זעהט אויס תמר'ס ברוסט

אין פורפור-שטאָף געפאַרבט?

ווי זעהט אויס תמר'ס לאַך

מיט גאַלדען-קנויט בעשווערט?

די מיידען.

ווי דער פאַנצער צויף דוד'ס טורעם געהאַנגען.

געפאַנצערט איז תמר'ס ברוסט אין ציפּור-טעכטערס

יום-טוב טוך,—

די בחורים-בליקען פאַלען פון איהם צוריק.

ווי די פלשתיים-שפּיזען פון דוד'ס ברוסט.

ווי דער שפּיזען-גלאַנץ אין דעם זונען-שטראַל,

איז געשפּיזט תמר'ס לאַך אין מאב-טעכטערס

יום-טוב-בלעכען.

ווי צילען אין די בחורים אויגען,

ווי דוד'ס שפּיז אין די פלשתיים-ברוסט

תמר

בעקומט די איילען.

אַ! נישט, מײנע שוועסטערך.

נישט מיר חלבנה-אייל און לבונה-אייל.

צו שטאַרק איז זייער געשמאַק, און זייער רויך צו געדיכט.

מור-און דרום-געווירצען—ברענגט מיר שוועסטער,

שטיל איז זייער רויך.

ווי נאַרצים-אַטעם נאָך דעם רעגען.

שטיל וויל איך צו מיין ברודער קומען,
מיט גראָז-געשמאַק, מיט רעגען-רייח
וויל איך זיין בעט בעהויכעז.

עס קומט אריין

אַבישלום.

וואו אַהין, געצירט אין יום-טוב-קלייד, צילט תמר?
גרויס מוז זיין די געפאָהר, וואָס שטעהט דיר פאַר, שוועסטער,
אַז דו מוזט זיך אַזוי שטאַרק אין ווייבער-פלי-זין פאַנצערן.
אויף וועמען צילט גאַלד און פורפור?
און דאָך, טייער מוז דיר דיין געגנער זיין, אַז דו ווילסט
איהם ליבער מיט די געשמאַקען פון דייע זאַלבען בעזיגען,
איידער מיט דיין ברודערס שפּיזען.

תמר.

נישט, ברודער. אַ יום-טוב האָב איך היינט,
אַ גנדר נאָר צו בעצאַהלען.
אַ מיידעל-גנדר—ווען איהרע בלוטען ווערען רייף...
דאָס בעסטע קאלב וועל איך פאַר דעם כהן פיהרען,
פאַר גאָט שעכטען,
מיט די בשמים צו פערברענען: פאַר איהם צו שמעקען—
אַז ער זאָל מיין ווייבערשאַפט מיט מענער-ווימען בענשען.

אַבישלום.

ווער לערנט תמר ליגענס? די קנעכטשאַפט אָדער
דער אייגענער ווילען?
דעם קיניג דוד'ס בעפעהל אָדער דיין לוסט?
איינס איז ווערט דאָס צווייטע.
עס רויטלען זיך די מיידלעך. דייע שוועסטערן,
איבער דיר

סודען זיך—לאַכען אין די ווינקעלעך.
און מיט מיידעל-נייגעריגקייט קלייבען זיי די ווערטער,
פון זייערע מוטערס איבער דיר געפאַלען,
און וועבען אויס אין זייער מיידעל-זין.

דייע שוועסטערן—נישט איז תמר קיין שוועסטער צום קיניגס
קינדער.

ביליגער זוימען!
 און ווערט ווי דאָס קעבס-ווייב אוועקגעשאַנקע
 צו דעם קיניג-זוהן...
 שוין בעטען די דינסטען דעם פרינצס געלעגער,
 גרייטען די געווירצען, רייבען די בשמים...
 דעם קעבס-ווייבס טאָכטער,
 די מתנה פון פאָטער היינט געשאַנקען,
 זאָל איהם צום נאָכט-לעגער שמירען.
 ניין, נישט די דינסטען—תמר, אַבישלומ'ס שוועסטער
 גרייט די בשמים אליין אויס.
 און ווער איז דאָס קעבס-ווייב?
 מעכה, תלמיס, דעם קיניג גשור'ס טאָכטער
 און ווער איז דער ביליגער זוימען?
 תמר, אַבישלומ'ס שוועסטער!
 און זעה, תמר פוצט אליין איהר בוזעם מיט פורפור-וואָל,
 צירט איהר האַר מיט גאַלדענע קייטען,
 שמירט איהר לייב מיט בוימעל אויס,
 אז דער שלעכטער גערוך זאָל איהר גידעריגען שטאַם נישט אַרויס
 חייזען.
 און ווי אַ געניטע דינסט, וואָס ווייסט די מיטלען איהר האַר צו גע-
 פעלען.
 בעקליידט זיך תמר.
 זאָג, שוועסטער: וואו האַסטו אַזוי גוט די קנעכטשאפט געלערנט?

תמר

מײן ברודער אַמנון איז קראַנק.
 דער טאַטע דוד האָט מיך געשיקט צו איהם,
 איך זאָל זיינע קראַנקע ביינער מיט בוימעל שמירען,
 איך זאָל איהם געריכטען פאַר די אויגען צוגרייטען
 ער זאָל פון מיינע הענד אַראָב עסען,
 איך זאָל איהם מיינע לידער אויף דער פלייט שפילען,
 עס זאָל איהם זיס צום שלאָף אַיינוויגען.
 ברודער אַמנון איז קראַנק.

אבישלוים.

קראנק איז ער נאך לוסט צו דיר,
שוועסטער תמר.

תמר

נייעריג.

פון וואגען ווייסטו עס, אבישלוים?

אבישלוים.

געפיהרט אז מען האָט דעם זיין חון עיבד אדומ'ס הויז
אין דוד'ס שטאָדט,
דער קיניג און קרוין מיט די שעפאר-פיין
האָט פאר דעם אָרון געטאָנצט
און מיט די שטאָדט-מיידען זיך געפרעהט;
געפיהרט אז מען האָט די קיניגס טעכטער
נאָכ'ן אָרון,
ווי די רויו פון שרון-פעלד האָסטו
פון דיינע שוועסטערן אַרויסגעקוקט, —
געזעהן האָט דיך אמנון און בלייך
איז ער געוואָרען פאר בענקעניש
נאָך דיר.

תמר

מיט בעהאלטענער נייעריגקייט

בלייך איז אמנון געוואָרען?
דערזעהל, ברודער אבישלוים!

אבישלוים.

און גישט צום קרבן, און גישט צום שיסען-ציל
ווייזט זיך דעם קיניגס ערשט-געבוירענער זוהן.
די טרומייט בלאָזט, די פידעל שפילט,
די שפיז קלינגט, דער פעלד-מאַרשאַל רופט —
עס ליגט דער קיניגס-זוהן,
האַקט טיר און טויער צו,
אין זיין לוסט, נאָך דיר, פערציקס...

תמר

מזר זיך.

און טוליעט זיך אין זיידענע טעפליכען איין,
און ציטערט אין דער שטיל, ווי אינגער בויס,
און פערשמאכט זוכט ער מיט זיינע לעכצענדיגע ליפען,
ווי נאך וואסער, ווי נאך טוי... שטרעקט ער אויס
זיינע בלייכע, לאנגע הענד, ווי די צווייגען,
און פרעגט אין דער שטיל, און בענקט אין דער שטיל
נאך תמר, זיין שוועסטער.

אבישלום

מיכ בעט.

און ווי די דינסט-מויד ווערסטו איהם

אוועקגעשענקט!

זיין קרענק אין דיר צו היילען...

תמר!

תמר.

ווי פריהער, נישט געהערט דעם ברודערס ווערטער.

און ווי פאלענדיגער טוי איבער ישרון-בצרג,

דעקט אמנון איבער תמר צו:

ווי די נאכט, וואָס הילט דאָס וואסער איין,

בעהאלט אמנון תמר אין זיך איין,

און ברענגט זי אין זיין מאמעס שטוב אריין,

און בעהאלט זיך מיט איהר אין די ווינקלען אריין.

אבישלום.

שוועסטער תמר!

תמר.

ווי פריהער.

און דעקט זיך מיט איהר הינטער די שעפסען-וואָל איין,

און שליסט די טירען און פערשטאָפט די פענסטער.

זאָלען בלאָזען די טרומייטען, זאָל די פידעל צו מלחמה וועקען,

זאָלען זיי די פערד צו די רייטוועגען שפאָנען.

פערשלאָפען ליגט אַמנון אין תמר'ס ברוסט
און בעהאַלט זיך ציטערנדיג, ווי די נאַכט צווישען די בלעטער,
אין תמר'ס האַר.

אַ בישלום.

ענדערט דעם טאָן, פּלוצלונג.

און ווער וועקט אַמנון פון תמר'ס ברוסט?

תמר.

נישט וועקט אַמנון'ען — נאָר תמר'ס אַטעם-הויך.
ווי דער פרייהלינג-אַטעם רופט דעם שפּראַצלינג פון דער ערד אַרויס,
רופט תמר'ס אַטעם אין אַמנון'ס האַרץ
דעם פרייהלינג אויף...

אַ בישלום.

פּלוצלונג.

און נישט קיין צפון-ווינט אויף פידעל זייטען,
נישט קיין פּאַנצער-קלאַנג, נישט קיין שפּיזען-קלונג
אין מלחמה-פעלד, ניט פעלדמאַרשאַל-בעפעעהל...

תמר.

אַמנון'ס מלחמה-פעלד איז תמר'ס געצעלט.

אַ בישלום.

שוועסטער תמרן געשוועסטערט דורך מוטער-מילך און פּאַטער-בלוט...

תמר.

וואָס ווילסטו, ברודער אַבישלום?

אַ בישלום

אין שטילען טאָן.

שוועסטער תמר! שלעף אַמנון אין דיינע ברוסטען איין,
פּערדעק איהם מיט דיינע האַר געדיכט
און זינג איהם מיט דיינ שטים זיס,
און פּערווייג זיין האַרץ מיט דיינ אַטעם-ריח,
און פּערשטום זיין אויער אויף מלחמה-בעפעעהל.
וואָך זאָל נאָר אַמנון צו תמר'ס לוסט זיין —

תמר.

צו וואָס, ברודער אַבישלום?

ג. י ש ל ו ם .

ער רוימט איהר איין.

שטיל זאל שלאָפען דער קיניג-יורש
אויף זיין שוועכטערס ברוסטען-פאַר...
פערשטאַפּ די פענסטער, פעהאַק די טירען
און לאָז קיין טרומייטען-בלאָז צו זיין געהער דערגרייכען.
אַ ווערט איז תמר פלשתים-רויב,
מלחמה-פעלד און גבור-רויב! ...

עב פלינק.

פֿינפטער געזאנג

(אמנון — יונדב)

עס איז נאכט. אין אמנון'ס געצעלט. א פייער ברענט אין אן אייל-פאן. אמנון ליגט אויף זיין געלעגער. יונדב שטעהט ביים פענסטער-לאך.

יִוֵּנְדָב

פון פענסטער-לאך.

ניין, קיניג-יורש, איך הער נישט קיין רוישען.
שוואַרץ און שטיל ליגט דער גאַנצער קיניג-הויף.
שוואַרץ פאלט דער שאַטען פון די געזאַטעלטע קעמלען,
וואָס געלאָדען שטעהען זיי אין הויף צו מלחמה גרייט,
אין דער נאַכט אַריין.
געלאָשען איז דער גאַנצער קיניג-פליגעל,
די נאַכט קוקט פון די לעכער אַרויס,
נאָר איין לעמפעל זעה איך בלויז פון דעם גר-תמיד,
וואָס פאַר דעם אַרון צווישען דעם קיניגס פוירעאָנגען שטעהט.

אַמנון.

און הערסטו נישט קיין בלעטער רוישען?
און ווי בוימער וואָלטען פאַר מיין פענסטער פאַרבייגעגאַנגען
און מיט זייערע צווייגען אין מיין פענסטער אַריינגעקלאַט?

יִוֵּנְדָב.

שטיל שטעהען די ציפרעסען אין קיניג-הויף, קיניג-יורש,
און שלאָפען אין דער שטיל
נעבען זייערע שאַטענס.

אַמנון.

און שפאַצירט נישט ווער צווישען זיי?

יִוֵּנְדָב.

בעהאַלטען שלאָפט דער ווינט צווישען די בלעטער-צווייגען.

און נאָר זיין לייכטער אָטעם בלאָזט דעם בליטען-רייז.
פון זייער בליהעכץ אין דעם הויף אַרום. פלוצים.
איך זעה יעצט, אין דער שוואַרצער נאַכט
פון דעם הייבער-געצעלט, אין ווייסען געהילט,
טרעט אַגעשטאַלט אין הויף אַריין.
איהר פאַנען-לאַמפּ לייכט זיך פאַר איהר.

אמנון

מיט שרעק.

וואוהין צילט איהר העג?

יונדב.

איהר בליק איז אין איהר פאַנען-לאַמפּ אָנגעהאַנגען.
נאָך דעם שיין געהט זי.
לייכט טרעטען איהרע פיס אין דער נאַכט;
ווי רעגען-טראָפענס אין וואַסער געפאַלען,
קלינגט אַזוי איהר צירונג-בלעך אין דער נאַכט אַריין.

אמנון.

זאָג, וואו אַהין פערפיהרט זי איהר פלאַם?

יונדב.

איך זעה איהר לאַמפּען-שיין לייכט צו דיין געצעלט,
און נאָך דעם שיין געהט זי.
שוין כיהל איך דעם רויך-געשמאַק פון איהרע געברענטע בשמים—
ער דרינגט אין געצעלט-פענסטער אַריין.
איך הער דעם קלאַנג פון איהרע זילבער-בלעכען.

אמנון.

ווי ציטערט מיין האַרץ, ווי קיהלט מיין בלוט אויף מיין לייב!
דעק מיך ברודער מיט דער דעק צו.
לאַז מיין פנים אין וואַרימען שעפּטען-וואַל בעהאַלטען...
און אַזוי, בעהאַלטען אין מיר גליד און ביין,
ווייל איך אויף מיין שוועסטער וואַרטען.

יונדב. אב.

עס קומט אַריין מיט זעהר לייכטע טריט און מיט אַ ברענענדיגער אייליפאַן תּמּר.

זעקסטער געזאנג.

(אמנון און תמר)

תמר.

מיט זעהר לייכטער שטים

איך בין געקומען צו דיר, ברודער אמנון.
דער טאטע דוד האָט מיך געשיקט צו דיר,
איך זאָל דיר דיינע קראַנקע ביינער מיט בוימעל שמירען.
איך זאָל דיר דיין בעט צום שלאָף אויפריכטען.
איך זאָל דיר לופט מיט מיין פאָכער יאָגען.
דו ביסט קראַנק, ברודער אמנון!

אמנון.

שוועסטער תמר!

תמר.

ווי פריהער.

דו ביסט קראַנק, ברודער אמנון.
דיין לייב ווי געצעהרט פון זונען-הויך,
דיין אויג ווי הייס פון גליהונג פערדאָרשט...
און דיין קאָפּ ווי פערוואַלקענט...
קום, לאָז מיך דיין געלעגער דיר ברייטען.
זי בעט איהם דאָס געלעגער.
ווייך, ווייך מיט מיין מאַמעס טוך וועל איך דיר דיין קאָפּ בעטען.
זי ציהט דאָס טוך פון זיך.
אַ לאָז מיך דיין אויגען-אָפעל מיט מיין מויל-הויך אָבקיהלען.
זי טוט דאָס.

דיין אָטעם, ווי וואַרעם, ווי פון דער זון געברענט.
און דיין קערפער, ווי קיהל, ווי אין ווינט געבאָדען.

אָ לאָז מיך איהם מיט די ציגענע פעלכלעך בעדעקען.
די בעדעקט אמנו'ען מיט די פעלכלעך.

קראַנק איז מיין ברודער אַמנ

אַמנון.

אַזוי וועל איך אונטער מיין שוועסטערס געלעגער ליגען,
איהר טוך וועט מיין לייב וואַרימען,
איהרע פינגער וועלען ווי זייד מיין קאַפּ קיהלען...

ת מ ר

שטעלט זיך פאַר איהם.

אַזוי וועל איך פאַר דיר געריכטען גרייטען.
בוימעל האָב איך פון דעם אַרון געגנב'עט,
וואָס שטעהט ביים טאַטען הינטער דעם פוירהאַנג.
זעמעל-מעהל האָט מיר מיין מאַמע געגעבען.
די ניסט דאָס אייל אין די פאַנען און גרייט איהם אַ געריכט.

מילך האָב איך פון די ציגען געמאַלקען,
און מיט האָניג וועל איך דיר דאָס טייג קנעטען.
מיט מיינע הענד האָב איך עס פון די ביהען-שטאַקען
צוזאַמענגענומען.

זעה, ברודער אַמנון, ווי דער האָניג זיך גיסט,
ווי דאָס טייג זיך יוירט,
און די מילך צווישען מיינע פינגער רינט...
אַזוי וועל איך פאַר מיין ברודער
קליינע, קליינע קיכלעך באַקען.

אַמנון.

אַזוי וועל איך פון מיין שוועסטערס הענד עטען.

ת מ ר

אַזוי וועל איך מיין ברודער היילען.

די דערנעהנטערט זיך צו איהם.

איך האָב דיר קיכלעך געבאַקען.

די דערלאַנגט איהם דאָס שפּיו.

זעה, ווי מיין האַנד ציטערט איבער דיר,

ווי דער ווינט, וואָס האַלזט דעם בוים—
אָזוי גיסט מיין אייל איבער דיין לייב.

אַמנון.

שוועסטער תמר! אָזוי ציטער אויף מיר
מיט דיין וואַכענדיגער נשמה און שלאָפענדיגען לייב—
לאַז, ווי אַ פרייהלינג-ווינט אויף דעם בוסר-צווייג,
דיין מיידעל-בלוט מיין יונגלינג-הארץ וועקען.
אָזוי לאַז אין מיינע אַרעמס דיין גליד און ביין ציטערן
און זיך צום לעבען וועקען...

ווי דערווייטערט זיך פון איהם און שטעלט זיך פאר איהם.
אָזוי וועל איך קוקען אויף דיר, שוועסטער תמר,
און מיט מיין חתן-בליק אויף דיין געשלאַסענעם מיידעל-קוואַל
אַנקלאַפען.

תמר.

פון דערווייטענס.

אָזוי קיהל מיט דיין חתן-בליק מיין פלה-בלוט.
אויף מיין האַנד געוועקט,
ווי די נאכט-הויך דאָס וואַסער קיהלט.

אַמנון.

ווייבט זיך אויף, געהט צו צו איהר, אין דער שטיל.

שוועסטער תמר! מיין מאַמע האָט מיר אַ געלעגער געפלאַכטע
אַ חתונה-בעט האָט זי מיר פון בוקסען-בוים געלאָזט האַקען.
מיט אַ זיידען-דעק דיק בעדעקט,
מיט אַ גאַלדען-קרין עס אַרומגעפּוצט—
האַט זי עס מיר אין מיין בחור-געצעלט אַריינגעשטעלט.
קום מיט מיר, שוועסטער תמר—
מיט די פּוירעהאַנג איז עס פּערשטעלט.

תמר.

מיין מאַמע האָט מיר אַ קאַרשען-בוימעל געפלאַנצט,
צו דער חופּה מיך צו פיהרען.
ווי קאָן איך זיך אין אַ חתן-בעט לעגען,
אַז מיין חופּה-שטאַנג שטעטה נאָך געפלאַנצט זי

אַמנון

ראש.

איך וויל אין דיין מאמעס גאָרטען געהן
און פון קארשען-בוימעל פירות רייסען.

ת מ ר .

דו קענסט דאָך נישט אין מיין מאמעס גאָרטען געהן,
פון קארשען-בוימעל פירות רייסען,
פעסט פערשלאָסען האָט איהם מיין מאמע.

אַמנון .

איך וועל די צוימען ברעכען. —

נעמט זי אָן.

אין דיין מאמעס גאָרטען געהן.

ת מ ר .

שליס די טיר, פערמאך דאָס פענטטער, ברודער אַמנון!
זאָל דער זונען-שטראל אונז פון דעם אַנקומענדיגען מאָרגען
נישט אָנוואַגען.

אַמנון

פעהאקט די טיר.

אזוי פערשליס איך די טיר איבער מיין גליק.

ת מ ר

אין זיינע אַרעמס.

דאַרפסט נישט, ברודער אַמנון,

די צוימען ברעכען.

דיין שוועסטער תמר וועט דעם שליסעל

פון אונטער איהר מוטערס קישען גנב'ענען,

און דיר ...

איבערן בעצעלט יאָגט אַ קליינער, קליינער ווינט. דאן דערהערט זיך, ווי טעיער פון האַר-
פען און פירלען אין דער לופט. דערנאָך אַ שטיל-שווייגען.

אַמנון

בלייבט אַלענגערע ווילע בי דער טיר, הערט זיך איון.

ת.מ.ר.

וואָס הערסטו, ברודער אַמנון?
וועלכער טענער-גערויש ווענדט אָב דיין אויער
פון דיין שוועסטערס ליד?
איך וויל נישט, קיין אַנדערע טענער זאָלען
אונזער ליד שטערען;
פערשטעקען וויל איך די לעכער, פּערהאַקען די טירען.
קיין פּרעמד גערויש, פון דרויסען אָנגעלאָפּען,
זאָל צו אונזער אויער ניט דערגרייכען,
קיין פּרעמדער טראָפּען וואַסער זאָל
דעם פּלאַם פון אונזער חתונה-לאַמפּ
נישט לעשען...

ד פּערהאַקט דאָס פּענסטער

אַמנון.

שוועסטער תּמ.ר! האָרץ די טענער, דאָס אָטעמען
פון דעם ווינט איבער די פּידעל-פּאַכערן.
עס יאָגט דער ווינט די טענער אַרום,
און זיי בלאַנדזשען אין רעם גאַנצען קיניג-הויז,
ווי פּעראיינזאַמטע יתומים, וואָס זוכען זיך אַ רוח,
און פּערשטעקען זיך אין די טונקעלע ווינקלען
פון די שטובען.

ת.מ.ר.

לאָז דאָך, ברודער, ווינט און פּידעל
זייער טענער-שפּיל טרייבען. דיין כּלה-שוועסטער
שטעהט פאַר דיר, איהר האָר איז רייך געוואַקסען,
איהר ברוסט איז רייף געוואָרען
צו איהר חתונה-נאַכט.

אַמנון.

און יעצט יאָגט זיי דער ווינט פון די ווינקלען אַרויס
און זיי בעגעגענען זיך, די טענער, און וועקען
דאָס גאַנצע הויז אויף.
שוין הער איך טריט פון די טונקעלע ווינקלען

ארויסטרעטען.

שאַטענס בעגעגענען זיך און נעמען זיך סוד'ענדיג אַרומ.
הערסטו נישט, שוועסטער, איינזאמע שטימען
אין די שלאָפענדיגע שטיבער רופען ?
פון דרויסען הערט זיך אַ שטילע, לאַנגזאמע בעוועטונג.

ת מ ר .

פּעריאַגען חיל איך פון דיר, ברודער אַמנון,
די פּרעמדע טענער, וואָס רויבען דאָס חתן-הארץ
פון זיין פּלה אַוועק
אין דער ערשטער נאַכט פון איהר חתונה
די פּערהענגט דאָס פּענסטער.

ברודער אַמנון!
אונזער חופּה-בעט שטעהט פּערלאָזט
און וואָרט אויף אונז,
זיי אַ פּערלאָזטע פּעלד,
אומפּעראַקערט, אומפּערווייהט אין הויכען פּרייהלינג.
זעה, די פּרייהלינג-ווינטען יאַגען שוין
אין די לופטען אַרום
און זוכען דעם זוימען-קאַרן
איהם צו אַנטבליהען.

א מ נ ו ן

נעמט אַן תּמּר, פּיהרט זי פּאַר'ן פּענסטער-לאָך.

זעהסטו נישט,
חיי די פּייערן צעפלאַמען שוין אין די איילגעשירען
זיי קומען דאָ פון דער טונקעלער נאַכט
פאַר דעם טאַטע דוד'ס שלאָף-געצעלט,
די אַלטע לייט, מיט די לאַנגע, הייסע בערד,
קלאַפען דורך דעם לאַדען און וועקען הויך:
„קיניג דוד, וואָך פון ווייבער-געלעצער אויף,
די פּידלען — וועקען צו מלחמה אַרויס.“
חיי שוואַרצע שאַטענס מיט פינקלענדיגע אויגען,
קומען זיי אַלע מיט בויגען און שטאַנג
פון די חוינקלען אַרויס.

עס הערען זיך פון דרויסען אָבערריסענע טענער, פּערטויבט אין די בלי-זין קלאַנגען
אָבערריסענע רופען—פון די ווינקלען אַרויס... ער רייסט דעם פּויר האַנג אַראָב.

זעה די קעמלען, זיי הוייען זיך פון זייער געלעגער אויף,
מיט די זעק אָנגעלאָדען זיך זיי.

שוין שפּאַנען די יונגען די פּערד צו די רייט-וועגען
אין קיניגליכען הויף.

עס בלישטשען די גאַלדענע פּאַנצערס אין דער טונקעלער נאַכט
אַריין.

הע, ווייב, דעם פּאַנצער דערלאַנג!
שפּאַן מיין ברוסט מיט זילבער-בלעך קעגען
דעם פיינדס שפיז!

ער בינדט דעם פּאַנצער איבער זיין ברוסט, עס הערען זיך טריט פּאַרביילויפּען פּאַר
דער טיר, די רופען הינטערן פּענסטער, ווערען העכער און עפּטער, פון הינטער דער טיר
הערט זיך יונדב'ס קול.

יונדב

זופט זורך דער טיר.

די קעמלען געלאָדען, די רייט-וועגען געשפּאַנט,
אין קיניג-הויף האַרטען די גבורים
דעם שופּר-בלאַזש

אַמנון.

אויף וועלכער זייט פּאַלט די שפיז?

יונדב

הינטער דער טיר.

קעגען עמון שטעהען די גבורים אין הויף גרייט
זיי האַרטען דעם קיניגס בעפעהל.
אין די ווינקלען קוקען זיי זיך אַרום,
דעם קיניגס ערשט-געבוירענעם זוכט זייער בליק.

אַמנון.

זאָג זיי: אויפגעשטאַנען איז דער קיניגס-זוהו פון זיין הייבער-
געלעגער!

ז' תמר.

הע, ווייב, די שפיז דערלאנג, הינטער מיין דעק איז זי בעוואָהרט!
און שארף דאָס מעסער,
וואָס פערראָסט א ז עס געוואָרען דורך דער לאַנגער צייט,
ווען מיינע ליפען האָבען געשמאַכט
נאָך דיין ווייבער-וויין צו טרינקען.

תמר

מיינט פאר זיך.

ווי ווערט דאָס אַמנון דורך דעם רוהם
פון זיין חופה-בעט פּעריאָגט?
ווי ווערט דאָס אַמנון ווי דער קנעכט—
וואָס געיאָגט דורך דעם גאַרטען אויסצופיהרען
זיין האָרט בעפעהלען—
האָט קיין צייט פון די טרויבען צו געניסען,
וואָס אויסגעשטרעקט, נאָך לוסט און בענקשאַפט,
איז זיין צונג נאָך זיי? ...

אַמנון.

עס שטעהען די גבורים אין הויף גרייט,
און וואָרטען אויפן קיניגס ערשט-געבוירענעם.
הע, ווייב, שניר דעם פאַנצער איבער מיין ברוסט,
בעסער וויל איך מיין ברוסט מיט מלחמה-געשיר בעהענגען,
איידער אין ווייבער-ברוסטען זי אויסבעטען!

תמר

פאלט פאר איהם אויף די קנייה.

גאָט האָט מיך געפלאַנצט, ברודער אַמנון! מיינע בלעטער, מיינע
בליטען אָפּגעהיט, ווי אַ גוטער גערטנער איבער מיר געוואַכט,
אז איך זאָל צייטיג וואַקסען. איך האָב איהם יעדען טאָג פאַר זיין
געטריי גערטנערשאַפט, אין דער שטיל, מיידעל-אַרטיג, געדאַנקט.
איך בין צייטיג געוואַקסען, ברודער אַמנון. מיינע פרוכטען זענען
צום געניסען. שטיל האָב איך זיי פאַר מיין האָר געפלעגט און
מיט הכנעה און שטיל געבעט בין איך צו מיין האָר געקומען, פון
איהם בעפרוכטעט צו ווערען, אין דער שטיל מיין וועג צו געהן

און גאָט צו דאַנקען, וואָס צו מיין ציל האָט ער מיך געבראַכט.
 איך האָב מיך דיר ווי אַ בלום געבראַכט, וואָס איז צייטיג געוואָרען
 צום ריכען. איך האָב מ'ך דיר ווי אַ פּר כּט געבראַכט, וואָס איז
 צייטיג געוואָרען צום געניסען. פאַרוואָס געהסטו פאַרביי פאַר
 מיר, נישט פּון מיינע פּרוכטען צו געניסען? פאַרוואָס ווי וואָסער
 גיסטו דעם אייץ, וואָס מען האָט דיר געבראַכט צו דינע פּיס? ...
 געה דאָך נישט פאַר דיין גאַרטען פאַרביי אָהן זיין טירעל אויפצו-
 ברעכען... פאַרוואָס נעמסטו די דעק פּון דיין ברוגעט נישט אַראָב?

עס הערט זיך שופּר-בלאָזען אין הויף.

אַ מ נ ו ן .

נישט וויל אַמנון פּון פּרוכטען געניסען,
 ווען זיין לוסט איז נישט דערביי.
 היט די בלעטלעך פּון דינע בלומען, שוועסטער תּמר,
 און פּערשפּרייט זיי נישט איבער די וועגען.
 שטרעק נישט די פּרוכטען פּון דיין גאַרטען
 איבער די צויםען, איבער די טויערן.
 לאָז זיי ליעבער פּערטריקען ווערען —
 איידער אָהן לוסט צו פּערצעהרען.

אַב.

תּ מ ר

אליין. רופּט הויך דורך דער צפּענער פּיר.

אַבישלום! אַבישלום!
 מיין ברודער האָט מיר שלעכטס געטאָן.
 האָט אין מיין מיידעל-קוואַל אַנגעקלאַפּט
 און איהם ניט אויפגעעמענט.
 האָט זיין פּה-בעט פּערלאָזט
 אין זיין פּה-נאַכט...
 אַבישלום!

רופּט אַריט מיט צעמלאַשעטע האָר.

פּאָר האַנג.

צווייטער אַקט:

סצענע.

א הויף, ארומגעצאמט מיט א מויער, פון איין זייט הויף איז דאָס טויער אָפּען, מען זעהט א בעפלאַנצט פעלד, א וואַסער נאָכ'ן פעלד, געט בירג אין הינטערגרונד. ביים וואַסער שעפער און שעפערניס וואַשען שעפסען אין טיך. לאַכען און פּרעהען זיך. אין מיטען הויף אַ ברונען, שעפער זיצען אַרום ברונען אין ברענען זאָנגען אין פייער און גרייטען אָן לאַגלען מיט וויין. געצעלטען, אַרום הויף. אויף איינעם פון די געצעלטען אויפ'ן דאָך, זיצט תמר אונטער אַ בלאַהען, תּכּלּת־בּאַלדאַכין און קוקט זיך צו צו דער סצענע אויף די לאַנקע ביים וואַסערי אין הויף קומען זיך אַרײַנצוואַגען, שעפער, שעפערניס. טהייל פון קעניג'ס קינדער זיינען פאַרשטעלט פאַר שעפער.

ערשטע שעפערין.

איך בין מיר א בלימעל אין שרו
א רויז פון די טהאלען.

שעפער

כאפט די שעפערין.

אזוי ווי א רויז צווישען די דערנער,
אזוי איז מיין געליעבטסטע צווישען די טעכטער.

שעפערין.

אזוי ווי אן עפעל-בוים צווישען די

וואלד ביימער

אזוי איז מיין געליעבטער

צווישען די זיהן.

אין זיין שאַטען גלוסט זיך זיצען,

זיין פרוכט איז זיס צום גומען.

אנטלויפט—שעפער לויפט איר נאך.

אנ'אנדער פארעל קומט אריינצולויפען.

דער שעפער

נעהט אָנגעהאַן אַ זיידען העמדל, פיהרט זיין שעפערין געארעמט און זינגט

דו ביסט שען, מיין פריינדין,

ביסט שען;

דיינע אויגען טויבען-אויגען.

דיינע האַר

ווי סטאדעס שאַן,

וואָס גליטשען זיך

פון פארג גלעד אַראָפּ.

שעפערין:

און דערנאָך וועסטו מיך פאַרלאָזען, ווי אמנון האָט תמרין

פאַרלאָזט. איד דערקען זיך, דו ביזט פון קעניג'ס קינדער,

דו געהט אָנגעהאַן אין אַ זיידען העמדל. רייסט זיך אַרויס

פון איהא, אנטלויפט, דער שעפער לויפט איהר נאך.

ת מ ר

וועלכט האט זיך איינגעהערט צו די שעפערניס רייד, ציטערט אויף, און פאר-
שטעלט זיך איהר פנים מיט א שלייער.

א ק ע נ י ג' ס א ט אָ כ ט ע ר

קומט אריין אין הויף און פיהרט א יונגען הירש ביי די הערנער.

ווי שעה אזו מ'יין שענער קרבן. ווי אמנון אזוי געשניטען
איז דער קיהן-ביין פון דיין באַק, ווי די ליניע פון א לי-
ליע. מאַכען וועל איך לאָזען פאַר דיר אַ שטייג אויס איידלען
געהאַמערטען גאַלד, און עסען וועל איך דיר געבען ווילדע
פייגען, וואָס קומען פון שמעקעדיגען וואַלד. איך האָב לייעב
דעם פערצווייגטען הערנער-קרוין, וואָס זיצט אויף דיין קאַפּ,
שטאַלץ ווי אַ קרוין אויף אַ קעניג. דיינע ליפען זענען ווי
קראַלען רויט. איך האָב לייעב דיין שעה מויל, ווען זיי
לעקען דעם צרוּר-געשמאַק פון מיינע פינגער אָב. זי גיט
דעם הירש איהרע פינגער צו לעקען.

א ב י ש ל ו ם

וועלכער קומט אין הויף אריין.

וועניג שעפער'ס מיט רויטע ליפען ווי קראַלען און מיט
מעןשען-רייד זענען צווישען שעפער'ס דאָ, אַז דו האָסט
דיר, שוועסטער, די שטומע בהמה פאַר אַ פריינד אויסגע-
קליבען?

ד י פ ר י נ צ ע ס י ן

געטרייע זיינען די סאַרנעלעך צו זייערע האַרניטעס. נישט
ווי מעןשען-קינדער זענען זיי, וואָס פאַרגעסען באַלד, וואָס
זייערע ליפען זאָגען. זי יאָגט זיך מיט דעם הירש איבער'ן הויף.

ת מ ר

פון דאָן אַראַפּ.

רעכט האָט מ'יין שוועסטער. אבישלוּם!

א ב י ש ל ו ם

אַ תמר! ווי אַ פאַרלוירענע שאַף פון אַ סטאַדע, וואָס זוכט
זיך רעטונג אין אַ פערצווייגטען בוש, זיצט תמר. פערזא-
מעלט זיינען דעם קעניג'ס קינדער ביים יום-טוב פון די
שעפּטען-שערונג. געשוירען זענען שוין די שאַף, ווייס גע-

וואשען געהען זיי פון טייך ארויס. עס שפיעלען זיך דעם קעניג'ס טעכטער מיט די יונגע געוואשענע באראנעס און וואלגערען זיך מיט זיי איבער די גרינע לאַנקעס אַרום. עס בעטראַכטען זיי זייערע ברידער מיט פאַרילשטיע אוי-גען, ווי עס לעקען אָפּ די שעפּטען מיט זייערע רויטע צונגען דעם בשמים-געשמאַק פון זייערע פינגער, און תּמר, אבישלומ'ס שוועסטער, די רויז פון ירושלים, די פרייד פון די העלדען, נישט פון קיין פרעמדען א פערשטויסענע, נישט פון שונא א פארשעהמטע, נאָר פון אייגענעם ברודער, זיצט אין איינזאַמקייט, הערט זיך צו צו דעם געזאַנג, צום שפיעל און אַליין קען זי נישט זיין דערביי.

תּ מ ר .

קיינער האָט מיין שאַנד נישט געפּאָדערט, קיינער האָט מיין נקמה נישט גענומען. מיין בלוט נישט אויסגעלעזט פון אמנונים הענד. א אונוויררדיגע שקלאפּין איז תּמר! ווי אַזוי זאָל זי מיט קעניג'ס טעכטער אומגעהן? ווי אַזוי זאָל זי מיט קעניג'ס קינדער זיך שפיעלען. מעהר איז תּמר נישט קיין קעניג-קינד. מיין זיידען העמדיל איז צוריסען געוואָרען.

א ב י ש ל ו ם .

נישט תּמר אַליין איז פאַרשעהמט געוואָרען, נור אבישלום תּמר'ס ברודער, מעכה, איהר מוטער, און דאָס גאַנצע הויז פון קעניג גשור. און ווען דוד האָט פּערגעבען אמנוניען זיין טאָכטער'ס שאַנד, אבישלום האָט אָבער גישט פּערגעבען אמנוניען זיין שוועסטער'ס שאַנד. איינציג איז אמנון ביי דוד, זיין פרינצען-זוהן, וואָס וועט טראָגען די קרוין נאָך זיין טויט, און פּערגעבען האָט איהם דער פּאָטער דעם אונשולדיגען שפּאַס, וואָס ער האָט מיט תּמר'ן געשפיעלט. וואָרום ער איז דען תּמר? נור אבישלומ'ס שוועסטער, קיין עלטסטער זוהן איז אָבער נישט אמנון צו אבישלום, און נישט פּערגעבען האָט אבישלום אמנוניען די שאַנד פון זיין שוועסטער.

תּ מ ר .

ווערען אויסגעלעזט. יאָהרען צוויי ווי איך זיך אין איינ-
 זאַמקייט אין מיין ברודער'ס הויז, אויף חסד-ברויט, אָפגע-
 שיידט פון מיינע שוועסטער ווי דורך אַ וואַנד, און וואַרט,
 און וואַרט, אַז עס זאָל ווער קומען און פאָדערען מיין
 שאַנד. קיינער זאָל מיין געזיכט נישט זעהן ביז מיין שאַנד
 וועט נישט ווערען אָפגעווישט.

א ב י ש ל ו ם

מיט פרייד.

נישט לאַנג צו וואַרטען, שוועסטער! ווידער וועט דאָס-
 לייער בעציערען דיין רויטע ליפּ; ווידער וועלען די גאַלדע
 גע בלעכען פינקלען איבער תמרים בריסט. מור אין דרו-
 בשמים וועלען ווידער דופטען פון תמרים שווערע לאַקען.
 אַ שטעה אויף, מיין שוועסטער, און טהו אָן דיין קעניגליכעס
 זיידענע העמדיל. פּוץ דיין קאַפּ מיט בלומען אויס. אַ יום-
 טוב איז ביי דיין ברודער היים.

ת מ ר

פּערוואַונדערט.

פיעל ימים-טובים האָסטו אָפגעערעכט, ברודער, פיעל מאָל
 שוין געשוירען די שאַף, און קיינמאָל האָסטו מיך נישט צום
 שעכטען גערופען, נור געלאָזט מיך אין מיין איינזאַמקייט.
 וואָס איז היינט דען מעהר פון אַן אַנדערס מאָל?

א ב י ש ל ו ם .

אַ פאַמיליען יום-טוב איז ביי דיין ברודער היינט, אַ יום-טוב
 פון אויסלעזען דאָס בלוט. אַ, שוועסטער, שמיר דיין לייב
 מיט בשמים אויס, רוף אַרויס די געהיימניסען פון דייע
 געווירצען. רוף צום ראַטה דייע יועצים איין, די בשמים
 פון מצרים, די שלייערען פון חתים, קלייב געשיקט דייע
 בלי-זיין אויס. אַ גרויסע שלאַכט שטעהט דיר פאַר, שוועס-
 טער. אַ שטאַרקע פיינד, געניט אין מלחמה-פעלד, ביז
 שוין איינמאָל בעזיעגט געוואָרען פון איהם. ציעל גוט.

ת מ ר .

אונפערשטענדליך זענען מיר דייע רייד, אבישלום. וואָס
 איז אזוי מונטער דיין בליק? וואָס אזוי טראַציג דייע רייד?

א ב י ש ל ו ם .

ברודער אמנון קומט היינט צו מיין יום-טוב, תמר!

ת מ ר

ערשטקען. ערשטוינט.

ברודער אמנון? דאָ ביי דיר?

א ב י ש ל ו ם

סאַרקאַסטיש.

איך האָב דעם קעניג דוד געבעטען, ער זאָל מיר אָנטהאָן דעם גרויסען כבוד, מיר דעם גרויסען געפאלען טהאָן און זיין ערשט געבוירענעם זוהן שיקען צו מיין יום-טוב. אָ, גוט איז געווען צו מיר דוד. נאָך לאַנג בעטען מיט טרעה-רען און חניפה־דיקע רייד, האָב איך עוואונען זיין האַרץ, און צוגעזאָגט האָט ער מיר דעם גרויסען כבוד אָנצוטהאָן און אמנונען צו שיקען צו מיין יום-טוב. פאַרגעברייט מוז-טו זיין, שוועסטער, צו עמפפאַנגען אַזאַ בכבוד גאסט. מיט נעם. אַ פחדן איז אַזאַן, קומען וועט ער געוויס מיט פיעל בעגלייט, מיט פריינד אַ סך, מיט חיילות אַרומג, רינגעלט און מיט פלי-זיין בעוואַכט.

ת מ ר

פאלט צו זיינע פיס.

ברודער אבישלום!

א ב י ש ל ו ם .

געשיקט קלייב אויס דייענע פלי-זיין און ציעל גוט. עס איז דאָס איינציגע און דאָס לעצטע מאָל, וואָס דו טרעפסט דיך מיט דיין פיינד. בעראַטה זיך מיט דייענע דיענסט-מיידען. שפּיצייג דייענע האַר, פלאַמענדיגער ווי זיינע שפּיווען, גלאַ-טיגער דיין לייב ווי זיין פאַנצער. דו וועסט זינגען פאַר איהם אַ ליעד, טאַנצען פאַר איהם אַ טאַנץ.

ת מ ר

קלאַמפּערט זיך אַרום זיינע פיס.

ברודער אבישלום, זיי געלויבט! זיי געלויבט

א ב י ש ל ו ם .

103 און פערשטעלען וועסטו דיין געזיכט מיט אַ שלייער, פדי

ערקענען זאל ער דיך נישט. ווער דו ביזט. פערשטערען
זאלסטו נישט ברודער אמנו'ס פרייד מיט דיין אונזרדיגקייט.
נישט וויליג איז אמנון צו זעהן דיך. ער פערטרעגט נישט
דעם ריח פון דיין לייב. און וישט אָנגענעהם איז איהם דיין
אָנגעזיכט. דו ערוועקסט ביי איהם א געגענעפיהל, ווען
דו ריהרסט זיך צו איהם אָן. דו קעסט זיין ליידענשאפט.

ת מ ר

שרייט אויס אין פעס.

אבישלום!

א ב י ש ל ו ם .

איך וויל וועקען דיין פעס, ווי דער קאָוואַל וועקט דאָס
פייער מיט זיין בלעז-זאק אויף. גליה, גליה די שפיוען
פון דיין פעס אין פייער פון דיין שאַנד.

מען הערט קלעפ אין טויער פון צוים. ווער דאָ-ט? אַראָפּ פון דאָך.
ברודער אמנון און אָהן באַגלייט! תמר פאַרשטעלט זיך דאָס
געזיכט. אבישלום רוטט פון דאָך אַראָפּ. געגריסט זיי, אמנון.
דוד'ס ערשט געבוירענער זוהן, ביים איבערטערטען די שוועל
פון די קנעכטס-הויז!

א מ נ ו ן

קומט אריין אין היף.

געגריסט זיי, ברודער אבישלום, צו דיין יום-טוב!

א ב י ש ל ו ם

אַרעפּקומענדיג פון דאָך, האַלט אמנו'ען.

אַליין, אָהן בעגלייט? צו יונג, וועלכער איז געקומען מיט אמנו'ען.
אַ, ווי לאָזט איהר דעם קעניג'ס ערשט געבוירענעם זוהן
געזעהן אָהן בעגלייט? עס איז נישט קיין כבוד פאַר דוד'ס
טראָנפּאָלגער.

א מ נ ו ן .

איך האָב דעם ברודעריס אונצוטרויע-קייט נישט געוואָלט
וועקען, בין איך געקומען אליין. אויך דיך נישט געוואָלט.
בעשווערען מיט פּיגל בעגלייט. אַחוץ מיין פריינד יונגב.

א ב י ש ל ו ם .

אמנו'ס פריינד זענען מיינע פריינד. זיי מיר געגריסט, יונגב

און טאָפעל זיי מיר געגריסט, אמנון, וואָס דו ביסטג עקומען
אַהן בעגלייט. פיעל כבוד האָסט מיר אָנגעטהאַן צו שענקען
מיר דיין צוטרויען. אָ, צו וואָס זוכען שוין אונטער דעם
ברודער'ס דאָך? פרעמדע הילף צווייפעלדיגעס גליק. די
זיכערסטע שוין איז דעם ברודער'ס האַרץ.

א מ נ ון.

די זיכערסטע — דער אייגענער אָרטיג. אין פלינקער ביי
סכנה. אין צייט פון נויט קומט ער פיעל ש:עלער צו הילף
אַפילו פון דעם געטרייעסטען ברודער'ס.

א ב י ש ל ו ם

לצט.

גוט געזאָגט, אמנון, אָבער צו וואָס זיך רייצען מיט רייד.
עס איז שוין לענגס פאָרגעבען יענער אונבעדייטענדער
שפאָס, וואָס דו האָסט מיט תמרין געשפּיעלט. נישט צו
אבישלומען איז צו משפטן, וועלכעס איז רעכט און וועלכעס
איז אונרעכט, און וואָס דוד האָט פּערגעבען קען אבישלום
נישט פאָדערען.

א מ נ ון.

מיין האַרץ איז שלום מיט דיר. א צייכען—איך בין געקומען
אונטער דיין געצעלט, צו עסען מיט דיר ברויט און צו
טרינקען מיט דיר וויין, און צו פרעהען זיך מיט דיינע יונג
גען ביי דיין יום-טוב פון שערען די שאַף.

א ב י ש ל ו ם.

מיין האַרץ איז שלום מיט דיר, אמנון, און געלויבט זיי,
וואָס דו האָסט מיר דעם כבוד אָנגעטהאַן צו קומען איבער
די שוועל פון דיין קנעכט, צו עסען מיט מיר ברויט און
צו טרינקען מיט מיר וויין. ניינט זיך פאר איהם.

א מ נ ון.

נייגעריג בין איך צו הערען די געזאָגענע פון די שפּעפּער,
צו פרעהען זיך ביים טאַנץ פון דיינע שפּעפּערינס. בעקאַנט
זענען אבישלומיס ימים-טובים פון שערען די שאַף אין גאַנץ
ישראל.

א ב י ש ל ו ם .

טאָפעל פּרעהליך וועט היינט דער יום-טוב זיין לכבוד דיר,
אמנון. זיי האָבן אָנגעגרייט פאַר דיר מיינע שעפּער'ס פּיעל
שפּאַס און געזאַנג.

א מ נ ו ן .

גאַסטפּריינדליך ביזטו, אבישלום, ווי עס פאַסט אין ישראל,
איך הער לעדער זינגען, געלעכטער געהט אויף צו מיר
פון מיינע ברידער, פיהר מיך צו זיי, אבישלום.

א ב י ש ל ו ם .

זיי זענען אין דרויסען ביים טייך, זיי האַלטען זיך אין די
געצעלטען פון די שעפּער'ס אויף. ביז די זון וועט זיך זעצען
און קהלער וועט ווערען, וועלען מיר זיך דאָן ביים שעכ-
טונג זיך פּערוואַמלען ביים ברונען אין הויף.

א מ נ ו ן .

פיהר מיך, אבישלום, צו זיי. איך האָב ליעב צו זיצען אין
די געצעלטען פון די שעפּער'ס אין די מיטאָג-שעה און
צוועהן ווי זיי באַדען די שאַף.

א ב י ש ל ו ם .

איך האָב דיין בעפּעהל. נור פּערגיב מיר נאָר אַ מינוט. איך
וועל נור געבען מיינע קנעכט דעם לעצטען בעפּעהל פאַר-
צוברייטען דעם יום-טוב, ווי עס פאַסט פאַר זייער פּבּוד פון
אמנון. ער געהט צו די קנעכט, וואָס ברענען די זאַנען. רעדט אי
זיי אין דער שטיל. געקומען איז אמנון אָהן בעגלייט, דאָך
אמנוני'ס אָרים איז שטאַרק גענוג. געוואוינט איז ער אויס-
צובויגען זיין בויגען ווייט, פאַרזיכטיג מוזט איהר מיט
איהם זיין.

ד י ק נ ע ב ט .

רוהיג קענסטו זיין, אבישלום, אונזער הער, און פּערלאַזען
זיך אויף אונז.

א ב י ש ל ו ם .

און גישט איין מינוט צו פריה. איינהאַרצען זאָלט איהר
זיך צו מיין צייכען און נאָכפּאַלגען מיין וואונק.

די קנעכט.

מיר הערען און וועלען טהאָן, וואָס דו הייסט.

אבישלום.

און נישט שרעקען זאָלט איהר זיך, וואָס ער איז דוד'ס
ערשט געבוירענער ווהן. אבישלום הייסט אייך.

די קנעכט.

מיר הערען און וועלען טהאָן וואָס דו הייסט, אונזער הערר.

י ו נ ד ב

צו אמנו'נען.

גלאַטיג איז אבישלו'מ'ס צונג. מיר געפעלען נישט זיינע
רייד. איך האָב מעהר מורא פאַר זיין גלאַטיגע צונג, איי-
דער פאַר זיין שאַרפע שווערד. ניט גוט האָסטו געטהאָן,
אמנון, צו קומען אליין אָהן בעגלייט.

א מ נ ו ן .

אַ פּחדן וואָלט אַמנון געווען צו קומען אין זיין ברודער'ס
הויז בעגלייט מיט כּלל-זיין. ברודער אבישלו'ם מיינט עס גוט.
און האָט ער צו מיר, וואָלט ער מיך אין פעלד אַרויסגערופען.
עס איז נישט קיין מנהג אין ישראל צו טויטען פּייגל, ווען זיי
קומען צו זיי אין הויז אַריין.

א ב י ש ל ו ם

קומט צו.

זיי מיר מוחל, ברודער אמנון, וואָס איך האָב גערעדט צו
מיינע קנעכט, וועגען פעסט האָב איך גערעדט, צו מאַרען
אים גרויס און שען, ווי עס פּאַסט פאַר דיר, אמנון, מיין
הערר. בוקט זיך פאַר איהם. געהט אָפּ מיט אמנון און יונגב צו די
פּאַסטוכער אין פעלד. געשריי אין רומען: עס לעבט אמנון! פון
דריטען.

ת מ ר

חזרמט זיך צו דר'ערד.

אַ, יהוה, גאָט פון מיין פּאָטער דוד, אַ, דגון, גאָט פון מיין
מוטער מעכה—קומט מיר צו הילף. נאָר דאָס איינציגע און
דאָס לעצטע מאָל שענקט מיר אייער גענאָד. שען וויל איך
זיין, תן וויל איך געפינען אין די אויגען פון מיין ברודער

אמנון. דעם שענטטען באַק פון מיין ברודער־ס סטאָדע וועל
איך צו צדוק הִכהן פֿיהרען, אז ער זאָל פֿאַר דיין אַרזן
מקריב זיין, יהוה, גאָט פון מיין פֿאַטער דוד. איך וועל זיין
נע הערנער בעקרענצען מיט בלומען, איידער מען וועט איהם
פֿיהרען צו דיר. איך וועל איהם קושען אויפֿן קאָפּ און
אפשר אין זיין מויל—ווען זיין מויל וועט שען זיין—איידער
מען וועט איהם מקריב זיין פֿאַר דיר, איך וועל איהם לאָ
זען לעקען מיינע בשמימ'טע פינגער מיט זיין נאָסע צונג.
אז אַנגענעהם זאָל דיר שמעקען, ווען מען וועט איהם פֿאַר
ברענען פֿאַר דיר. און פון בעסטען אייל, וואָס אין מיין
טאַטען דוד'ס הויז שטעהט, וועל איך אַ מאָס אויף דיין
מוזב גיסען—און אויך דיר, גאָט דון. איך וועל מיינע
רינגען צום גאָלדשמיד ברענגען און לאָוען פֿאַר דיר אויס
גיסען זעבען מיזלעך קליינע און שטעלען אונטער דיין
בילד, וואָס שטעהט אין מיין מוטער'ס געצעהלט. אַ געטער
פון מיינע עלטערן! מאַכט שטאַרק מיינע בריסטען, ווי די
זייטען פון בויגען אין גבור'ס הענט. מאַכט פול און שטאַרק
מיין בויק, ווי אַ שייער פול מיט תבואה אין שניט-צייט.
און טרינקט אַן מיט זאָפט פון טרובען מיינע אויגען און
בעשמעקט מיין לייב מיט בשמים-געשמאַק פון עין גדי
וואַלד, און ווי די איילבירטען פון יריחו באַשמעקט מיינע
האַר. אַ געטער פון ישראל און די פלישתים, שלום צווישן
שען זיך מאַכט און מיט טאַפּעלטער מאַכט העלפט מיר גע
גען אַמנון, מיין פֿינד. זי ליענט לאַנג אויף דר'ערד און געט. אַ
אשדוד, אַ תלמי! מיינע מיידען, וואו זענט איהר? געשווינד
אשדוד און תלמי ערשיינען אויפֿן דאַך. מיינע אייל-געשירען. לאַנג
האַט תמר ניט גענוצט איהרע אייל-געשירען. זי דינסטען ברענג
בען איהר די אייל-געשירען.

ת מ ר

האלוס זיין.

אַ, ווידער זענט איהר דאָ, מיינע פֿריינדין, קומט מיר צו
הילף אין דער שעה פון מיין גוים. זייט מיר געטרייע, ווי
איהר זענט געטרייע געווען מיין מוטער מעכה, ווען זי איז

צום קעניג דוד אין געצלט געגאנגען, ווי איהר זענט
 געטרייע געווען אביגיל, ווען זי איז דוד'ן אין פעלד אנט.
 קעגען געגאנגען. און ווי איהר האָט געהאַלפּען בת-שבע'ן,
 ווען דוד האָט זי אויפ'ן דאָך באַדען געזעהן—אזוי העלפט
 מיר. דאָס איינציגע איז דאָס לעצטע מאָל. מעהר, מעהר
 וועט תמר אייך נישט בענוצען. זי האַרפט אַזעק די בלעכען,
 נעהמט אַזעק די בלעכען—נוצלאָז זענט איהר מיר היינט,
 נישט זילבער און גאָלד זאָל מיר העלפּען אין קאַנפּף. גאָר-
 נישט זאָל מיין לייב בעקליידען, וואָס טראַגט פרעמדע רייך.
 תמר אַליין וויל היינט די זעגערין זיין, אָהן בעשמעקט און
 אָהן בעציערט, ווי אַ פּראָסטע שפּערין, וואָס ברענגט צו
 איהרע פּריינד די געשענקען, וואָס זי באַזיצט אַליין. גאָר נישט-
 וואָס מען קויפט פאַר געלד, אָדער וואָס מען נעהמט אַזעק
 פון פּיינד, זאָל מיר העלפּען אין מיין זעג—תמר אַליין
 איז פאַרשטויסען געוואָרען און תמר אַליין וויל די זעגערין
 זיין. נור בלוז בעקרענצט מיין לייב מיט רויזען-פלעכטען,
 מיט בלעטער. אָ, תלמי, אָ, וואָס דו קומסט פון פּישוף-לאַנד
 מצרים, ענטפלעק פאַר מיר די סודות פון די טעכטער פון
 דיין לאַנד, פאַר מיר מיין לייב און פאַרב מיינע אויגן ווי
 די טעכטער פון מצרים, אשדוד, קניז צו קלימפערליך צו
 מיינע פּיס, אַז זיי זאָלען אויסקלינגען דעם דופט פון מיינע
 איילען מיט די טריט פון מיינע פּיס. עס הערט זיך אַרעש פון
 פעלד. עס בעווייזט זיך אבישלום, אמנון מיין שלייער. די פּערהילט
 זיך מיט'ן שלייער דאָס פּנים.

א ב י ש ל ו ם .

די זון נויגט זיך צו מיטאָג-שעה. עס בלאָזט אָנגענעהם
 דער ווינד, ווילסט דו נישט, אמנון, ביים פּייער זיך זעצען
 און געניסען פון די זאָגען און טרינקען פון וויין, וואָס די
 יונגען האָבען אָנגעגרייט פאַר דיר ?

א ס נ ו ן

זענט זיך נעבען פּייער, די ברויער נאָך איהם. אבישלום דערלאַנגט איהם וויין,
 ווילסט דו מיר נישט, ברודער, דעם תּבוּד אָנטהאַן און
 צו טרינקען פון מיין וויין? אָה, געבענשט וועט ווערען

מיין וויינגארטען, ווען דו וועסט פון זיינ פרוכטען געניג
 סען. ער דערלאנגט איהם דעם לאגעל, אמנון האלט זיך צוריק. — אָה,
 אפשר בעדענקסט זיך מיין ברודער אמנון, אז מיין האַרץ איז
 נישט צו איהם גוט, איך וויל איהם שלעכטען וויין צו טרינקען
 געבען. אבישלום איז אמנו'ס קנעכט. און אבישלום וועט
 צום ערשט פון וויין טרינקען ווי אַ טויט פּעראורטהיילטער
 שקלאָף, איידער אמנון וועט איהם פּערוזקען. האָט ווער
 סם אין וויין אַריינגעטאַהן, זאָל אבישלום אַליין דער קרבן
 זיין. אבישלום טרינקט פון וויין.

א מ נ ון :

פאַרוואָס רעדסט דו, מיין ברודער, אַזוי, — מיין האַרץ איז
 שלום מיט דיר, און קיין שלעכטע מחשבות אויף מיין
 ברודער האָב איך נישט, און אַלס צייכען פון פּריינדליכקייט
 וועל איך עסען פון דייע זאַנגען און טרינקען פון דיין
 וויין. ער עסט אין טרינקט.

אַ ב י ש ל ו ם

עסט און טרינקט, מיינע ברידער, און פּרעהט זיך מיט מיר.
 אַ גרויסער יום-טוב איז היינט ביי מיר. ער גיסט וויעדער
 אמנו'ען אַז וויין. — לעהן אונטער דיין האַרץ מיט עפעל-זאַפט,
 ברודער אמנון. קראַנק ביסט דו אויך פון ליעבע, מיין
 ברודער.

א מ נ ון :

דו טהוסט נישט ברודער גוט, די אַנדערע ברידער וועלען
 דיר מקנא זיין. איך בין נישט אַליין, וואָס דו גיסט זיך אָב
 מיט מיר — אַלע קעניגס קינדער זיינען דייע געסט היינט.

אַ ב י ש ל ו ם :

אָה, די קינדער זיינען יונג, זיי שפּיעלען זיך מיט די שעפּ-
 לער — און דער יונגער שלמה ויצט דאָרט מיט זיי און דער-
 צעהלט זיי משלים, און לעזט זיי אויף חידות. אן דו ביסט
 דאָך דוד'ס ערשט-געבאָרענער זוהן, צו דיר געהערט
 ישראל'ס קעניגרייך, נאָכ'ן פּאָטער דוד'ס טויט. צו דיר גע-
 הערט אַלע עהרע און אַלע אַכטונג, דעם ערשטען אָרט
 ביים שעכטונג און ביי משפּחה-יום-טוב. צו די אַנדערע ברי-

דער און שוועסטער—זייט מיר מוחל, מיינע פרידער און שוועס-
טער, וואָס איך גיב זיך מיט אמנונ'ען אָב אזוי פיעל—אמנון
איז אונזער עלטסטער ברודער, איהם קומט דער פּבּוּד און
דער לויב.

אַלע ברידער

שרייבן.

לעבען זאָל אמנון, דוד'ס ערשט געבאָרענער זוהן!

אבישלום.

לעבען זאָל אמנון, דוד'ס ערשט געבאָרענער זוהן! מיינע
שעפּער'ס וועלען טאַנצען פאַר דיר, און מיינע שעפּער'נס
וועלען זינגען פאַר דיר, און זאָג מיר וואָס איז דיין פּער-
לאַנג. מיינע פעלדער און וויינגערטנער בעלענגען צו
דיר, און מיינע שעפּער'ס כּיט מיינע שעפּער'נס זענען דיין
נע. אָח, פּערשעהם נישט, אמנון, מיין וויין, בלוטען וועט
מיין וויינגאַרטען, געבענשט וועלען זיין מיינע פּרוכטען—
ווען דו וועסט פּערווען פון זיי. אָח, געבענשטער פון
גאַט, אָח, בענש מיין וויין. ער דערלאַנגט איהם די לאַגעל וויין.

ינדב

די אמנונ'ען אין דער שטיל.

דיין ברודער'ס שפיעלען געפעלט מיר נישט היינט. גלאַטיג
איז זיין צונג, ווי מיט גיפט פון אַ שלאַנג אויסגעאיילט.
אַמנון, פאַרויכטיג זיי, טרינק נישט פון זיין וויין מעהר!

אבישלום.

די ינדב'ן.

וואָס פּלוידערסט דו אין מיין ברודער'ס אויער אַרײַן, און
פּערביטערסט מיט דיין אונצוטרויענקייט מיין זיסען וויין
אין מיין ברודער'ס גומען.

אמנון

שיבור'ליך אַ ביסעל.

מיין ברודער האָט רעכט, אבישלום מיינט עס גוט, ער
עמפּפּאַנגט מיך ווי דוד'ס ערשט געבאָרענעם זוהן, און גיט
מיר דעם כּבּוּד אָב וואָס בעלאַנגט צו מיר. לאַזען מיר, בריי-
דער, טרינקען וויין און פּרעהען זיך מיט אונזער יוגענד.—

דאָס געזאַנג פון דיינע שעפער'ס ערפרעהען מיין געמיטה.
הייס דיינע שעפער'ס, אז זיי זאָלען זינגען פאַר אונז ליעדער.
א ב י ש ל ו ם .

מיין ברודער אמנון איז גוט אויפגעלעגט און גוט געניגט
צו מיר. זינגט, שעפער'ס, פאַר מיין ברודער אמנון ליעדער.
און מאַכט פרעהליך זיין געמיטה!
עס קומען צווייטע שעפער'ס און שעפער'נס אין זינגען פאַר אמנון'ס ליעדער.
ש ע פ ע ר
זינגט.

איך הער דאָס קול
פון מיין געליעבטען,
די שטימע פון מיין פריינד
קומט צו מיר
איבער בערגער איבער הויכע.
געגליכען מיין פריינד
צו אַ הירש
אַדער צו אַ יונגען אינד.
אַט שטעהט ער אונטער
אונזער וואַנד,
קוקט אַריין דורך די לעכער,
קוקט אַריין דורך
זי שפאַלטען.

ענטפערט מיין פריינד
און זאָגט צו מיר:
מיין פריינד'ן מיין שענע,
קום צו מיר.

די בלימלעך האָבען זיך בעווייזען
אויף די לאַנקע,
זומער-צייט איז געקומען,
די שטימע פון דער טויב
הערט זיך אין אונזער לאַנד.

דער פייגענבוים בליהט מיט פייגען.
דער וויינשטאָק גיט זיין געשמאָק,
קום, מיין פריינדין, מיין שענע,
קום מיט מיר.

מיין טייבעלע אין שפאלט פון פעלו,
אין בעהאלטען קעמערייל.
ווייז מיר דיין געזיכט,
לאָז מיך הערען דיין שטים.

א מנון

שלאַנט איהם איבער.

מילכיג איז דיין ליעד, ווי די שאָף-מילך, מיט וועלכער
דו זעטיגסט דיין דורשט, שעפער! אָ, אבישלום, מיין ה רך
איז גוט צו דיר. בעפעהל דיינע שעפער, אָז זיי זאלען
מיר זינגען אַ ליעבעס-ליעד פון וויין, נישט פון מילך.

אבישלום.

גוט געזאָגט. אַ ליעבעס-ליעד פון וויין, נישט פון מילך,
מען דערקענט דוד'ס בלוט, וואָס רינט אין דיינע אָדערן.
הע, מיינע שעפער! מיין ברודער אַמנון איז גוט צו מיר, —
זינגט פאַר איהם אַ ליעבעס-ליעד פון וויין—אַבער עסט און
טרינקט, מיינע ליעבע פריינד, אין פרעהט זיך מיט די
פריינדשאַפט. טרינקט און ווערט בעטרונקען פון וועגען די
ליעבע. ער גיט אַרום היין צו טרינקען.

ערשטער.

פרינק אבישלום איז היינט גוט אויפגעלעגט.

צווייטער.

אַנגענעהם איז עס צו זעהען, ווי די ברידער זיצען צוזאַמען
און טרינקען וויין—פרעהען וועט זיך פאַטער דוד.

ערשטע פרינצעסין.

שלום האָבען געשלאָסען אבישלום און אַמנון—מוחל האָט
אבישלום געווען אַמנונ'ען זיין שוועסטער תמר'ס שאַנד.

צווייטע פרינצעסין.

קיינמאל וואָלט מיין ברודער אדוניה נישט מוחל געווען
זיין שוועסטער'ס שאַנד.

שעפער אין שעפער'ג'ס קומען ארויס און זינגען ליעדער.
ע ר ש ט ע ר ש ע פ ע ר .

דו ביסט שען, פריינדין,

דו ביסט שען:

דיינע אויגען, טויבען-אויגען;

דיינע האָר

פון אונטער דיין באַנד,

ווי סטאָדעס שאָף,

וואָס גליטשען זיך פון

גלעד-באָרג אַראָפּ

דיינע צייהן,

ווי סטאָדעס שאָף,

וואָס קומען געוואַשענע

פון טייך אַרויס.

אַלע זענען זיי צווילינג-פאָר,

און קיין מום איז נישטאָ אין זיי.

ווי רויטע פעדים דיינע ליפען,

און דיין רייד שען

ווי אַ האַלבער מילגרוים.

דיינע שלייפען

ווייזען זיך פון דיינע האָר.

ווי דוד'ס טורעם דיין האַלז

געבויט,

צו הענגען אויף איהם

טויזענד בויגען

די פאַנצערס פון די העלדען.

דיינע בריסטען,
יונגע הירשען צוויי,
פיטערען זיך
צווישען די רויזען.

ש ע פ ע ר י ן
גינט.

ער האָט מיך געבראַכט
אין וויין-הויז אַרײַן,
אונטער די פּאָהן
פון לייעבע מיטגעפיהרט.

ער האָט מיך געשטאַרקט
מיט וויינטרויבען,
דערקוויקט מיך
מיט עפעל-וויין,
וואָרום קראַנק בין איך
פון לייעבע געווען.

זיין לינקע האַנד
אונטער מיין קאָפּ,
מיט די רעכטע
האַט ער מיך געטהאָן האַלדען.

ת מ ר י ס ק ו ל

פון דערווייטענס דערהערט זיך.

אויף מיין געלעגער ביינאַכט,
זוך איך דעם, וואָס מיין נשמה
האַט לייעב:
איך זוך איהם,
איך געפין איהם נישט.

איך הויב זיך אויף און רינגעל
די שטאַדט אַרום,
די גאַסען און די מערק:

זוך דעם, וואָס מיין נשמה
האַט לייעב;
זוך איהם
און געפין איהם נישט.

עס טרעפן מיך
די שוכרים,
וואָס רינגלען די שטאָרט אַרום:
— "האַט איהר געזעהען
דעם, וואָס מיין נשמה
האַט לייעב?"..

אלע שטעהן שטיק, הערען זיך אַ
אַ מנון.

ווער איז עס, פרודער אַבישלום, וועמענס שטימע עס טראָגט
דער ווינד מיט בענקשאַפט-פליעגלען? וועמענס ליעד טראָגט
זיך און באַכט ציטערען מיין האַרץ ווי אַ האַרפע-ווייט
אויפן ווינד.

אַ ביש לום.

עס איז אַ שעפּערין פון דעם לאַנד גשור, וואָס איהר שע-
פער האָט זי נערלאָזט, און זי זינגט נאָך איהם ליעדער.
אַ! לאַז דעם קעניגס זון ניט בעטריבען זיין האַרץ מיט
אַ טעפּערינס אַ ליעד. הע, מיינע שעפּער, זינגט ווייטער
אייערע ליעדער און געהט אָן מיט אייער שפּיעל-מאַכט
פרעזליך אַננוניס האַרץ מיט אייער פּרעהליך געזאָנג.

צווייטער שעפּער

זינגט ווייטער.

מיט מיר פון לבנון באַרג,
מיט מיר פון לבנון באַרג,
שוועטער כלה—קום.
פון שפיץ אַמנה וועסט דו אַרצבּוקע
פון די שפיצען שניר און תּרמון,
וואו די לייבען וואוינען,
וואו די לעמפּערט'ס הוינען.

ווי שען איז דיין ליצעב.
מיין שוועסטער פלה;
ווי גוט איז דיין ליצעב. בעסער פון וויין
דער געשמאק פון דינע איילען,
בעסער פון אלע בשמים.

טריפען, טריפען דינע ליפען,
שוועסטער פלה,
האָניג און מילך איז אונטער דיין זונג,
שוועסטער פלה.

דער געשמאק פון דינע איילען,
ווי דער לבנון-געשמאק.

צווייטער שער.
א פערשלאַסענער גאַרטען ביסטו,
שוועסטער פלה.

א פארשלאַסענער גאַרטען,
א פארמאכטער ברונען.

דינע פלאנצען
זיינען ווי אַ לוסט-גאַרטען.

שוועסטער פלה,
קאנפער און געווירץ.

דינע בריסטען זענען מיר
הענגלעך וויינטרויבען,

און דער געשמאק פון דיין אָטהעם,
ווי געזונדע עפעל.

דיין נאָפעל איז,

ווי אַ בעכער פול מיט וויין,

און דיין בויך איז,

ווי אַ שייער פול מיט תבואה,

בעפו צטמיט ריווען.

דריטער שער.

קומ, מיין פריינד,

מיר וועלען געהען אין פעלד אַריין.

אין די גערטנער וועלען מיר נעכטיגען.
מיר וועלען זיך אויפהויבען פריה.
זעהען, אויב דער וויינישטאָק האָט געבליהט,
אָדער די בלומען האָבען געבלעטערט,
אָדער דער מילגרוים האָט געבלימט,
דאָרט וועל איך דיר
מיין לעבע שונקען.

די פייגען וועלען אונז שמעקען
און די אונזער טהיר
וועלען אלע לעבליכע פירות זיין.
נייע און אלטע לעבע
וועל איך דיר דאָרט שונקען!

ש ע פ ע ר י נ .

איך באַשווער אייך,
איך באַשווער אייך,
טעכטער פון ירושלים,
אויב איהר וועט וועקען די לעבע,
ביז זי וועט אליין גישט וועלען.

איך באַשווער אייך,
איך באַשווער אייך,
טעכטער פון ירושלים,
אז איהר וועט מיין געליעבטען טרעפען,
אויב זאָגען וועט איהר איהם,
אז איך בין אויס לעבע קראַנק.

כ א ר .

וואָס איז דאָס דיין פריינד,
וואָס איז דאָס דיין פריינד
דער שענסטער פון מענער,
וואָס דו טהוסט אונז
אזוי בעשווערען!

ש ע פ ע ר י ן .

מיין געליעבטסטער איז
ווייס און רויט,
פון צעהן טויזענד
איינער אליין.
זיין קאפ איז
ווי געגאסטען פון גאלד,
דיק, זיינע לאַקען
שוואַרץ ווי ראַבען.

זיינע אויגען,
ווי טויבען-אויגען
ביי די וואַס, רען טהוען זיי הוירען.
געוואַשענע אין מילך
איינג, פאַסט אין יובעלין;

זיינע באַקען,
בשמים-פעלרער,
געטורמטע בלומען,
ליפען רויזען,
טריפען זיסען הור.

זיינע הענד—
גאַלדענע שטאַנגען,
מיט תרשיש בעזעצט,
זיינע געדערים,
עלעפאַנט-ביין,
מיט סאַפירען
בעשענקט.

זיינע שענקעלן,
ווי זיילען פון מאַרמאַר-שטיין
בעפעסטיגט.

איף גאָלדענע שוועלען.
ער זעהט אויס
ווי דער לבנון,
יונג ווי אַ טענענבוים.

זיין גומען איז זיס,
אין גאַנצען איז ער ומיט גלוסטונג פול.
דאָס איז מיין לעבשהאַבער,
דאָס איז מיין פריינד,
טעכטער פון ירושלים.

כאַר פון שעפער'ס טאַנצען ארום די שעפערין און זינגען
כ א ר .

זעכציג מלכות,
אַכצג קעבס-ווייבער
און יונג-פרויען
אַהן אַ צאַהל.

איינציג אַבער
איז מיין טייבעל,
איינציג מיין
אונשולדיגע,
די איינציגע
ביי איהר מוטער,
די אויסערוועהלטע
ביי איהר זויערין.
די טעכטער האַבען זי
געזעהן,
און זיי האַבען זי
געבענשט,
די מלכות מיט די קעבס-ווייבער,
און זיי האַבען זי
געלויבט!

א מ נ ו ן .

ברודער אבישלוס, פרעהליך נעהמסט דו אויף דיינע ברידער
איך וועל עס דעם טאטען דוד דערצעהלען. ווי גוט דו
ביסט געווען צו אונז. דיינע שעפער האָבען אונזער האַרץ
ערפרעהט — און אונזער אויער איז אָנגענעהם געווען צו
הערען זייער געזאַנג.

פון דערהייטענס הערט זיך וויעדער תמר'ס קול.
ת מ ר .

איך שלאָף,

און מיין האַרץ איז וואָך.

די שטימע פון מיין פריינד

קלאַפט אין טהיר.

עפען מיר, מיין שוועסטער,

מיין פריינדיק, מיין טייעלע

מיין אונשולדיגע,

מיין קאַפּ איז פול מיט טהוי,

מיינע לאַקען מיט נאַכט-טראַפּען.

איך האָב אויסגעטהאַן מיין העמדל

ווי אַזוי קען איך עס אָנטהאַן?

איך האָב אָבגעוואַשען מיינע פיס,

ווי אַזוי קען איך זיי אייבריכטען?

א מ נ ו ן

דייסט זיך אויף.

ווער איז עס, וואָס קלאַנגט אַזוי ביטער איהר ליעד אין די

נאַכט? איהר שטימע וועקט אויף מיין האַרץ און רודערט

אויף מיין געמיטה—עפעס וואָס רופט אין מיר. הייסט דאָך

ברודער, זאָל די שעפערין פון גשור קומען פאַר אונז אונט

זינגען פאַר אונז איהר ליעד.

א ב כ ל ו ם .

אָ, עס לוינט זיך נישט, ברודער אַמנון. נישט פאַסיג איז זי

צו זעהן דיין געזיכט. זי איז נאָר אַ גרינגע שעפערין, וואָס

איך האָב ביי די סטאַדעס שאָף געלאָזט—און נישט ווערטה

איז זי צו שטעהען פאַר דיין אָנגעזיכט.

א מ נ ו ן .

א, איך פערשטעה, אבישלום, עס איז דיין אויסערוועהלטע, דיין בעלעבטע שקלאפין, וואָס דו האָסט דיר פון די חתים געפאנגען, אָדער פון די פלישתים, און מורא האָסט דו זי צו ווייזען פאַר די ליכטיגע שיין, און בעהאלטסט זי אין גע-צעלט, היטענדיג די פלים, האָסט דו מורא, אַז עס זאָל איהר ווער ניט פערפיהרען און גנב/ענען די פרייד פון דיין האַרץ.

א ב י ש ל ו ם .

אלעס, וואָס איז צו אבישלום, בעלאנגט צו אַמנון. געהט, מיי-נע קנעכט, און ברענגט די שעפערין אַהער צום יום-טוב. זאָגט איהר, אַז אַמנון, דוד'ס ערשט געבוירענער זוהן, האָט בעוויליגט, אַז זי זאָל קומען און שטעלען זיך פאַר זיין געזיכט. קנעכט געהען אַב.

א מ נ ו ן .

גוט איז צו מיר, ברודער אבישלום. איך וועל שליסען אַ בונד מיט דיר אויף אייביגע פריינדשאַפט. גיט מיר וויין, איך וויל וויין מיט מיין ברודער טרינקען.

א ב י ש ל ו ם .

צופיעל כבוד פאַר מיר, אַז דוד'ס ערשט געבוירענער זאָל טרינקען פאַר מיין געזונד. ווער בין איך דען? אַ קנעכט אין ישראל.

א מ נ ו ן .

אבישלום איז מיין ברודער און יואיל איז צו דעם פאַטער, ווען די ברידער זיצען צוזאַמען און טרינקען וויין. אבישלום, מיר שליסען אַ בונד היינט. די דיענער ברענגען תמרין, וועלכע איז פערשטעלט פאַר אַ שעפערין, מיט אַפערשלייערט פנים. זי פאלט פאַר אַמנון'ס טיט.

ת מ ר .

זיי געגריסט, דוד'ס ערשט געבוירענער!

א מ נ ו ן .

איז דאָס די אויסערוועהלטע פון דיין האַרץ, אבישלום? און דיין פנים פאַרהילט—א, איך פערשטעה. ער לאַכט. זיי געגריסט, שענע שעפערין, אַנגענעהם בעריהרט מיך דיין

שטים, טרויעריג איז זי, און זי באוועגט מיין הארץ. פאר
וואָס איז אזוי טרויעריג דיין שטים, שעפערין?

ת מ ר .

אַ, דוד'ס ערשט געבוירענער, מיין שעפער האָט מיך פאר-
לאָזט און איך בענק נאָך איהם אין איינזאמקייט.

א ט נ ו ן .

שמייסען בעדארף מען זיין לייב, וואָס ער
האָט אזא שניע שעפערין פארלאָזט. אָנגע-
נעהם שמעקען מיר דיינע איילען, נישט קיין שאַף און
נישט קיין רינד פיהלט מען פון דיר, נאָר דעם איידלען
געשמאַק פון מור און דרור. טרעט נעהענטער צו מיר.
תמר טרעט נעהענטער צו צו איהם. זינג פאר מיר אַ ליעד. איך
האָב ליעב צו הערען דיין שטים, שעפערין.

ת מ ר

בעהמט די הארפע אין האנד און זינגט פאר אמנו'ען.

ווער וואָלט געגעבען
און אַ ברודער
דיך צו מיר געמאַכט,
וואָס האָט געזויגען
פון מיין מוטעריס ברוסטען.
איך וואָלט דיך
אין גאָס געטראָפּען,
איך וואָלט דיך געקושט,
און זיך נישט געשעהמט.

ווער וואָלט געגעבען
און דיך אַ זיגעל
אויף מיין האַרץ געלעגט,
אַ זיגעל אויף מיין אָרים
דיך געפרעסט.
איך וואָלט דיך

צו מיין מאמע'ס הויז געבראכט,
דיר וויין געגעבען צו טרינקען,
זאפט פון מיינע מילגרוימען...

א מ נ ו ן .

א, איך בין אייפערזיכטיק אויף דיין שעפער. — א ברודער
דיך צו מיר געמאכט, איך וויל דיין ברודער זיין, מיך
זאלסט דו טרעפען אין דער גאס און קושען און נישט
געשעהסט. מיך זאלסט דו א זיגעל צו דיין ברוסט לעגען,
א זיגעל אויף דיין אַרם. איך בין אייפערזיכטיק אויף דיין
שעפער, שענע שעפערין, קום צו מיר, זען דיך ביי מיין
זייט און טרינק מיט מיר וויין.

ת מ ר .

איך קען זיך נישט זעצען צו דעם פעסט. איך קען נישט
טרינקען קיין וויין מיט דיר. א, דוד'ס ערשט געבוירענער,
א נדר האָב איך מיך מיר געמאכט, נישט צו זיצען ביי
קיין פעסט, און נישט צו טרינקען קיין וויין, ביז מיין
פריינד וועט נישט צוריקקעהרען צו מיר.

א מ נ ו ן

לאכט.

כא-כא=כא, דו ווילסט נישט פערשטויסען דיין שעפער
פאַר דעם ערשטען אין ישראל ווער איז דאָס דיין פריינד,
וואָס דו ווילסט נישט פאַר איהם טוישען מיט דוד'ס ערשט
געבוירענעם?

ת מ ר

זיגט.

שען איז ער, ווי די לבנה
קלאָר אזוי ווי די זון,
און פירכטערליך,
ווי דעם קעניג'ס חיל.

א מ נ ו ן .

אבישלום, דיין שקלאפין האָט מיך פערשעהסט, צו פער-
גדייכען איהר געליעבטען צו דער לבנה און צו דער זון
אין מיין געגענווארט. בעשטראַף דינע שקלאפען מיט אַ שווע-

רע שטרָאָף, הייס דיינע שעפער, אז עלאָגען זאָלען זיי זי
מיט נאַקעטע ריטער איבער איהר לייב; ע:טפּלעקען איהר
שאַנד פאַר די שעפער-יונגען. זי האָט נישט געוואָלט זיצען
ביי מיין זייט, טרינקען מיט מיר וויין!

אַ ב י ש ל ו ם .

אַ, ברודער אַמנון, אַ הייליגע שבועה האָט אַבישלוּם דעם
מלך פון גשור געשוואָרען, אַז אַבּהיטען וועל איך זיין גע-
שאַנק. אין דער שטיל. נישט קיין פּראָסטע שעפערין איז זי,
אַ מעכטיגען קעניגס אַ טאַכטער, איהר פּאָטער שלעהט
אין בונד מיט די פּרעהיס פון מצרים.

אַ מ נ ו ן .

עס איז נישט דאָ קיין גרעסערער קעניג, ווי דוד דער
מלך פון ישראל, און אַמנון איז זיין ערשט געבאָרענער
זוהן. נישט גוט געהמסט דו אויף, אַבישלוּם, דיינע געסט,

אַ ב י ש ל ו ם .

אין די געצעלטען פון מיינע פּאַסטוכער האַלטען זיך די
שענסטע שעפּערינס אויף, אין די ביידלעך פון מיינע גערט-
נער האַלטען זיך אויף די שענסטע גערנערניס פון ישראל.
געה דורך דורך אַלע מיינע שעפּערינס, דורך אַלע מיינע
גערטנערניס, און קלייב דיר אויס, וואָס דיין האַרץ גלוסט.

אַ מ נ ו ן .

ווי געברענטער בוימאייל רינט איהר ליעד אין מיינע אָדערן
אַריין. ווי דער ציפּריס-וויין, וואָס איז אין דעם האַרץ.
הייס איז מיר, גיט מיר וויין. מיין האַרץ איז בעטריבט
היינט, און איך וויל פּרעהליך זיין.

אַ ב י ש ל ו ם

גיט איהם אַז וויין.

אַ, גרויסער אַמנון, בעטריב נישט דיין האַרץ פאַר אַזאַ
אנווירדיגע זאַך.

אַ מ נ ו ן .

דיין שעפּערין מאַכט מיך אייפּערזיכטיג, איהרע ליעדער
פּלאַקערען אויף דאָס בלוט ווי דער געשמאַק פון איהרע

בשמים. מאך מיר דיין שעפערין א געשאנק ברודער
אבישלום!
א ב י ש ל ו ם .

איך קען נישט, ברודער אַמנון. נישט קיין שקלאפין איך
זי, וואָס איך קען שענקען, אַ פרייע איז זי, און איז נישט
אונטער מיין רשות.

א מ נ ו ן

ביי.

דאָס ביזט דו אויף מיר ביי, וואָס איך האָב דיין שוועסטער
תמר פערשעהמט, אבישלום?
א ב י ש ל ו ם .

לאַנג פערנעסען, לאַנג פערגעבען. אַה, וועגען וואָס איז
דאָ צו געדענקען, וועגען אַ נישטיג ווייב? נעהם דיר נישט,
ברודער, צום האַרצן יענעם אונשולדיגען שפּאַס. וואָס בע-
טרעפט אַ ווייב צווישען אַזעלכע גוטע פריינד ווי מיר
זיינען.

א מ נ ו ן

דיין שעכערין האָט בעזיעגט מיין האַרץ. וואויל געפעליג
איז זי אין מיינע אויגען, אַנגענעהם איז מיר איהר גע-
שמאַק, און אַ קנעכט איז אַמנון צו זיין ווילען. ברודער
אבישלום, איך האָב אין יריחו וויינגערטנער, וואָס יעדער
איינער וויינטרויב האָט גענוג וויין אַנצופילען דעם שעפּערין
האַרן. זיי זענען בעיאַנט אין גאַנץ ישראל. איך האָב אין
עין-גדי טויזענד שאַף, וואָס פאַשען זיך אין מיינע ווייני-
גערטנער, און עס איז, אַז זיי עסען די טרויבען, גיסט זיך
דער וויין איבער זייער מויל, און די מילך פון זייערע
אייטערס, און עס מישען זיך אויס מילך און האַניג. פּער-
ציג שעפּעריניס פון בית-לחם באַדען זיי יעדען טאַג. איך
וועל זיי דיר צום געשאַנק מאַכען, צוזאַמען מיט די שע-
פּעריניס. איך וועל דיר מיין הויז אין ירושלים געבען, וואָס
די בני-חותים האָבען געבויט, מיין פּערד, וואָס איך האָב
מיר פון מצרים געבראַכט, און מאַך מיר די שעפּערין צום
געשאַנק.

א ב י ש ל ו ם .

קיינ סוחר איז אבישלום נישט, וואָס זאָל זיך דינגען מיט זיין ברודער. וואָלט זי צו מיר בעלאַנגט, וואָלט איך זי דיר צום געשאַנק געמאַכט. אַ פרייע איז זי, נישט קיין קנעכט, זי איז. די האַררין פון זיך אריין. רעד צו איהר האַרץ, וואָס רעדסט דו צו מיר? אַשר וועט זי זיך צוהערען צו דיין געבעט.

א מ נ ו ן

ווענדט זיך צו תמר'ן.

שענע שעפערין, דיינע פינגער זענען בלייך און איידעל, זיס טריפען דיינע פינגער מיט בשמים-געשמאַק. איידעל איז דיין לייב, און גלייך געשניטען דיין ריפ. שען מוז זיין דאָס געזיכט, וואָס בעהאַלט זיך אונטער דעם טונקעלען שלייער, ווי דאָס געזיכט פון דער לבנה, וואָס בעהאַלט זיך אונטער דעם טונקעלען וואָלקען. דיין שטימע איז זיס, דיין געזיכט מוז זיין שען, — ענטפלעק פאַר מיר דיין געזיכט.

ת מ ר .

איך קען דאָך נישט ענטפלעקען פאַר דיר מיין געזיכט. אַ נדר האָב איך געטהאָן, אַז קיינער זאָל מיין געזיכט נישט זעהען ביז מיין פריינד וועט נישט צוריק-קעהרען צו מיר.

א מ נ ו ן

ביי.

ווער איז דאָס דער פריינד, וואָס האָט פון דיר אַלע פרייד גערויבט? מיט אַנדערע שעפער'ס פערזיסט ער זיין צייט, און דו זיצסט אין עגונה-קייט. איך וועל איהם לאָזען זוכען אין גאַנץ ארץ-יש אל, און שניידען זיין לייב. ווייך, שענע שעפערין, איך וויל הערען דעם קלונג פון דיינע קלימפער-ליך, וואָס זיינען אַנגעבונדען אויף דיינע פיס, ווען דו וועסט זיך בעוועגען אין דיין טאַנץ. איך וועל שמעקען די בשמים פון דיינע איילען, וואָס וועלען יאָגען פון דיינע האַר, ווען דו וועסט זיי וואַרפען אין די בעוועגונגען פון דיין טאַנץ. איך וויל שמעקען די בשמים פון דיינע קליי-דער, ווען זיי וועלען זיך ווירבלען אין טאַנץ, איך וויל הע-

רען דעם זיסען דופט פון דעם געשמאק, וואָס געהט פון
 דיין בויד אויף, ווען ער וועט זיך קנייטשען אין דיין טאָנץ.
 אַ לוסט-גאַרטען איז ער, פול מיט מילגרוימען. שענע שע-
 פערין, טאָנץ פאַר מיר!

ת מ ר .

אַ, דודיס ערשט געבוירענער, איך קען דאָך נישט טאָנצען
 פאַר דיר. אַ הייליגע שבועה האָב איך געשוואָרען, נישט
 צו טאָנצען ביז מײן שעפער וועט צוריקקומען צו מיר.

א מ נ ו ן

ווילד.

אַ קרעציגער איז דיין שעפער, און מען פיהלט פון איהם
 דעם געשטאַנק פון די בהמות, פון די מיסט, מיט וועלכע
 ער געהט אַרום. איך וועל איהם לאָזען אויפזוכען אין גאַנץ
 ישראל און וועל איהם מאַכען פאַר דעם שקלאָף פון מײנע
 דיענסטען, צו רייניגען זייער מיסט. אין די שטעלער וועל
 איך איהם האַלטען, אַז הערען זאָל מען פון זיין לייב
 אַ שלעכטען גערוך. אַ קרעציגע ביזט דו אויך, שעפערין.
 אַבישלום, דו נעהמסט נישט גוט אויף דיינע געסט. דיינע
 שעפערניס זענען קרעציגע לייט — און מען הערט פון זיי
 אַ שלעכטען גערוך. כאַ, כאַ, כאַ! צו תמר. דיין געזיכט איז
 פינסטער, דיינע אויגען זענען שוואַרצע לעכער, די נעץ
 פון שלאַנגען זיינען זיי—דורך דעם איז דיין געזיכט פער-
 הילט. נעהמט אַוועק דאָס ווייב פון מיר, און פערשפרייט
 רויזען אַרום מיר, אַז זיי זאָלען פערטרייבען דעם שלעכטען
 גערוך. תמר געהט אַב מיט לאַנגזאַמע טריט. אָה, קום צוריק,
 קום צוריק, שולמית, אָה ווי שען, זיינען דיינע טריט, ווי
 קליינטשיגע אייזעל-טריט, וואָס שפרינגען איבער די בערג,
 דיינע פיסלעך אַזוי קליין און געשיקט, ווי דער מייסטער
 וואָלט זיי געגאַסן.—אָה, ווי זיס עס קלינגען די גלעקליך
 אויף דיינע פיס, ווי דאָס קלינגען פון די שאָף אין פריהען
 מאַרגען, ווען זיי געהען אין די בערג אַרויס. דיינע האַר
 זענען ווי דער לבנון באַרג אין טונקעלען אַבענד. אָה,
 פעהילט איז דער באַרג אין טונקעלען שליער.—אַלע גע-

וירצען פון וואלד שמעקען פון איהם. און ווי איידעל
דיין לייב — ווי אַ יונגער וואלד. דיינע הענד זענען ווי
צווייגען פון אַ ציפריס-בוים, און דיינע פינגער זענען
בליטהען בלעטלעך פון רויזען, זיי טריפען מיט האַנדיק
דיינע ברוסטען זענען צוויי הענגלעך וויינטרויבען. עס
טריפט דער וויין פון זיי—אין גאַנצען ביסטו ווי אַ בלי-
הענדער טייטעלבוים, וואָס שיקט פאַראויס פאַר זיך זיין
זיסען געשמאַק. שיכור בין איך פון דיינע געשמאַקען. אַה,
לאַז מיך עסען פון דיינע פרוכטען און טרינקען פון דײַן
וויין. ער חיל זיך וואַרען אויף איר.

ת מ ר

האַט זיך אַרויסגעמאַכט פון איהם.
פערשטוויסען וועסטו דו מיך ווי אַן אונווירדיג ווייב, ווי מײן
פריינד האָט עס צו מיר געטהאָן.

אַ מ נ ו ן

אַ בוסר-פרעסער איז דײן פריינד, וואָס האָט נור ליעב דו
זויערע וויינטרויבען. די זיסע לאָזט ער שטעהן. אין די
וויינגערטנער וועל איך אונזער הויז בויען. אויס באַקסער-
בויער ויינע באַלקענס מאַכען. אויספלאַסטערן איהם מיט
טייערע שטיינער, און אויס שמעקעדיגען האַלץ פון כרמל
וועל איך זיינע ווענד באַקלעפּען. אַ קוואַל לעבעריגען
וואַסער וועל איך אין איהם אַריינציהען, און אַז דו וועסט
פח דײן באַד אויפגעהן — וועלען דיר צוועלף סאַרבעליך.
מיט איידעל געשניצטע פנימער, גענייהרט פון צוועלף יונגע
שקלאַפּינס, בעגלייטען פון דײן באַד צו דײן בעט.

ת מ ר

פערלאָזען וועסטו דו מײן בעט, איידער די שאַטען וועלן נאָך
זיין פערשוואונדען. וועסט מיך שיקען פון דײן הויז אויף
דער גאַס ווי אַ אונווירדיקע ווייב, — אַדער צו איינעם פון
דיינע שעפער מיך שענקען, ווי מײן פריינד האָט עס
געטאָן.

אַ מ נ ו ן

שווערען וועט אמנון אַ הייליגע שבועה, ביי זיין גאַט.

ת מ ר .

געשוואָרען האָט אייך אמנון צו תמר זיין שוועסטער, און
דאָך האָט ער זי פּערלאָזט.

א מ נ ו ן .

עדות וועלן מיינע ברידער זיין.

ת מ ר :

עדות זענען אויך דיינע ברידער געווען — צו תמר, דיין
שוועסטער, און דאָך האָט דו זי פּערלאָזט.

א מ נ ו ן .

אָ, איך וויל דיין געזיכט זעהן. איך בין קראַנק פון לייעבע
נאָך דיר. איך וויל, אָ דו זאָלסט מיך היילען מיט דעם
אַנבליק פון דיין געזיכט. דיין געזיכט מוז זיין בלייך און
קאלט, ווי דאָס געזיכט פון דער לבנה. איך וויל מיך
וואַשען אין די שטראַהלען פון דיין געזיכט. דיינע אויגען
מוזען זיין בלויע, בלויע ווי דער ים, ווי דער תכלת. איך
וויל קוקען אין די בלויקייט פון דיינע אויגען, און דיינע
האַר מווען זיין געל גין-גאַלדען, ווי די רייפע זאָנגען אין
פעלד זומער-צייט. עס טריפען פון זיי גאַלדענע טראָפען.
איך וויל מיך וואַרימען אין זיי. גיין, שוואַרץ מווען דיינע
האַר זיין, שוואַרץ ווי די נאַכט, און די שטערען בלאַנ-
דושען אין זיי. אָ, איך וויל מיך אין דיינע האַר בעהאַל-
טען! זאָג מיר, וואָס איז דיין באַגעהר? זאָג מיר, וואָס איז
דיין פּערלאַנג? — איך וויל דיין געזיכט זעהן, שפּעריק ?

ת מ ר .

מורא האָב איך, זעהען ווען דו וועסט מיין געזיכט, קראַנק
וועסט דו מיר מאַכען מיט דיין אַנבליק — און פּאַרלאָזען
וועסט דו מיך דערנאָך.

א מ נ ו ן .

שטאַרקער פון טויט איז די לייעבע, אייפּערזיכטיגער ווי די גרוב.

ת מ ר .

שווערען, וויל איך זאָלסט דו מיר ביי דיין לעבען ?

א מ נ ו ן .

וואָס זאָל איך, דיר שווערען, שפּעריק, ביי מיין לעבען ?

ת מ ר .

און עדות וויל איך זאָלען דיינע ברידער און שוועסטער זיין.

א מ נ ו ן .

עדות זאָלען מיינע ברידער און שוועסטער זיין.

ת מ ר .

אז פון טאָג אָן, ווען דו וועסט זעהן מיין געזיכט, געהערען זאָלסט דו צו מיר מיט דיין לעבען און מיט דיין טויט.

י ו נ ד ב

לויפט צו צו אַמנון.

אמנון, בעדענק דיך, וואָס דו טהוסט. אַ שפּיעל איז אונטער דיר, אַ געפּעהרליך שפּיעל—שפּיעלט אַבישלום מיט דיר.

א מ נ ו ן .

שלעכטע חלומות האָסט דו געהאַט, יונדב, זיכער וויל מיין שעפּעריין זיין מיט מיר. דאָס וויל מיין שעפּעריין אין גאַנצען זיכער זיין. אַ, מיין שענע שעפּעריין, ביי מיין לעבען און ביי מיין טויט! אַ, עדות זאָלט איהר היינט זיין מיינע ברידער און שוועסטער, אַז איבערגעענטפּערט האָב איך מיין לעבען היינט אין די קליינע שמעקענדיגע הענדליך פון די שענע שעפּעריין. אַ, נעהמען וועט זי מיין לעבען מיט איהרע רויזען-פינגער, פון וועלכע עס טריפען דרור און מור, און זי וועט עס לאָזען רוהען צווישען איהרע קליינע טויבען-בריסטען. אַ, צאַפלען וועט דאָרט מיין לעבען צווישען איהרע רויזען-בריסטען, ווי צווישען טויבען. זי וועט נעהמען מיין לעבען מיט איהרע טרויבען-פינגער, און זי וועט עס לעגען אויף איהר בויך, אין קעלך פון איהר גאַפעל, אָדער אפּשר אונטער איהר צונג אַרונטערלעגען, וואָס טריפט מיט מילך און האַניג. אַ, עדות זאָלט איהר, מיינע ברידער זיין, אַז איבערגעענטפּערט האָב איך מיין לעבען אין מיין פריינדיגס הענד.

ד י ב ר י ד ע ר

מיט געלעכטער.

עדות זענען מיר היינט

א מ נ ו ן .

גו, קום צו מיר, מיין שוועסטער, מיין פלה, —און לאָז מיר זעהן דיין געזיכט. לאָז פאלן דעם שלייער פון די זון. אָבער ניט מיט אמאָל, פאַרבלענדען קען עס מיינע אויגען. קוש מיך צו ערשט. איך וויל פיהלען דעם טעם פון דיין מויל, איידער איך האָב געזעהן דיין געזיכט... תמר געהט צו צו איהם זעהר לאנגזאם אין קושט איהם.

א מ נ ו ן .

אָ, זיס זענען דייןע ליפען, און בעקאַנט איז מיר זייער טעם, ווי אַלטער, גוטער וויין. אָ, עפען אויף אַטהירעל אַקליינס, איך וויל נאָר געבען איין בליק אויף דיין געזיכט — פאַרויכטיג זיי מיט דייןע שלייער'ס, מיינע ברידער וועלן אייפערזיכטיג זיין. ער געהט זי אויף זיינע הענד, וויקעלט אויף אַ קליינעם שפאלט פון שלייער און שטעקט אַרונטער אונטער דעם שלייער זיין געזיכט און—שרייט איס אַ ווילד געשריי.

אַלע דערשרעקען זיך. אַמנון ווערט בלייך.

א ב י ש ל ו ם .

וואָס ביסט דו אַזוי בלייך געוואָרען, ברודער אַמנון? וואָס ציטערט אַזוי דיין האַרץ אין דיר?

א מ נ ו ן .

אַ שלעכטען שפיעל האָסט דו געשפיעלט מיט מיר, ברודער אַבישלום.

א ב י ש ל ו ם .

געוואָרענט האָב איך דיר, ברודער אַמנון, און נישט שולדיג בין איך, וואָס דו האָסט איבערגעגעבען דיין לעבען אין לייכטע הענד פון אַ לייכטע שעפערין. די לעבע איז אַ גע- פעהרליך שפיעל, ברודער אַמנון.

א מ נ ו ן .

יונדב מיין פריינד. יונדב וויל צו, אַבישלום שטעקט איהם. וויל זיך וואַרפען אויף אַמנון'ען.

ת מ ר .

ריסט ארויס די שפיו מון אבישלומ'ס הענד.

צו מיר געהערט זיין לעבען. עדות זענט איהר אלע היינט,
אמנון האָט זיך אין תמר'ס האַנד איבערגעגעבען. זי דעקט
אויף דעם שלייער, די ברודער מיט דער שוועסטער דערקענען זי, און
זיי שרייען אויס "תמר זי" און אנטלויפען מיט שרעק.

ת מ ר .

ברודער, אמנון, ווי אַ יונגער אינד ביסט דו אין תמר'ס
נעץ געפאלען! ווי אַזוי ביסט דו געפאָנגען געוואָרען.
דו שטאַלצער אין ישראל? ווי אַ יונגע סאַרנע אין ליעבעס-
שלייער פּערוויקעלט! איך וועל נעהמען דיין לעבען מיט
מיינע רויזען-פינגער. איך וועל לאָזען ציטערען דיין לעבען
אויף מיין האַרץ, צווישען מיינע טויבען-בריסטען. טריפען
זאָל דיין יונג בלוט טראָפענווייז — ליעבעס-טראָפען אויף
מיין לייב — און אויסמישען זאָל עס זיך מיט די איילען פון
מיינע בשמים. זי וויקעלט איהם מיט דעם שלייער איין. בעהאַלטען
וועל איך מיך מיט דיר אין מיין נאַכט-שלייער און דאָרט
וועל איך דיר מיין ליעבע שענקען. זי וויקעלט זיך איין מיט
איהם, שטעכט אַמנוניען און שטעכט זיך. מיט די לעצטע כוחות אַי
ברודער אמנון, אונזער בלוט האָט זיך צוזאַמענגעמישט. אַי
ער שמעקט מיט רויזען-בלוט! פאלען צוזאַמען.

פּאָר ה 111.

